

MUDANYA BELEDİYE BAŞKANI İLE
TİRİLYE ÜZERİNE RÖPORTAJ

TOPLUMUN NABZİ: EDEBİYAT

YAPAY ZEKA VE GELECEK ALGISI

TÜRKÇESİ VARKEN...

KENDİNİ ANLATMA BİÇİMİ MODA

PORTOFINO'DA ZAMANIN DURDUĞU AN

VOYNICH EL YAZMASI:
SESSİZLİĞİN İÇİNDEKİ KİTAP

LA MODE EN FRANCE

MYRLEIA ANTİK KENTİ

GEOMETRY IN BALLET

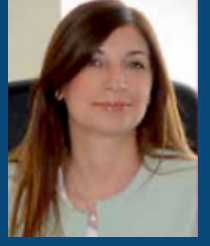
WHEN CARS LEARNED TO DESIGN

ZARIFLIĞIN ALTINDA YATAN GERÇEK

İÇİNDEKİLER

- Ön söz – Ebru BEKİL - 3
Saklı Bir Şehir Masalı Paris- Ada ARSLANOĞLU-4
Toplumun Nabzı Edebiyat- Ayla TÜRK- 6
Kelimelerin Kumaşı Virginia Woolf ve Agatha Christi-
ne'nin Sessiz Şıklığı- Nehir EZMEK-8
Zarflığın Altında Yatan Gerçek- Ahmet Tunç ÜGE-9
Coğrafya Kaderdir- Demir DİLMEN-10
Samanyolu'nda Rezil Olma Rehberi- Elfin AKPI-
NAR-12
Mudanya Belediye Başkanı ile Tirilye Üzerine Röpor-
taj- Evren ÇİÇEKÇİ- İpek KAROĞLU-13
The Rise Of Robotics: A Look Into The Future- Alp
Ege BEKİL- 22
Sanat ya da Edebiyat Toplum için mi yoksa Sanat için
midir?- Hazan Zehra SOLAKOĞULLARI- Ceyda
ERKAN- 24
UTMB- Emirhan UĞURLUOĞLU- 26
İklim Değişiyor, Yağışlar da Değişiyor “Türkiye'nin
Yeni Yağış Düzeni”- Evren ÇİÇEKÇİ-27
Ritmin Duygusal Yankısı ve Dansın Tarihi- İlona TUĞ-
RUL- 29
Mudanya'yı Tanımak: Tarihi, Kültür ve Coğrafyasıyla
Bir Kent- Evren ÇİÇEKÇİ- Demir DİLMEN- 30
Tirilye: Tarih ve Kültür İçinde Zamansız Bir Yolculuk-
İpek KAROĞLU- Bade CAN- 32
Kader- Selin YILDIRIM-34
The Reasons of Water Shortages- İrem Lina ÜNAL- 35
The Effects of Water Shortages- Ece ÖMEROĞLU- 36
The Causes of Global Water Shortages- Berrin TÜR-
KER- 37
Yılın İlk Kelimesi “Parasosyal”- Asil Doruk ÇAĞLAR-
38
Tarihi Bilinmeyen Ultra Maratonu “Spartathlon”- Utku
APTİ- 39
Kayıp Şehir Pompeii- Yasemin KIRIMLI- 40
La Mode En France- Defne GÜNEVİ- 42
Les Stereotypes Sur Les- Ecrin Betül AKBOYUN- 44
La Vie En France- İrem ÖZTÜRK- 46
Myrleia Antik Kenti- Ege ŞENYURT- 47
Türkiye'de Yerli Uçak Üretim Tarihi- Evren ÇİÇEK-
Çİ- 49
Mutlak Güç Sahibi Monarkların Kaçınılmaz Sonları-
İdil Mira ÖZSOY- 51
Leonardo Da Vinci'nin “Son Akşam Yemeği” Duvar
Resmi Üzerine – İpek ÇAKIR-53
Why Atp Contains Adenine Instead Of Other Bases-
Evren ÇİÇEKÇİ- 54
Portofino'da Zamanın Durduğu An- Ahmet Tunç ÜGE-
55
İstatistik Bize Nasıl Yardımcı Olur?- Alara ERGİN-56
Bursalı Cumhurbaşkanı Celal BAYAR- Ali Kıvanç
TÜRK- 57
Luditler, Yapay Zekâ ve Yanlış Anlaşılan Direniş- Alp
Eren BİLGİN- 58
Şimdi Sahip Olduğumuz Hakların Var Olma Sebepleri-
Ayşe Balım CAN- 60
Bir Zamanlar Kaldığım Asansör- Beren KARSLIOĞ-
LU-61
Nehir- Ceylin ÖK- 62
Dostoyevski'nin Hayatına ve Eserlerine Kısa Bir Bakış-
Kuzey BABAOĞLU-63
Sadece Nostalji Olmayabilir- Lemi YALÇIN-65
Hâkimiyetin Ötesinde- Selin BAYKAN-66
Yapay Zekâ ve Gelecek Algısı- Deniz TÜRK-67
Osmanlı'da 19. Yüzyılda Ekonomi ve Küçük İmalat
Sektörü- Mitra ELMY-68
Radyum Kızlar- İpek ÇAKIR- 70
Beyza ALKOÇ ve Okuma Alışkanlığıma Etkisi- Alya
POYRAZ- 71
Türkçesi Varken- Emirhan UĞURLUOĞLU-72
Kendini Anlatma Biçimi Moda- Özge GÜNAYDIN-73
Geometry in Ballet- Ceylin ÖK- 74
Gece Şiirine Bakış- Yağız Ali ERCAN- 76
Fenerbahçe'nin Tarihi- Ömer Demir ÖZTÜRK- 77
The Evolution of The Film Industry Through Techno-
logy- Mert EĞEN-78
Guinness World Records- Kuzey BABAOĞLU-79
Osmanlı Devleti Bir Okyanus İmparatorluğu Olabilir
miydi?- Duru KAYIRA-80
The Short History Of Numbers – Kuzey BABAOĞLU-
81
Benim Cumhuriyetim- Deniz Şükrü ELDEK- 82
Anime Görseli- Aslı SEVİNDİK-83
Voynich El Yazması: Sessizliğin İçindeki Kitap- Deniz
ÖZZENGİN- 85
Zeit Der Hoffnung Und Des Neuanfangs- Elif Nisa
ŞENER- 87
Die Kurzgeschichte Des Wiener Schnitzels- Arda Meh-
met YILMAZ- 88
Bir Sinema Dehası Christopher Nolan'dan Rüya Zinda-
nı: Başlangıç- Elfin AKPINAR-89
Maths in Nature- Elif Enda KAYA- 91
1960-70 Dönemi Almanya'ya Türk İşçi Göçü- Naz
Duru BUDAK-92
Ana Vatana Dönüş: Bulgar Türklerinin Umut Yolculu-
ğu- Selin YILDIRIM-94
When Cars Learned To Desing- Kayra Eray MER-
MER- 96
Die Kurzgeschichte Der Brezel- Sarp YILMAZ- 98
Orta Çağ Şatolarında Yaşam: Güç, Korku ve Yalnızlı-
ğın Mimarisi- Mustafa ÜNAL- 99
Malazan Yitikler Kitabı- Ay Bahçeleri-Yavuz Emin
BAYKAN- 102
Açlık Oyunları- Senay ŞENYILDIZ- 103
Satranç Kulübü- Eray TEZEL-104
Ölüm Vadisi- Aras DENİZ-105
Yapay Zekâ ve Matematik- Melis Hera KAHVECİ-Be-
ril Eda KILIÇARSLAN-107
Photosynthesis The Foundation Of Life On Earth- Ali
Ege SAĞLIK-109
Anime görseli- Aslı SEVİNDİK-110

ÖN SÖZ

EBRU BEKİL
ORTAOKUL- LİSE MÜDÜRÜ

Değerli TEDESKOP Okuyucuları,

Okul dergimizin yeni sayısını sizlerle buluşturmanın heyecanını ve mutluluğunu yaşıyoruz. Temel gayelerimizden biri; öğrencilerimizi düşünceleri, hayalleri ve iç dünyalarıyla birer “birey” olarak merkeze alan bir eğitim vizyonu oluşturmak ve onların düşünce dünyalarını zenginleştiren, çevresine ve dünyaya duyarlı bir bakış açısı kazandıran bu birikimi akademik gelişimleriyle bütünleştirebilmektir. Bu anlayışla hazırlanan dergimiz, öğrencilerimizin yalnızca bilgi üreten değil aynı zamanda düşünen, sorgulayan ve sorumluluk alan bireyler olarak gelişmelerini desteklemeyi amaçlamaktadır.

Bu sayımızın sayfaları arasında gezinirken doğanın ve coğrafyanın eşsiz dengesinden bilim ve teknolojinin baş döndürücü hızına, sanat ve estetiğin ruhu iyileştiren dokunuşundan kültür ve sporun birleştirici gücüne kadar uzanan geniş bir yolculuğa çıkacaksınız. Her bir içerik, öğrencilerimizin ilgi alanlarını, meraklarını ve üretkenliklerini yansıtan özgün çalışmalarla şekillenmiş farklı disiplinlerin bir araya gelmesiyle zenginleşmiştir.

Geleceği inşa edecek olan gençlerimizin güncel sorunlara karşı çözüm odaklı bir duyarlılık geliştirmelerini, çok kültürlülüğü bir zenginlik olarak görüp evrensel değerleri kucaklamalarını, çevre bilinciyle doğaya saygılı bir yaşam sürmelerini ve tarihle beslenen güçlü bir entelektüel bilinç oluşturmalarını önemsiyoruz. Bu değerlerin, öğrencilerimizin hem bireysel gelişimlerinde hem de toplumsal sorumluluk bilinci kazanmalarında önemli bir yer tuttuğuna inanıyoruz.

Hepsinden önemlisi, bu sayfalara yansıyan en büyük zenginliğimiz farklı bakış açılarıdır. Dünyayı tek bir pencereden değil sanatın, bilimin ve farklı kültürlerin sunduğu binlerce ayrı pencereden görebilmek, gençlerimize kazandırmak istediğimiz en temel yetidir. Çünkü biliyoruz ki farklı fikirlerin çatışmasından hakikat, birleşmesinden ise medeniyet doğar. Çok sesliliği bir kargaşa değil, bir harmoni olarak gören bireyler; bu bakış açısıyla yalnızca kendi geleceklerini değil dünyanın geleceğini de güzelleştireceklerdir. Bu bakımdan bilgi birikimi ve özveriyle oluşturulan bu çalışmaların, okurlarımıza yeni düşünce alanları açacağına gönülden inanıyoruz.

Bu değerli çalışmada emeği geçen tüm öğretmenlerimize, fikir ve düşüncelerini içtenlikle paylaşan öğrencilerimize teşekkür eder; dergimizin siz değerli okurlarımıza ilham kaynağı olmasını dilerim.

Keyifli okumalar...

SAKLI BİR ŞEHİR MASALI PARİS

ADA ARSLANOĞLU
9/B

Paris'e ilk adımımı attığımda zihnimdeki Şehir imajı ile karşılaştığım manzara birbirinden oldukça farklıydı. Hep kapalı, gri ve yağmurlu hayal ettiğim Paris, beni güneşli ve ılık bir havayla karşıladı. Ne sert bir rüzgâr vardı ne de yağmurun izine rastlanıyordu. Bu beklenmedik hava, Şehre dair ilk izlenimimi olumlu yönde etkiledi. Ancak Paris'in havası, tıpkı ruhu gibi değişkendi. Günler ilerledikçe hava soğudu, gökyüzü karardı ve üçüncü gün fırtına bile çıktı. Konforuna oldukça düşkün biri olarak bu durum beni zorladı; yine de Paris, bu zorluklara rağmen cazibesinden hiçbir Şey kaybetmedi.

İlk gün akşam saatlerinde gittiğimiz Chartier restoranı, soğuk havaya kısa bir mola vermemizi sağladı. Restoran oldukça kalabalıktı fakat şansımıza hiç sıra beklemeden içeri girebildik. Yemekler benim damak tadıma pek hitap etmese de Paris'teki ilk akşamımı geçirdiğim yer olması sebebiyle aklımda kaldı. Yemekten sonra Paris sokaklarında yürürken karşıma devasa bir dönme dolap çıktı. Meğer burası, yılbaşı dönemine özel kurulan Christmas Market'miş. Işıklarla süslenmiş lunapark aletleri, kalabalık ve müzikler ortama adeta bir festival havası katıyordu.

Yeni yılın coşkusu, Şehrin her köşesine yayılmıştı. İkinci gün Paris'in en önemli simgelerinden biri olan Louvre Müzesini gezdik. Dünyanın en büyük müzelerinden biri olan Louvre, yalnızca içindeki eserlerle değil, büyüklüğüyle de insanı etkiliyor. Müzede dolaşırken zamanın nasıl geçtiğini anlamak mümkün değil. Mona Lisa tablosunu görmek için önünde oluşan kalabalık ise Őařırtıcıydı. Buna karşın Leonardo da Vinci'nin "Kana'da Dügün" adlı tablosu, ihtişamı ve detaylarıyla beni çok daha fazla etkiledi. Kalabalığın sadece Mona Lisa'nın önünde toplanmış olması, toplumun sanat algısı üzerine düşünmeme sebep oldu.

Louvre'dan sonra Orsay Müzesine geçtik. Eski bir tren garından dönüştürölen bu müze, mimarisıyla oldukça dikkat çekiciydi. Girişte yer alan büyük saat, mekâna gizemli bir hava katıyordu. Van Gogh'un tablolarını yakından görmek ise benim için unutulmaz bir deneyimdi. Orsay Müzesi, sanatı daha sakin ve derinlemesine hissetmek isteyenler için ideal bir mekân gibi geldi bana.

Akşam yemeği için gittiğimiz Le Relais de l'Entrecôte, Paris'te en çok beğendiğim yerlerden biri oldu. Sadece antrikot servis etmelerine rağmen, yemeklerin lezzeti ve çalışanların samimiyeti burayı özel kılıyordu. Üstelik etin sınırsız servis edilmesi ve sabit ücret uygulanması, restorana ayrı bir özellik katıyordu. Yemekten sonra ikram edilen Türk usulü çay ise bizi ayrıca mutlu etti.

Üçüncü gün Disneyland'a gittik. Devasa alanı ve renkli atmosferiyle daha girişte insanı etkileyen bu yer, adeta başka bir dünyaya açılan kapı gibiydi. Özellikle hız trenleri, adrenalin sevenler için oldukça eğlenceliydi. Yağmur yağmasına rağmen Disneyland'ın büyüğü havası bu durumu unutturuyordu. Çizgi film sokaklarını andıran restoranlar ve yapılar, içimdeki çocuğu yeniden ortaya çıkardı.

Son gün Eyfel Kulesi'ni görme fırsatı bulduk. Paris'in simgesi hâline gelmiş bu yapı, yakından bakıldığında insanı hayran bırakan bir görkeme sahip. Zirvesine çıkmak da Eyfel'in etrafında dolaşmak bile oldukça etkileyiciydi. Ardından Champs-Élysées Caddesi'nde yürüdük. Gündüz sade görünen cadde, gece ışıklarla süslenince bambaşka bir atmosfere bürünüyordu. Yol üzerinde karşılaştığımız Arc de Triomphe ve altında hiç sönmeyen anma ateşi, Fransızların tarihine ve değerlerine verdiği önemi gözler önüne seriyordu.

Paris'ten ayrılırken şunu net bir şekilde söyleyebilirim: Paris, kısa sürede gezilip tüketilecek bir şehir değil. Her sokağında ayrı bir tarih, her köşesinde farklı bir estetik barındırıyor. Mimarisinden sanatına, sokaklarından insanlarına kadar her yönüyle insanı etkileyen bu şehir, tekrar tekrar keşfedilmeyi hak ediyor.

Paris'e gitmeden önce sıkça dile getirilen "Fransızlar çok milliyetçidir, Türklere karşı mesafelidir." yargıları beni de ister istemez düşündürmüştü. Ancak kendi deneyimime dayanarak söyleyebilirim ki şahsen herhangi bir ırkçılığa ya da ayrımcı bir tavra tanık olmadım. Günlük yaşamın içinde rahatsız edici olabilecek bir durumla karşılaşmadım, bu nedenle Paris'e gidecek olanların bu konuda endişe duymasına gerek olduğunu düşünmüyorum.

Şehir içi yaşamın en dikkat çekici yanlarından biri bisiklet kültürü. Paris'te neredeyse herkes bisiklet kullanıyor. Yaşlı bir çiftin yan yana, sakın bir tempoyla pedal çevirmesi ya da şık ama sportif giyinmiş kadınların bisikletleriyle işe yetişmesi oldukça sıradan manzaralar. Bu durum yalnızca şehre estetik bir hareketlilik katmakla kalmıyor, aynı zamanda hava kirliliğini azaltarak Paris'i sürdürülebilir bir şehir hâline getiriyor.

Bir diğer çarpıcı ayrıntı ise giyim tarzları. Yaşlısı gençi fark etmeksizin insanlar son derece şık ama bir o kadar da rahat giyiniyor. Sokakta yürürken yerlilerin çoğunlukla uzun palto tercih ettiğini fark ediyorsunuz, bu neredeyse Paris'e özgü bir imza gibi. Modaya düşkün bir toplum oldukları çok belli yaşlı insanlar bile hiçbir yere özensiz ya da "Nasıl olsa kimse görmez." düşüncesiyle gitmiyor. Bu nedenle Paris'te biraz da olsa şık giyinmenin, şehre uyum sağlamak açısından önemli olduğunu düşünüyorum. Burada insanların, ırk ya da milletten çok görünüşe ve duruşa dikkat ettiğini söylemek yanlış olmaz. Elbette bu şıklığı abartmamak gerekiyor çünkü şehir içinde çok yürüyorsunuz ve konforlu olmayan kıyafetler kısa sürede yorucu hâle gelebiliyor.

Konaklama konusuna gelince "Otelde mi kalmalı yoksa ev mi kiralamalı?" sorusuna cevabım net: Ev kiralamak çok daha mantıklı. Paris sokakları oldukça hareketli ve otellerin büyük bir kısmı ana yollara yakın konumda. Gece geç saatlere kadar süren araç sesleri ya da hafta sonu eğlenmeye çıkan kalabalıklar, uykunuzu bölme ihtimali taşıyor. Üstelik Paris'e gelmişken otel odasına kapanmak yerine dışarıda farklı tatlar denemek, mahalle fırınlarını ve küçük kafeleri keşfetmek çok daha keyifli. Fiyat açısından da evler, otellerle neredeyse aynı seviyede hatta bazı durumlarda daha uygun bile olabiliyor. Elbette ev kiralamanın da dezavantajları yok değil. Paris'teki binaların büyük bir kısmı oldukça eski ve kiralayacağınız evin bulunduğu binada asansör olmama ihtimali yüksek. Dar ve dönen merdivenlerden çıkmaya yatkın değilseniz bu durum biraz zorlayıcı olabilir. Bavulları taşımanız gerekeceğini de hesaba katmakta fayda var.

TOPLUMUN NABZI "EDEBİYAT"

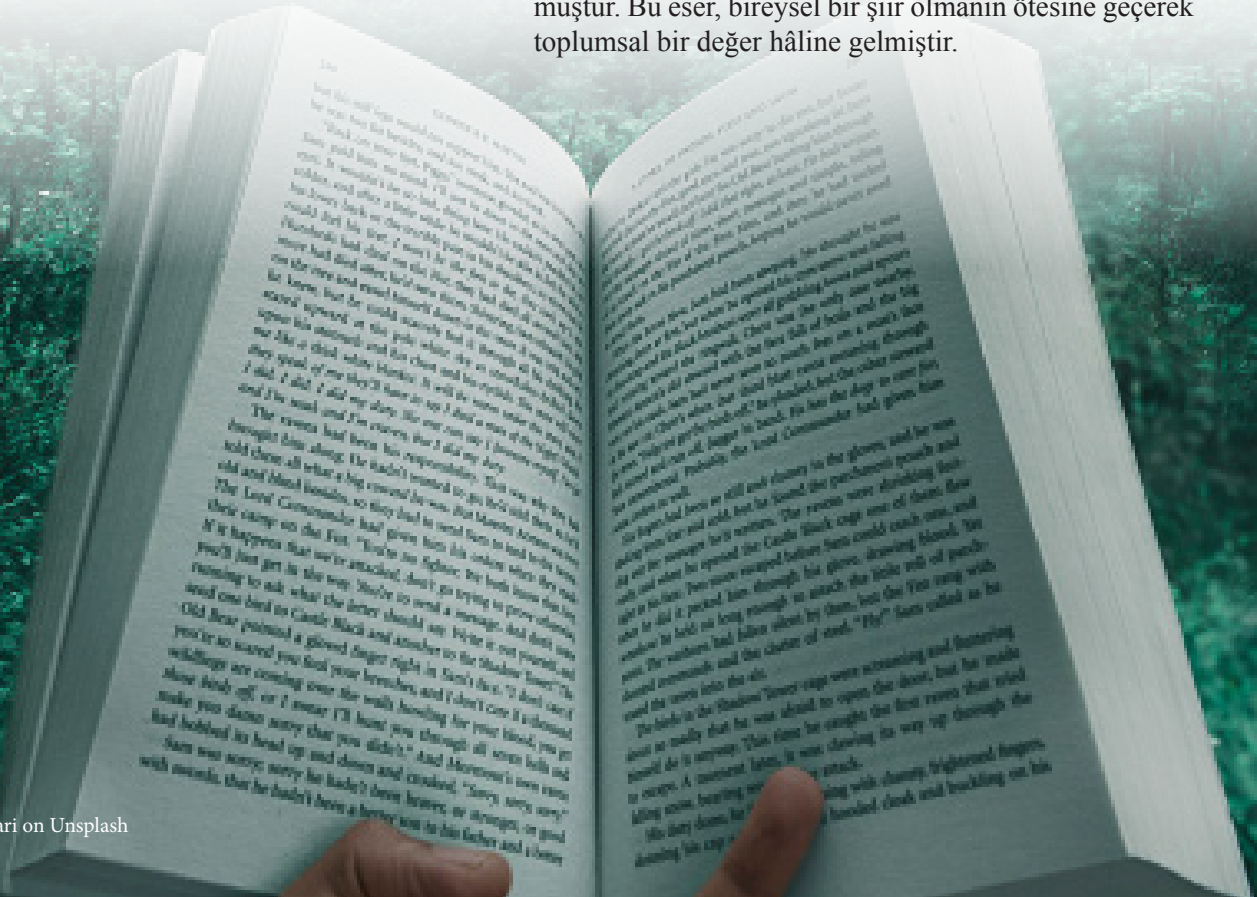
AYLA TÜRK
10/A

Toplum, yalnızca aynı coğrafyada yaşayan bireylerin rastlantısal birlikteliği değildir; ortak hatıralar, paylaşılan duygular ve birlikte kurulan anlam dünyasıyla var olur. İnsan, doğası gereği anlatma ve anlaşılma ihtiyacı duyar. İşte edebiyat, bu ihtiyacın en köklü ve en güçlü karşılığıdır. Sözcükler aracılığıyla bireyin iç dünyası görünür hâle gelirken, bireysel yaşantılar zamanla toplumsal bir belleğe dönüşür. Bu yönüyle edebiyat, insanın kendini aşarak topluma karıştığı, yalnızlığını anlamla doldurduğu bir alandır.

Bir toplumun edebiyatı, onun ruh haritasını çizer. Hangi konulara eğildiği, hangi sorunları dillendirdiği, neye özlem duyduğu ve neyi yücelttiği; edebî eserler aracılığıyla açıkça görülür. Savaşlar, göçler, yoksulluklar ve zaferler; yalnızca tarih kitaplarında değil, şiirlerin dizelerinde, romanların satır aralarında yaşamaya devam eder. Bu nedenle edebiyat, tarihin soğuk ve nesnel anlatımını insan sıcaklığıyla tamamlar. Tarih olayları bildirir; edebiyat ise o olayların insan ruhunda bıraktığı izleri anlatır.

Edebiyatın en önemli işlevlerinden biri, kuşaklar arasında kurduğu güçlü bağıdır. Masallar, destanlar, halk hikâyeleri ve yazılı eserler aracılığıyla aktarılan değerler; bireylerin ortak bir bilinç geliştirmesini sağlar. Aynı anlatılarla büyüyen toplumlar, benzer duygusal tepkiler verir, benzer kavramlar etrafında birleşir. Bu ortaklık, bireylerin birbirine yabancılaşmasını engeller ve toplumsal dayanışmayı güçlendirir. Edebiyat, bu yönüyle toplumun sessiz sözleşmesi gibidir; bireyler bu sözleşmeye sözcüklerle, duygularla ve anlamla bağlanırlar.

Toplumsal yapının şekillenmesinde edebiyatın etkisi, şehirler ve mekânlar üzerinden de açıkça izlenebilir. Osmanlı Devleti'nin ilk başkenti olan Bursa, bu etkileşimin en çarpıcı örneklerinden biridir. Tarihi dokusu, yeşille iç içe geçmiş mimarisi ve manevi atmosferiyle Bursa, yalnızca bir yerleşim alanı değil; aynı zamanda bir kültür ve düşünce merkezidir. Bu şehirde filizlenen tasavvuf anlayışı, edebî metinlere derin bir içtenlik ve anlam kazandırmıştır. Süleyman Çelebi'nin Mevlid adlı eseri, Bursa'nın manevi ikliminden doğmuş; yüzyıllar boyunca toplumun inanç dünyasında ve kültürel hayatında canlılığını korumuştur. Bu eser, bireysel bir şiir olmanın ötesine geçerek toplumsal bir değer hâline gelmiştir.

Value the Person of Jesus
condemnation, and judgment, people are brought to a place of grace and assurance of their righteousness in Christ. This grace revolution is all about! It is a revolution of restoration, a revolution of favor, a revolution of restoration, of people's lives transformed by a powerful encounter with Jesus.

Separation versus Intimacy
The old covenant of law created separation between God and His people. The new covenant of grace brings intimacy between God and His children.

Let me take you to see what really happened when the law was given at the foot of Mount Sinai. Before God's people had even heard the Ten Commandments, they proclaimed, "All that the Lord has spoken we will do" (Exod. 19:8). This statement reflects man's pride and self-confidence. This is not an indictment against the children of Israel, but against all men who boast they can keep all of God's laws. When people say that they can keep God's laws even before they have heard what those laws are, that is putting confidence in the flesh. That is pride.

A Revolution of Relationship

So at the foot of Mount Sinai, when man boasted in his own self-sufficiency that he would keep God's laws, God's tone immediately changed. The Lord said to Moses on Mount Sinai, "You shall set bounds for the people around, saying, 'Take heed to yourselves that you do not go up to the mountain or touch its base. Whoever touches the mountain shall surely be put to death. Not a hand shall touch him, but he shall surely be stoned or shot with an arrow, whether man or beast, he shall not live'" (Exod. 19:12-13).

My dear friend, that's the law of the old covenant. Just take a moment and imagine you are at the foot of Mount Sinai. See it as it is described in the Word of God: "Now Mount Sinai was completely in smoke, because the Lord descended upon it in fire. Its smoke ascended like the smoke of a furnace, and the whole mountain quaked greatly" (Exod. 19:18). This is the setting where the Ten Commandments were given to the people. It was a terrifying place to be at. Don't take my word for it; read the account yourself. This is all documented for us in the book of Exodus.

It was a terrifying place to be at. Don't take my word for it; read the account yourself. This is all documented for us in the book of Exodus. All the people witnessed the thundering, the lightning, the sound of the trumpet, and the mountain smoking; and when they saw it, they trembled and stood afar off. Then they said to Moses, "You speak with us, and we will hear; but let not God speak to us, lest we die" (Exod. 20:18-19).

The old covenant of the law was a covenant that created distance and separation between God and His people, seized by fear, didn't want God to speak to them (and still is) the effect of the law.

When God's people presumed on their own righteousness, putting their confidence in the flesh, God unleashed His righteous standards and immediately a division and distance came between Him and His people.

Edebiyat, yalnızca gelenekleri ve manevi değerleri yansıtmakla kalmaz; aynı zamanda toplumun geçirdiği değişimleri ve kırılmaları da görünür kılar. Göçebe yaşam süren toplumlarda yazılı edebiyatın sınırlı olması, sözlü kültürün ön planda yer almasına neden olmuştur. Destanlar ve efsaneler, bu toplumların hafızasını taşımıştır. Yerleşik hayata geçilmesiyle birlikte edebiyat da biçim değiştirerek daha kalıcı bir hâl almıştır. Bu durum, yaşam biçimi ile edebiyat arasındaki güçlü bağı gözler önüne serer.

Sanayi Devrimi sonrasında Avrupa toplumlarında yaşanan dönüşüm, edebiyatın toplumsal işlevini daha da belirgin hâle getirmiştir. İngiliz edebiyatında işçi sınıfının yaşam mücadelesi, şehirleşmenin getirdiği yabancılaşma ve sınıf ayrımları; yazarlar tarafından cesurca ele alınmıştır. Bu eserler, yalnızca bir dönemin tanıklığını yapmakla kalmamış; aynı zamanda toplumsal vicdanı uyandıran bir rol üstlenmiştir. Böylece edebiyat, estetik bir uğraş olmaktan çıkarak toplumu sorgulayan ve değiştiren bir güç hâline gelmiştir.

Edebiyatın bir başka önemli yönü de empati kurma yeteneğini geliştirmesidir. Okur, bir roman kahramanının acısında kendi acısını, bir şiirin hüznünde kendi yalnızlığını bulur. Bu sayede birey, yalnız olmadığını fark eder ve başkalarının hayatlarına karşı daha duyarlı hâle gelir. Toplum içinde hoşgörü, anlayış ve adalet duygusunun gelişmesi, büyük ölçüde bu edebî farkındalıkla mümkündür. Edebiyat, insanı yalnızca bilgilendirmez; onu dönüştürür.

Edebiyat, bir toplumun aynası olmanın çok ötesinde, onun kalbidir. O kalp attıkça toplum canlı kalır; düşünür, sorgular ve kendini yeniler. Edebiyat sayesinde bireyler geçmişi unutmadan geleceğe yürür, ortak bir anlam dünyasında buluşur. Bu nedenle edebiyat, toplumları bir arada tutan en güçlü bağlardan biri olarak varlığını sürdürmeye devam edecektir.

Kaynakça:

- <https://share.google/5ycWAEf1WzWYb5po8>
- <https://share.google/VOhwZFE21RL69RG7>
- <https://share.google/rp54VU0LmHoR3PI3M>

KELİMELERİN KUMAŞI VIRGINIA WOOLF VE AGATHA CHRISTIE’NİN SESSİZ ŞIKLIĞI

NEHİR EZMEK
11/D

Bir dönemi anlamının yolu, o dönemin romanlarını okumaktan ya da defilelerini izlemekten geçer. 20. yüzyılın başında, İngiltere’nin sisli sokaklarında hem kelimeler hem kumaşlar birer devrim geçiriyordu. Kadınlar yazıyor, kadınlar konuşuyor, kadınlar kendi tarzlarını buluyordu. Bu iki dünyanın ortasında, iki kadın yazar parlıyordu: Virginia Woolf ve Agatha Christie. Woolf, kelimeleriyle olduğu kadar sade ama derin bir estetik anlayışıyla da dönemin modasına sessizce meydan okudu. Korseyi reddetti, gösteriştten uzak durdu, tıpkı romanlarındaki karakterler gibi doğallığın içinde özgürlüğü aradı. Onun gardırobunda pahalı ipekler değil, özgür düşüncenin kumaşı vardı. “Kendine ait bir oda” derken belki de aynı zamanda “kendine ait bir tarzdan” da bahsediyordu. Agatha Christie ise bambaşka bir sahnede yürüyordu. Onun dünyası düzenli, hesaplı ve zekiceydi tıpkı mükemmel ütülenmiş bir elbise gibi. Sade kesimler, zarif detaylar, pratik ama incelikli seçimler... Miss Marple’in örgü şalları ya da Poirot’nun titiz giymi, yalnızca karakterin değil, yazarın da içsel düzen arayışının birer yansımasıydı. Christie için moda, tıpkı bir cinayet planı gibi detaylarda saklıydı. İki kadın, iki tarz, iki bakış. Woolf’ta duyguların döküldüğü ince kumaşlar, Christie’de aklın terziliği. Ancak ikisi de aynı dönemin aynasında bize aynı şeyi söylüyor: Moda da edebiyat gibi bir dil, bir ifade biçimi. Giysiler, tıpkı cümleler gibi kimi zaman bağırır kimi zaman susar. Ve bazen, en sade kıyafet bile en derin hikâyeyi anlatır. Bazı yazarlar kelimeleriyle bazılarıysa sessizlikleriyle giyinir. Virginia Woolf ve Agatha Christie, benim için bu iki uçta duran ama aynı kumaştan dokunmuş iki kadın: Biri ruhunun kıvrımlarını kelimelere döken bir düş gezgini, diğeri aklın soğukkanlılığıyla dünyayı düzenleyen bir gözlemci. Virginia Woolf’un yazılarını okurken hep yumuşak bir ışığın içindeymişim gibi hissederim. Sanki o, kumaşın değil düşüncenin dokusunu elleriyle yokluyor gibidir. Onun dünyasında moda; gösteriştten, süsten, kalıptan çok uzaktadır. Bir elbisenin içinde değil, bir düşüncenin içinde yürür Woolf. Basit bir elbise, sade bir duruş... Ama içinde çok anlam vardır. “Bir kadının kendine ait bir odası olmalı” derken, belki de kendi bedenine, kendi tarzına da sahip çıkmaktan bahsediyordu. Woolf’un zarafeti sessizdir gürültüsüz ama etkileyici. Agatha Christie’ye geldiğimde ise her şey birden daha düzenli bir hâl alır. Onun dünyasında her detay yerli yerindedir. Bir iğnenin bile yanlış yere saplanmasına tahammülü yok gibidir.

Ama bu düzenin içinde sıcak bir bilgelik vardır. Christie’nin romanlarındaki karakterler gibi o da kendine özgü, sade ama tanınabilir bir tarz taşır. Ne fazla süslü ne ilgisiz sadece kendine yakıştığı kadar. Moda onun için bir oyun değil, bir denge meselesidir. Zarafet, ölçülü olmanın içinden doğar. Bazen düşünüyorum Woolf’un keten elbisesiyle Christie’nin düzgün ütülü ceketi, aslında aynı şeyi söylüyor olabilir: Kendin olmanın zarafeti. Kimi zaman bir cümleyle kimi zaman bir kıyafetle anlatılan o sade ama derin ifade. İkisi de bana şunu hatırlatıyor: Kelimeler ve kumaşlar arasında çok ince bir bağ var. İkisi de insanın kendini dünyaya nasıl göstermek istediğini fısıldıyor.

Kaynakça:

https://tr.wikipedia.org/wiki/Virginia_Woolf
<https://artdogistanbul.com/virginia-woolftan-ne-ogrendim-sihirli-oda/#:~:text=Virginia%20Woolf%20tüm%20yaşamı%20boyunca,kişi%20bunların%20hepsini%20yapabilir%20çünkü.>
<https://artdogistanbul.com/virginia-woolftan-ne-ogrendim-sihirli-oda/#:~:text=Virginia%20Woolf%20tüm%20yaşamı%20boyunca,kişi%20bunların%20hepsini%20yapabilir%20çünkü.>
https://www.neh-gov.translate.google.com/translate/g/humanities/2015/mayjune/feature/virginia-woolf-was-more-just-womens-writer?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=tr&_x_tr_hl=tr&_x_tr_pto=tc
https://tr.wikipedia.org/wiki/Agatha_Christie
<https://www.novakid.com.tr/blog/agatha-christie-kimdir-ve-en-iyi-kitaplari-nelerdir/#:~:text=Agatha%20Christie%2C%20polisiye%20ve%20gizem,Miss%20Marple%20olarak%20karşımıza%20çıkıyor.>
https://tr.wikipedia.org/wiki/Miss_Marple/#:~:text=Kaynaksız%20içerik%20itiraz%20konusu%20olabilir%20ve%20kaldırılabilir.&text=Jane%20Marple%2C%20Agatha%20Christie%20tarafından%20yaratılan%20kurgusal%20İngiliz%20amatör%20dedektif%20karakteridir.
<https://www.kolnkituphane.de/blog/icerik/okuma-onerisi-en-iyi-agatha-christie-kitaplari>

ZARIFLIĞIN ALTINDA YATAN GERÇEK

AHMET TUNÇ ÜGE
9/B

Çoğu insan bale sanatını sadece zarif hareketlerden ve sahnede görünen ışıltılı kostümlerden ibaret sanır. Göz kamaştırın balerinler, dekorlar ve müzikler izleyene her şeyin çok kolaymış gibi görünmesine neden olur. Oysa sahnede birkaç dakika izlediğimiz o zarafetin arkasında, yıllar süren zorlu bir emek ve bitmeyen bir çalışma disiplini vardır.

Balenin kökeni 1581 yılına, Fransa'ya kadar uzanır. O dönemin önemli isimlerinden Fransa Kraliçesi Catherine de Medici, bugünkü balenin temellerini atan kişidir. İlk yıllarda yalnızca erkekler sahneye çıkarken, daha sonra "en pointe" olarak bilinen ve balerinlerin uç noktalarda yükselmesini sağlayan ayakkabılar kullanılmaya başlanınca kadınlar da bale sahnese adım attı. O dönemlerdeki gösteriler bugünkülerden oldukça farklıydı, sahnede birçok erkek ve yalnızca birkaç kadın bulunurdu.

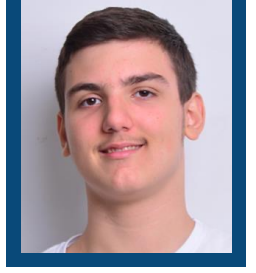
Zamanla bale gelişti, teknikler değişti ve balerinler sahnenin merkezine yerleşti. Dünyaca ünlü iki büyük okulun kurulmasıyla bale adeta iki farklı ekole ayrıldı: Rus ekolünü temsil eden Vaganova Bale Okulu ve İngiliz geleneğini yaşatan Royal Bale Okulu. Bu iki okul, benzer hareketleri kullansalar bile tarzları ve yaklaşım biçimleriyle farklı kutuplar gibiydi. Bugün ise iki ekolün dansçıları birlikte çalışarak dünya çapında hayranlık uyandıran eserler ortaya koyuyor.

Ancak bu başarı hikâyelerinin arka planı düşündüğümüz kadar kolay değil. Bale öğrencileri günde 8–10 saat çalışabiliyor ve çoğu zaman haftanın her günü antrenman yapıyorlar. Özellikle Vaganova gibi disiplinin çok ağır olduğu okullarda hasta olmak bile hoş karşılanmıyor. Hareketleri yapamayan bir dansçı rolünü kaybedebiliyor. Kısacası balet ya da balerin olmak, büyük bir özveri gerektiriyor ve bunu hayal eden herkes bu yolda ilerleyemiyor.

Perde kapandığında seyircinin aklında zarafet kalıyor ama sahnenin ardında asıl olan, görünmeyen mücadeledir. Bale, sadece estetik değil; sabır, disiplin ve kararlılığın da sanatıdır.

COĞRAFYA KADERDİR

DEMİR DİLMEN
9/A

İbn-i Haldun'a ait olan "Coğrafya kaderdir." sözü ilk duyulduğunda oldukça anlamlı gelir. Çünkü bir insanın arkadaş çevresi, ekonomik durumu, yediği yemekler ve hatta görünüşü bile yaşadığı coğrafyadan etkilenir. Örneğin Etiyopya'da doğan birinin siyah tene sahip olması, vücudun güneş ışınlarına karşı geliştirdiği biyolojik bir uyumdur. Aynı durumu Kanada'da doğan biri için söyleyemeyiz. Çünkü iki bölge arasındaki fark, güneş ışınlarının geliş açısı ve dolayısıyla coğrafi konumdan kaynaklanır. Kanada, Ekvator'dan uzak olduğu için daha az ışık alır, Etiyopya ise daha çok ışık alır. Bu açıdan bakınca "Coğrafya kaderdir." sözü doğru gibi görünebilir.

Gerçekten de coğrafya, insanların yaşamını birçok yönden etkiler. Doğacağımız aileyi seçemeyiz, hangi koşullarda dünyaya geleceğimize karar veremeyiz. Bu açıdan bakınca coğrafya kader gibi durur. Fakat bu kader dediğimiz şey, bir bireyi her yönden belirler mi? Doğduğu yer onun nasıl biri olacağını tamamen şekillendirir mi? Aslında "Coğrafya kaderdir." ifadesi sanıldığı kadar kesin değildir.

Coğrafya, insanlara zorluklar getirebilir. Çok akıllı ve üretken olup bölgesindeki sağlık koşulları yüzünden hayallerini gerçekleştiremeyen insanlar olabilir. Müziğe yeteneği olduğu hâlde eğitim imkânı yetersiz olduğu için yol alamayanlar vardır. Ancak coğrafya yalnızca zorluk değil, aynı zamanda avantajlar da sunar.

Bir çocuk hayallerini anlattığında bazen "Sen kimin çocuğusun da böyle hayaller kuruyorsun?" veya "Ufacık bir köyde yaşıyorsun, nasıl bunları başaracaksın?" gibi cümleler duyabilir. Bu sözler birinin cesaretini kırabilir. Fakat bu sözlere kulak asmayanlar da vardır. Nerede yaşarsa yaşasın, "Ben başaracağım!" diyen insanlar hedeflerine ulaşabilir. Nobel ödülü kazanmak için bile illa mükemmel imkânlarla sahip olmak gerekmez, yeter ki azim olsun. Bu açıdan bakınca coğrafya kader değildir. Bir kişinin neler başarabileceğini doğduğu yer değil, çabası belirler.

Peki, coğrafyanın belirlediği fiziksel özellikler neyi değiştirir? Kanada–Etiyopya örneğinde olduğu gibi ten rengi, göz yapısı veya saç rengi gibi özellikler coğrafyaya göre şekillenebilir. Ancak bu farklılıklar bazen ön yargıya veya dışlanmaya neden olabilir. Amerika'nın geçmişinde siyah insanlara karşı uygulanan ırkçılık bunun en acı örneğidir. Oysa siyah insanların beyazlardan tek farkı atalarının Afrika'da yaşamış olması ve iklime karşı geliştirdikleri doğal bir uyumdur. Buna rağmen fakir bir coğrafyadan geldikleri için “alt ırk” olarak görülmüşlerdir. Kölelik sona ermiş olsa da dünyada hâlâ dışlanma, zorbalık ve ön yargı devam etmektedir.

Coğrafya yalnızca bireyleri değil, toplulukları ve devletleri de etkiler. Örneğin 2. Dünya Savaşı'nda Polonya'nın hızlı işgal edilmesinin sebebi ülkenin dümdüz bir araziye sahip olması ve savunma avantajının olmamasıdır. Osmanlı Devleti'nin 1. Dünya Savaşı'nda Kafkas Cephesi'nde zorlanmasının nedeni ise Rusya'nın sert, soğuk iklimidir. Yani coğrafya tarihsel olayların şeklini bile değiştirebilir.

Öyleyse coğrafya nedir? Kader değilse neden bazı insanlar diğerlerinden daha iyi koşullarda yaşar? Neden bazı ülkeler daha avantajlıdır? Neden görünüşümüz bazen bizim nasıl muamele göreceğimizi etkiler? Gerçek şu ki coğrafya hayatımızda çok önemli bir etkidir ama kader kadar kesin ve değişmez değildir. Fakir biri de başarılı olabilir, dezavantajlı bir ülke de kazanabilir, farklı görünen biri de kendine sağlam bir çevre kurabilir.

Bu yüzden “Coğrafya katedir.” demek tek başına yeterli değildir. Coğrafya katedir, avantaj ya da dezavantaj olabilir. Ama insanın hayatını tamamen belirleyen şey değildir. Coğrafya katedir değil, bir etkidir. Avantaj veya dezavantaja dönüşmesi ise insanın mücadelesine bağlıdır.

SAMANYOLU'NDA REZİL OLMA REHBERİ

ELFİN AKPINAR
9/A

Hiç yerin dibine girmek isteyecek kadar yoğun duygular hissettiniz mi? İnsan zihni, evrendeki en karmaşık ve hayranlık uyandıran yapılardan biridir. Ancak aynı zamanda kendi kendisinin zindanına dönüşebilen bir yapıdır. Bu durum bazen adeta “biyolojik bir hata” gibi görülebilir. Çünkü dünyayı nasıl algıladığımız yani perspektifimiz, duygularımızı ve davranışlarımızı belirler. Perspektif bozulduğunda ise zihin, gerçek olmayan ama çok inandırıcı duran duygu karmaşaları yaratabilir.

Biz insanlar, sosyal ortamlara ihtiyaç duyan varlıklarız. Fakat sosyal ortamların herkeste oluşturduğu hisler farklıdır. Son yıllarda özellikle ergenlerde sık görülen bir algı yanılgısı öne çıkmaktadır: Spot Işığı Etkisi. Bu durum, kişinin bulunduğu ortamda herkesin ona baktığını, davranışlarını fark ettiğini veya dış görünüşünü eleştirdiğini düşünmesidir. Gerçekte böyle bir ilgi yoktur ancak zihin, bu sahneyi kurar ve birey de buna inanır. Bu da bazen sosyal kaygı ya da panik atak gibi ruhsal sorunlara neden olabilir.

2000 yılında Thomas Gilovich ve Kenneth Savitsky'nin Cornell Üniversitesinde yaptığı ünlü “Barry Manilow Tişörtü Deneyi”, Spot Işığı Etkisi'ni çok iyi açıklar. O dönem öğrenciler arasında utanç verici bulunan Barry Manilow'un fotoğrafı bir tişörtte basılır ve öğrenciye giydirilir. Tişörtü giyen öğrenci kalabalık bir sınıfa girer. Daha sonra ona, sınıftakilerin yüzde kaçının tişörtü fark ettiğini düşündüğü sorulur. Öğrenci yaklaşık %50 der. Ancak sınıfa aynı soru sorulduğunda gerçek sonuç ortaya çıkar, sınıfın sadece %23'ü tişörtü fark etmiştir. Yani birey, dikkat çektiğini düşündüğü şeyi zihninde iki kat fazla abartmıştır.

Bu deney bize şunu gösterir: Utandığımız anlarda gerçekliği doğru algılamayız. Zihnimizde büyüttüğümüz o sahne, çoğu zaman sadece bizim kafamızdadır.

Peki, bu düşünceyi 50 metrekaresel bir sınıftan çıkarıp gerçek ölçekte bir yere, yani evrene taşımayı denesek? İşler tamamen değişir. Çünkü insan beyni, evrenin büyüklüğünü kavrayamayacak kadar sınırlıdır. Farkına varmamız gereken şey şudur: Biz, evrenin içinde dönen küçücük bir noktada yaşıyoruz. Kötü bir günümüz bize büyük gelse de aslında zaman içinde kaybolup gider. O anı yaşarken bunu düşünmek zor olsa da imkânsız değildir.

Şu anda üzerinde durduğumuz Dünya, Güneş'in etrafında saniyede 30 kilometre hızla dönüyor. Güneş Sistemi ise Samanyolu'nda saatte 828.000 kilometre hızla yol alıyor. Yani utanç duyduğunuz bir cümleyi söyleyip bitirene kadar galakside yaklaşık 1000 kilometre ilerlemiş oluyorsunuz. Bizim boyutumuz, Sahra Çölü'ndeki bir kum tanesi kadarken küçük bir hata yüzünden dünyanın sonu gelmiş gibi hissetmemiz oldukça anlamsız.

Böyle bir evrende yaşıyorken sınıfta yanlış cevap vermekten, bir sivilce çıkmasından ya da küçük bir hatadan utanmak adeta Titanik batarken ıstakoz pişirmeye çalışmak kadar absürttür.

MUDANYA BELEDİYE BAŞKANI İLE TİRİLYE ÜZERİNE RÖPORTAJ

EVREN ÇİÇEKÇİ
9/B

İPEK KAROĞLU
9/C

1) Sayın Başkanım, Tirilye günümüzde hangi temel sorunlarla karşı karşıyadır? Hem fiziksel altyapı hem de sosyal yapı açısından bir değerlendirme yapabilir misiniz?

Tirilye bugün ne yazık ki birden fazla temel sorunla karşı karşıya. Öncelikle, bölgede çok değerli tarihi yapılarımız var: tescilli binalarımız, eski kiliselerimiz, kültür yapılarımız... Fakat bunların birçoğu yıkılmaya yüz tutmuş durumda. Bu yapıların restore edilip hayata kazandırılması gerekiyor. Ancak restorasyon hem zaman hem de ciddi kaynak gerektiriyor.

Bir diğer önemli sorun da altyapı eksiklikleri. Tirilye’de maalesef bir arıtma tesisi yok. Bu nedenle atık sular şu anda arıtılmadan denize bırakılmak zorunda kalıyor. Ayrıca ciddi bir otopark problemi var. Mudanya’ya çok yakın sadece 10 kilometre mesafede fakat yolun virajlı ve dar olması sebebiyle erişim zor. Bu yüzden ziyaretçiler genellikle sadece hafta sonları gelebiliyor. Esnafımız da hafta içi neredeyse hiç iş yapamıyor sadece iki günde kazanç elde etmeye çalışıyor. Gelir bu kadar sınırlı olunca da doğal olarak yapılara yatırım yapılamıyor.

Bütün bunların üzerine imar planlarıyla ilgili süreçler de oldukça yavaş ilerliyor. Bu planlar hızla sonuçlanabilse hem vatandaşlarımız kendi yapılarını yenileyecek hem biz belediye olarak altyapıyı, sokakları, otopark alanlarını daha rahat düzenleyebileceğiz.

Aslında ideal olan Tirilye’nin tamamen yayalaştırılması ve araç girişinin minimuma indirilmesi. Bunun için de kent dışında otopark alanları oluşturulması gerekiyor. Ancak bunların yapılabilmesi için imar planlarının tamamlanması şart.

Tirilye’nin turizm açısından inanılmaz bir potansiyeli var. Taş Mektep, eski kiliseler, Fatih Camii, Kemerli Kilise... Bunlar çok kıymetli yapılar. Ama bu potansiyeli değerlendirebilmek için temiz bir çevre, yeterli tuvalet ve otopark alanları, iyi işletilen kafe ve restoranlar gerekiyor.

Ne yazık ki bir başka büyük sorunumuz Tirilye’nin bir sahil kasabası olmasına rağmen denize girilecek alanın olmaması. Eski plajlarımızın olduğu yerlere iskele ve balıkçı barınağı yapılmış, sahil doldurulmuş. Bu da denizle olan bağı koparmış durumda. Oysa dünya denize doğru yaşam alanları yaratırken biz tam tersi yönde hareket etmişiz.

Gençlerimiz de bölgede yeterli sosyal ve kültürel imkân olmadığı için burada kalmak istemiyor. Bu konuda da haklılar. Gençleri burada tutabilmek için turizmi geliştirmemiz ve onlara iş imkânları yaratmamız gerekiyor. Mudanya genelinde kurduğumuz Büfe Mudanya örneğinde olduğu gibi gençler barista olmak, turizm sektöründe yer almak için çok hevesliler. Turizm geliştikçe hem gençler hem kadınlar için ciddi istihdam fırsatları ortaya çıkacak.

Özetle, Tirilye'nin sorunlarının çözümü altyapının güçlendirilmesi, imar planlarının tamamlanması, tarihi yapıların restore edilmesi ve turizmin sağlıklı şekilde geliştirilmesine dayanıyor. Bunları yaptığımızda Tirilye hem ekonomik açıdan canlanacak hem de kültürel ve sosyal açıdan hak ettiği değere kavuşacak.

2) Haziran ayında Bursa Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından oy birliği ile kabul edilen "Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı" Tirilye için ne gibi değişiklikler ve yenilikler öngörmektedir? Tirilye'deki tarihi yapıların deprem riskine karşı güçlendirilmesi adına yürütülen çalışmalar var mı? Bu tür yapıların güvenliğini sağlamak konusunda nasıl bir yol haritası izleniyor?

Haziran ayında Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından oy birliğiyle kabul edilen Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı, Tirilye için son derece önemli bir dönüm noktasıdır. Aslında Tirilye, 1992 yılından beri koruma altında fakat bugüne kadar koruma çerçevesinde yapıların nasıl yenileneceğine, çevrenin nasıl düzenleneceğine, yeni yapılacak binaların hangi kurallara göre inşa edileceğine dair net bir plan bulunmuyordu. Bu planın kabul edilmesiyle birlikte tüm bu kurallar artık resmîyet kazandı.

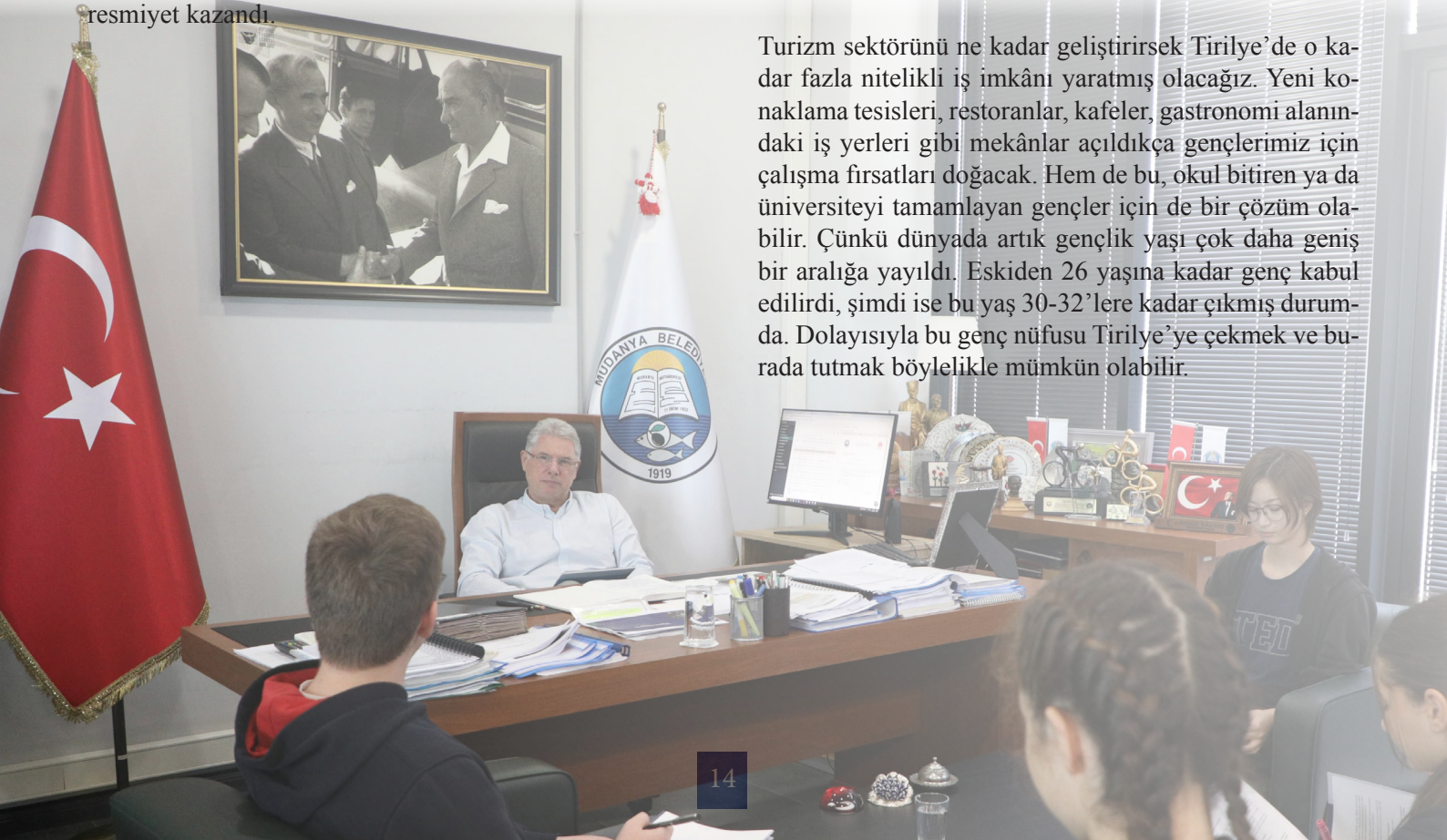
Bu plan sayesinde, koruma altında olan bir bölgede nasıl bir yapılaşmanın mümkün olacağı, mevcut binaların nasıl restore edileceği ve yeni yapılacak olanların hangi ölçütlere göre yapılacağı belirlenmiş oldu. Bu çok uzun süredir beklenen bir adımdı. Eğer bir plan ortaya koymazsanız ve kuralları netleştirmezseniz, vatandaşlar kendi bildikleri şekilde uygulama yapmaya başlıyor. Bunun sonucunda da kaçak yapılar ortaya çıkıyor, kurallara uygun olmayan büyüklüklerde binalar yapılıyor, bırakılması gereken boşluklar bırakılmıyor ve gerekli güvenlik önlemleri alınmıyor. Dahası, ruhsatı olmayan ve denetimi yapılamayan bu yapılar zaman içinde deprem riski taşıyan tehlikeli yapılar hâline geliyor.

İşte, bu nedenle bu imar planının geçmesi büyük bir önem taşıyor. Artık biz, Tirilye'deki her yapıyı onaylanmış projeler doğrultusunda denetleyerek ilerleyeceğiz. Böylece hem koruma-kullanma dengesi sağlanmış olacak hem de bölgedeki yapı güvenliği kontrol altına alınacak.

3) Saha araştırmalarımızda Tirilye'de 50 yaş üstü nüfusun yoğunlukta olduğu ve gençlerin büyük oranda göç ettiği gözlemlendi. Bu durumu tersine çevirmek ve gençlerin Tirilye'de kalmasını teşvik etmek adına belediyenizin hangi çalışmaları bulunuyor?

Evet, maalesef Tirilye'de genç nüfus ciddi şekilde göç etmekte. Bu durumu tersine çevirebilmek için öncelikle gençlerin burada kalmalarını sağlayacak bir sebebe ihtiyaçları olduğunu çok iyi biliyoruz. Gençler için bu sebepler farklı olabilir: bir üniversite, bir lise, sosyal aktiviteler, kültürel alanlar... Fakat şu anda Tirilye'de bu tür olanaklar yok. Bu nedenle gençler, eğitim için Mudanya gibi daha büyük ilçelere yöneliyorlar. Orada okuyor, orada hayat kuruyorlar.

Turizm sektörünü ne kadar geliştirirsek Tirilye'de o kadar fazla nitelikli iş imkânı yaratmış olacağız. Yeni konaklama tesisleri, restoranlar, kafeler, gastronomi alanındaki iş yerleri gibi mekânlar açıldıkça gençlerimiz için çalışma fırsatları doğacak. Hem de bu, okul bitiren ya da üniversiteyi tamamlayan gençler için de bir çözüm olabilir. Çünkü dünyada artık gençlik yaşı çok daha geniş bir aralığa yayıldı. Eskiden 26 yaşına kadar genç kabul edilirdi, şimdi ise bu yaş 30-32'lere kadar çıkmış durumda. Dolayısıyla bu genç nüfusu Tirilye'ye çekmek ve burada tutmak böylelikle mümkün olabilir.

Ayrıca Tirilye’de sinema salonu, tiyatro salonu gibi sosyal ve kültürel alanlar yok. Gençlik merkezi gibi bir mekân da bulunmuyor. Gençlerin vakit geçirebileceği, sosyalleşebileceği, kendilerini ifade edebileceği alanlar eksik. Bu yüzden de gençler için Tirilye’de kalmak adına çok fazla motivasyon yok. Ne yazık ki emekliliğe yaklaşan ya da iş gücüyle ilgisi olmayan yaşlı nüfus, emekli olduktan sonra buraya yerleşiyor. Ama gençlerin bu ilçede kalmaları için daha fazla sebebe ihtiyaçları var.

Biz de bu durumu değiştirmek için çalışıyoruz. Sosyal ve kültürel alanlar yaratmak, turizmi canlandırmak ve özellikle gençlere yönelik istihdam olanakları sağlamak, Tirilye’yi gençler için cazip bir yer haline getirecek. Bu adımları atarak Tirilye’deki genç nüfusu burada tutmayı başaracağız ve bölgeyi daha dinamik, genç ve canlı bir yer haline getireceğiz.

4) Tirilye’nin turizm potansiyelini nasıl değerlendiriyorsunuz? Turizmin gelişmesi Tirilye’nin doğal ve kültürel dokusunu tehdit eder mi yoksa bu iki unsur birlikte korunabilir mi? Bu konuda nasıl bir denge politikası izleniyor?

Tirilye’nin turizm potansiyeli gerçekten çok yüksek. Biraz önce bahsettiğim gibi bölgeyi özel kılan çok sayıda tarihi yapıya sahip olmamız. Bu yapılar, hem mimari hem de kültürel açıdan büyük bir değer taşıyor. İnsanlar sadece o dar sokaklarda yürüyüp eski yapıları gezmek, o bölgenin ruhunu hissetmek için buraya geliyorlar. Yani Tirilye, kültür turizmi açısından oldukça önemli bir merkez. Ayrıca Tirilye, Ortodoks Hristiyanlar için de tarihi bir inanç merkezi olma özelliği taşıyor. Yüzyıllar boyunca burası bir hac merkezi olmuş. Bizim hedefimiz, burayı yeniden canlandırmak. Zaten dışarıdan büyük bir talep var. İnsanlar buraya gelmek istiyorlar ama tabii ki bunun için altyapının ve gerekli hizmetlerin sağlanması gerekiyor.

Tirilye’nin bir diğer önemli özelliği ise doğal sit alanı olması. Kentin güneybatısına doğru gittiğinizde zeytinlikler başlar ve Tirilye’nin zeytini gerçekten çok özel bir zeytindir. Hatta Gemlik zeytini olarak bilinse de aslında bu zeytinler Tirilye’ye aittir. Ne yazık ki Gemlikliler zeytinin coğrafi işaretini aldılar ancak gerçek Tirilye zeytini burada yetişiyor ve kendine has özellikleriyle çok kıymetli. Bu anlamda tarım ve zeytincilik de Tirilye’nin turizm potansiyelini destekleyecek unsurlardan biri. Ayrıca bu konudaki önemli nokta: Zeytin yasası. Zeytin ağaçlarını korumak amacıyla 1935 yılında çıkarılmış bir yasa var. Son yıllarda zeytinliklerin korunması konusunda ciddi bir hassasiyet oluştu. Tirilye, bir zeytin cenneti olduğu için yol yapmaya başladığınızda hemen zeytinliklerden geçmek zorunda kalıyorsunuz. Bu da bize çok sayıda engel çıkarıyor, çünkü ağaçların kesilmesi gibi durumlarla karşılaşıyoruz. Elbette, yol yapımı çok önemli ama zeytinliklerin korunması da bir o kadar önemli. Bu iki konu arasında bir denge kurmamız gerekiyor. Bu konuda Mudanya, zeytin varlığı artan tek ilçe. Şu anda yaklaşık 3.2 milyon zeytin ağacımız var ve her yıl sayısı artıyor. Bu, özellikle su sıkıntısı nedeniyle ortaya çıkmış bir durum. Eski köylerde meyve ağaçları azalırken, zeytin ağaçları artıyor. Yani bu konuda dikkatli bir yol izlemek gerekiyor.

Biz, Tirilye’nin hem tarihi hem de doğal zenginliklerini bir araya getirerek burayı daha da güçlendirmeyi hedefliyoruz. Bu amaçla, bir kamulaştırma gerçekleştirdik ve özel bir mülkü kamunun eline geçirdik. Orada eski bir zeytinyağı fabrikası bulunan bir alan var. Burayı, zeytin ve zeytinyağı müzesi yapmayı planlıyoruz. Böylece hem tarihi hem de tarımsal mirasımızı bir arada sergileyebileceğimiz önemli bir kültürel alan yaratmış olacağız. Ancak turizm sadece somut kültür mirasıyla sınırlı değil. Somut olmayan kültürel miras da oldukça önemli. Zeytincilik gibi geleneksel el sanatları, halk kültürü, yemek kültürü gibi unsurlar da Tirilye’nin turizm değerini artıran faktörler. Bizim nihai hedefimiz, Tirilye’yi UNESCO Dünya Mirası Listesi’ne sokmak. Bunun için üzerimize düşen tüm görevleri yerine getirmek için çalışıyoruz. Eğer bu planlarımıza sadık kalıp gerekli adımları doğru şekilde atarsak Tirilye’nin UNESCO listesine girmesi mümkün olacak.

5) Tirilye'nin ulaşım altyapısı hakkında da bazı eleştiriler mevcut. Özellikle kıyı ulaşımı, dar yollar ve otopark yetersizliği gibi konularda belediyenin attığı adımlar nelerdir? Yeni ulaşım projeleriniz var mı?

Ulaşım hizmetleri Büyükşehir tarafından düzenleniyor dolayısıyla biz ilçe olarak ulaşım altyapısına doğrudan müdahale edemiyoruz. Yollarla ilgili çalışmalar da Büyükşehir ve Karayolları ile ortak yürütülen projelerle ilerliyor. Burada teknik ve idari engeller söz konusu, özellikle kamu kurumlarından almanız gereken izinler var.

Ulaşım konusunda bir diğer sıkıntımız, köylerimizle olan bağlantı. Bazı köylerimizin kentin merkezine direkt bağlantısı yok. Yani toplu taşıma ulaşımı olmayan, erişim sıkıntısı çeken köylerimiz de var. Bu, çözülmesi gereken bir mesele. Kıyı ulaşımı konusunda da haklısınız, biz de bunun üzerinde duruyoruz. Tirilye'ye deniz yoluyla da ulaşım sağlamamız gerektiğini düşünüyoruz. Bu konuda birkaç girişimimiz oldu, özellikle İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile deniz taksileri konusunda görüşmelerimiz oldu. Kaynak meselesi de tabii ki önemli ama bir şekilde deniz yoluyla ulaşım sağlamak, Tirilye'ye gelen ziyaretçiler için çok daha pratik bir seçenek olacaktır. Özellikle Mudanya'dan Tirilye'ye hızlı deniz taşımacılığı sağlamak istiyoruz. Şu anda Burulaş yaz aylarında seferler düzenliyor ancak bu hizmet daha çok gezi amaçlı. Bizim hedefimiz, çok hızlı teknelerle ulaşım sağlamak ve bununla birlikte otopark sorunu gibi sıkıntıları da ortadan kaldırmak. Çünkü insanlar denizden, hızlı bir şekilde Tirilye'ye gelebilirse kara yolu ile gelmekten çok daha pratik bir seçenek sunmuş oluruz. Bu proje uzun vadeli bir çözüm olacak ve planlarımızın içinde kesinlikle yer alıyor.

Geçenlerde Caz Festivali düzenledik ve gerçekten müthiş bir katılım oldu. Aslında, daha önce Mudanya'da böyle bir kültürel etkinlik yapılmamıştı ama biz caz müziğiyle Mudanya'yı tanıştırdık ve büyük ilgi gördü. Bu, kültürel anlamda önemli bir adımdı. Bu tür etkinliklerle hem yerel halkın hem de dışarıdan gelenlerin kültürle buluşmasını sağlıyoruz.

Bir diğer önemli çalışmamız da zeytinyağı fabrikasını müze haline getirmek. Bu projeyi hayata geçirdiğimizde, o alana gelecek olan ziyaretçilerin sayısı artacaktır. Ayrıca Tirilye'nin gerçekten bir kültür merkezi olmasına ihtiyaç var. Biz de bu doğrultuda bazı projeler yapıyoruz. Taş Mektebi'ni bir müzeye dönüştürüyoruz, bunun için planlarımız hazır. Ayrıca mevcut kültür merkezimizde de bazı etkinlikler düzenliyoruz. Bu hafta sonu Tirilye'de 3 gün süren bir turizm çalıştayı yapıyoruz. Bu çalıştay, Tirilye için bir turizm master planı hazırlamak amacıyla düzenlendi. Altyapı çalışmalarına yönelik çok önemli bir adım olacak.

Yıl boyunca felsefe günleri gibi etkinlikler de düzenliyoruz, yine Taş Mektebinde yapılacak bu tür aktivitelerle kültürel hayatı canlı tutmayı amaçlıyoruz. Ayrıca bazı özel günlere özel konserler ve etkinlikler de planlıyoruz. Geçen yıl, ultra maraton düzenledik ve çok büyük bir ilgi gördü. Bu sene bu etkinliği daha da büyütmeyi, parkurları uzatmayı ve farklı kategoriler eklemeyi düşünüyoruz. Bu tür etkinliklerle, Tirilye'nin adını ulusal düzeyde daha fazla duyurmayı hedefliyoruz.

Ve tabii ki belki duymuşsunuzdur, Papa'yı Tirilye'ye davet etmeyi planlıyoruz. Eğer bunu başarabilirsek Tirilye, Hristiyanlar için çok önemli bir hac noktası haline gelir ve bu da Tirilye'ye büyük bir ilgi çeker. Kasım ayında bu ziyaret gerçekleşirse Tirilye'ye olan talep çok ciddi şekilde artacaktır.

7) Birçok Tirilye sakini, tarihi yapıların restore edilmesini talep ediyor. Belediye olarak bu konuda Kültür ve Turizm Bakanlığı ile ortak yürüttüğünüz projeler mevcut mu? Varsa bu projelerin kapsamı nedir?

Tirilye'deki tarihi yapıların restorasyonu, kesinlikle çok önemli bir konu ve halkımızın bu taleplerini çok iyi anlıyoruz. Ancak şunu belirtmeliyim ki bu süreç kanuni gereklilikler ve uzmanlık gerektiren bir çalışma. Her bir binanın durumu ayrı ayrı değerlendiriliyor ve bu değerlendirme süreci oldukça uzun. İlk aşama olarak yapının mevcut durumu belirleniyor, yani röleve çıkarılıyor. Sonrasında, restitüsyon dediğimiz bir süreç başlıyor. Bu yapının ilk inşa edildiği dönemdeki halinin araştırılması, eski kaynaklarla karşılaştırılması ve o dönemde nasıl görünmüş olabileceği üzerine tahminlerde bulunulması demek. Bu aşamanın sonunda, yapının ilk haline yakın bir projeye ulaşılmaya çalışılıyor.

Bundan sonra, restorasyon projesi başlıyor. Yani, bu binanın şu anki durumu ile ilk halinin nasıl birleştirileceğine dair bir proje hazırlanıyor. Bu projeler, sürekli olarak Kültür Varlıkları Kuruluna sunuluyor. Kurulda şehir plancıları, sanat tarihçileri, mimarlar gibi uzmanlar yer alıyor ve her biri kendi görüşünü bildiriyor. Bu nedenle proje safhası bile zaman alabiliyor.

Restorasyon süreci, normal inşaat projelerinden farklı. Yani iş sadece "pata küte" bir şekilde yapılabilecek bir iş değil. Her şeyin denetim altında olması gerekiyor ve genellikle Müze Müdürlüğü gibi kurumlardan onay almanız gerekiyor. Tüm bu denetimler, restorasyon sürecini hem pahalı hem de zaman alıcı hale getiriyor. Ancak şu an iki restorasyon projemiz devam ediyor. Bunlardan biri, zeytinyağı fabrikasını müze haline getirme projesi. Diğeri ise Tüccar Evi dediğimiz ve yeşil bina olarak bilinen yapı. Bu binayı kamulaştırdık ve şu an projesi onay aşamasında. Burayı, kafeterya ve pastane gibi bir yer haline getirmeyi planlıyoruz.

Bunun dışında, Dünder Evi ve Tabut Evi gibi başka metruk yapıları da kamulaştırmayı hedefliyoruz. Tabii bunların hepsi, kaynak meselesi. Belediyemizin bütçesinde çok temel işler de var: Temizlik, yol, asfalt gibi. Dolayısıyla tüm bu projelere ayırabileceğimiz kaynak sınırlı. Benim şahsi görüşüm, Tirilye'deki tüm metruk yapıları kamulaştırıp hepsini restore etmek yönünde. Ancak bu, kolay bir şey değil. Ayrıca burada yaşayanların da bu sürece destek olması gerekiyor. Çünkü belediye olarak biz bir şey yapmaya niyetlendiğimizde, mal sahipleri, değerlerin artması sebebiyle fiyatları artırabiliyorlar. Belediye devreye girince bazen işler karmaşık hale gelebiliyor. O yüzden biz, halkımızla birlikte, iş birliği yaparak bu süreci yürütmeyi hedefliyoruz. Bağışlar, destekler ile restorasyon projelerimizi gerçekleştirebiliriz. Ancak şu da bir gerçek ki halkın devlet kurumlarına güveni çok zedelendiği için bu tür projelerde vatandaşlar biraz temkinli olabiliyorlar. Kamuya güvenin azaldığı bir ortamda, insanlar haklı olarak malının değerinin düşmesinden endişe edebiliyorlar.

Bu anlamda, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile ortak bir projeye şu an için başvurmadık. Ancak şunu unutmamalıyız ki Kültür Varlıkları Koruma Kurulu, Kültür Bakanlığına bağlı bir kurul. Dolayısıyla onlarla uyum içinde çalışıyoruz, onların denetimine ve onayına ihtiyaç duyuyoruz. Çünkü restorasyon süreci çok titizlikle yürütülen ve uzun zaman alabilen bir iş. Ancak biz, bu süreci hızlandırmak ve Tirilye'nin tarihi dokusunu koruyarak geliştirmek için çalışmalarımıza devam ediyoruz. Zamanla, bu projelerin sonuçlarını hep birlikte göreceğiz.

8) Tirilye'nin gastronomi potansiyeli dikkat çekiyor. Zeytinyağı, deniz ürünleri ve yerel mutfakın markalaşması konusunda belediyenin yürüttüğü çalışmalar var mı? Tirilye'yi bir gastronomi destinasyonu haline getirme yönünde planlarınız nelerdir?

Evet, gastronomi kesinlikle bizim üzerinde durduğumuz en önemli alanlardan biri. Mudanya'nın kalkınmasının temel taşlarından biri olarak görüyoruz. Çünkü gastronomi sadece bir yemek kültürü değil, aynı zamanda tarımla da iç içe geçmiş bir alan. Yani deniz turizmi, kültür turizmi gibi alanlarla birlikte gastronomi turizmi de artık çok güçlü bir şekilde geliyor. Bizim burada yerel ürünlerimiz çok değerli ve bu ürünlerin hem yerel halk tarafından üretilmesi hem de yerel mutfak ile sunulması, gastronominin temelini oluşturuyor.

Özellikle zeytin ve kara incir, Tirilye için çok önemli ürünler ve bunları gastronomi turizmi için bir avantaj olarak kullanmak istiyoruz. Ayrıca mübadele kültürü nedeniyle burada çok farklı bir mutfak da mevcut. Girit mutfakı gibi geleneksel yemek kültürümüz de çok önemli bir zenginlik. Birçok yöruk köyü de burada bulunuyor ve yöruklerin mutfak kültürü de çok özgün. Bunları bir araya getirerek hem yerel halkı desteklemek hem de gastronomi turizmi ile Tirilye'yi daha da ön plana çıkarmak amacıyla bazı projeler üzerinde çalışıyoruz.

Örneğin, şu an Girit mutfakına dair bir yemek kitabı hazırlıyoruz. Bu kitapta sadece Tirilye'ye özgü yemek tarifleri değil, aynı zamanda o kültürün derin izlerini taşıyan yemekler de olacak. Bu, hem yerel kültürün korunmasına yardımcı olacak hem de turizm açısından bir çekim merkezi yaratacak. Ayrıca, önümüzdeki hafta yapılacak olan turizm çalıştay programında gastronomi konusuna özel bir oturum ayırdık. Çünkü son yıllarda gastronomi turizmi çok ciddi şekilde güçlendi ve örnek olarak Alaçatı, Urla gibi yerler bununla büyük bir çıkış yaptı. Gastronomi turizmi; bir bölgeyi zenginleştiriyor, yerel halkın yaşam standartlarını artırıyor ve bölgeye ciddi ekonomik katkılar sağlıyor.

Gastronomi turizminin önemli bir unsuru da yerel ürünlerle yapılan yemeklerin doğru bir şekilde sunulması. Ancak burada bazı mevzuat engelleri de var. Örneğin, bir zeytin bağı içinde restoran veya yemek alanı kurmak şu anda çok kolay değil. Şu anki mevzuat buna çok müsaade etmiyor. Ancak örnek olarak Trakya'daki üzüm bağlarıyla yapılan şarapçılığı destekleyen projeleri dikkate alırsak biz de benzer bir model geliştirebiliriz. Trakya'daki şarap üreticilerinin bağlarının içinde bulunan şarap evleri ve restoranlar, hem çok güzel mekânlar hem de yerel ürünleri deneyimlemek isteyenler için çok iyi birer örnek. Biz de Tirilye'de zeytin bağlarında veya incir bahçelerinde yerel ürünlerin tanıtıldığı, sunulduğu mekânlar açmayı hedefliyoruz.

Bu tür bir proje, sadece gastronomiye değil, ekonomiye de büyük katkı sağlar. Yerel olarak üretilen ürünlerle yapılan yemekler, gelen ziyaretçilere benzersiz bir deneyim sunar. Bu da sadece restoran sahiplerinin veya üreticilerin değil otellerin, ulaşım hizmetlerinin hatta hediyelek eşya satan esnafın bile kazanç sağlamasına olanak tanır.

9) Sürdürülebilir tarım ve organik üretim alanında Tirilye'de desteklediğiniz projeler var mı? Yerel üreticiyi teşvik etmek ve tarımı sürdürülebilir kılmak için belediye olarak nasıl katkılar sağlıyorsunuz?

Evet, sadece Tirilye için değil tüm Mudanya için oldukça önemli projelerimiz var ve bu projeler özellikle sürdürülebilir tarım ve organik üretim konularında büyük bir potansiyel taşıyor. Bizim bu alandaki en önemli projelerimizden biri, İMECE adıyla kurduğumuz bir şirket. Bu şirket, Mudanya'daki sekiz tarımsal kalkınma kooperatifiyle birlikte belediyenin ortaklaşa kurduğu bir yapı. Burada, belediye olarak yatırım yaparken, kooperatifler de bu projelerden faydalanacak ve kazancı ortaklaşa paylaşacağız.

İMECE şirketi aracılığıyla tarımsal kalkınmayı desteklemek amacıyla birkaç önemli tesis kuruyoruz. İlk olarak Çepni köyünde bir zeytinyağı fabrikası kuruyoruz. Zeytinyağımız, gerçekten çok özel ve kaliteli ancak şu ana kadar üretimle ilgili bazı zorluklar yaşıyordu. Zeytinin işlenmesi ve ürünün pazarlanması konusunda önemli bir adım atıyoruz. Ayrıca, soğuk hava depoları kurmayı hedefliyoruz. Özellikle incir gibi çok değerli ve hassas bir ürünümüz var. Kara incir, dünya çapında eşsiz bir lezzet sunuyor ancak çabuk bozulması nedeniyle pazara hemen ulaşması gerekiyor. Soğuk hava depoları sayesinde, üretici daha esnek bir satış dönemi yaşayabilecek ve istediği fiyata ürününü satabilecek. Bu, üretici ile tüccar arasındaki dengesiz ilişkiyi de düzeltecek.

Ayrıca freeze dry tekniğiyle meyve kurutma işlemi üzerine de bir projeye başladık. Bu yöntemi kullanarak yerel incir ve şeftali gibi ürünlerimizi kurutuyoruz ve gerçekten çok güzel sonuçlar alıyoruz. Bu ürünü, ileriye dönük ticari bir ürün haline getirmeyi planlıyoruz. Şu an, bu ürünlerimizi tadım amaçlı bazı yerlere de gönderiyoruz, eğer isterseniz sizinle de paylaşırız, gerçekten çok lezzetli!

Bir diğer önemli projemiz ise midye çiftliği kurmak. Bu proje, hem tarım hem de sürdürülebilir deniz ürünleri üretimi açısından önemli. Tirilye açıklarında kuracağımız midye çiftlikleri, denizin temizlenmesine de katkı sağlayacak. Çünkü midyeler, deniz suyunu filtre eden ve temizleyen organizmalar. Yani hem çevreye katkı sağlıyoruz hem de bu projeden ekonomik gelir elde ediyoruz.

Bunun dışında, seracılık konusunda da çalışmalarımız var. Kesme çiçek üretimi gibi projelerle yerel tarımı çeşitlendiriyoruz. Belediye olarak İMECE şirketi ile bu yatırımları hayata geçireceğiz ve tarımsal kalkınmayı daha fazla destekleyeceğiz.

Ancak bizim için en önemli konulardan biri de doğru tarım uygulamaları. Maalesef şu an Tirilye zeytini dünyanın en güzel zeytinlerinden biri olmasına rağmen, zeytinyağımızın kalitesi bazı dış pazarlarda istenilen seviyeye ulaşmıyor. Bunun temel nedeni çok fazla pestisit kullanımı ve bilinçsiz tarım uygulamaları. Bu konuda hem yerel üreticilere eğitim vererek hem de organik tarımı teşvik ederek daha sağlıklı ve kaliteli üretim yapmanın yolunu açacağız. Ayrıca Tirilye zeytini olarak coğrafi işaret almak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Ve bir diğer önemli gelişme de kendi markalarımızı yaratma sürecinde olmamız. “Mudanya Zeytinyağı” markamız şu anda ticari bir ürün haline dönüştürülüyor. Bu ürünün ticarileştirilmesi sadece zeytinyağı üreticilerimize değil aynı zamanda Tirilye ve Mudanya ekonomisine de katkı sağlayacak. Yine, “Mudanya Kurusu” adlı başka bir ürünümüzün tescil işlemleri tamamlandı. Bu tür yerel ürünlerin sayısının artması, hem tarımın sürdürülebilirliğini sağlayacak hem de yerel ekonomiyi canlandıracaktır.

10) Tirilye halkının yerel yönetim kararlarına katılımını nasıl sağlıyorsunuz? Halkla iletişim, şeffaflık ve katılımcı yönetim konusunda uyguladığınız yöntemler nelerdir?

Tirilye, aslında çok güçlü bir sivil toplum yapısına sahip bir yer. Halkın aidiyet duygusu burada oldukça yüksek. Tirilye’de birkaç önemli dernek ve kooperatif bulunuyor ve bu yapılar gerçekten çok aktif. Bu da bizim için çok önemli bir avantaj. Bu dernekler ve kooperatifler, hem Tirilye’nin gelişimine katkı sağlıyor hem de yerel yönetimle iş birliği yaparak projelere sahip çıkıyorlar. Biz, bu projeleri ortaklaşa yürütüyoruz, yerel halkla iş birliği içinde kararlar alıyoruz. Örneğin, geçen yıl Avrupa Birliği projesi için başvurduk, her ne kadar o projeyi kazanamamış olsak da Tirilye Kültür ve Dayanışma Derneği ile ortaklaşa başvuru yaptık. Bu tür ortak projeler, halkın yönetime katılımını artırıyor ve bize büyük bir güç katıyor.

Tirilye’nin içinde zaman geçiren bir belediye başkanı olarak yerel halkla sürekli iç içe olmayı çok önemsiyorum. Bu sayede hem vatandaşların beklentilerini daha iyi anlıyoruz hem de alınan kararlara onların katılımını kolaylaştırıyoruz. Şeffaflık konusunda, her konuda halkımıza açık olmaya özen gösteriyoruz. Projeler hakkında bilgilendirmeler yapıyoruz, gerektiğinde halk toplantıları düzenliyoruz ve en önemlisi onların fikirlerini alıyoruz.

11) Tirilye’yi bir “marka kent” haline getirmek adına tanıtım faaliyetleriniz nelerdir? Ulusal ve uluslararası platformlarda Tirilye’nin bilinirliğini artırmak için yürüttüğünüz stratejik çalışmalar var mı?

Tirilye’yi kesinlikle bir marka kent haline getirebiliriz. Şu ana kadar anlattığım çalışmaların hepsi, aslında bu hedefe ulaşmak için yapılan adımlardır. Tirilye’nin tarihi ve kültürel değerlerini doğru şekilde tanıttığımızda ve ulusal etkinliklerle bu değerleri gündeme getirdiğimizde bu süreç hızla ivme kazanacaktır. Örneğin, geçenlerde burada düzenlediğimiz Barış Yolu Ödül Töreni çok önemliydi. Bu tören, Hasan Cemal ve Yalçın Doğan gibi çok değerli gazeteciler katıldılar. Hasan Cemal gibi bir ismin, hayatında ilk defa Mudanya’ya ve Tirilye’ye gelmesi, burada geçirdiği zamanı ve gördüğü yerleri çok beğenmesi, gerçekten çok önemli bir anekdottur. Bu tür etkinlikler sayesinde, ulusal basının ve kamuoyunun dikkatini buraya çekmeyi başarıyoruz.

Tirilye, aslında İstanbul’a olan yakınlığı sayesinde zaten bilinen bir yer ancak bu bilinirliği dünya çapına taşımak çok mümkün. Mudanya’nın İstanbul’a çok yakın olması, ulaşım açısından büyük bir avantaj sağlıyor. Bir deniz otobüsüyle İstanbul’dan bir saatte, bir buçuk saatte buraya gelebilmek, gerçekten büyük bir fırsat. Tirilye’nin marka haline gelmesi, yalnızca iç pazarda değil, uluslararası alanda da dikkat çekmesini sağlayacaktır.

Şu anki en önemli hedeflerden birisi de Tirilye’deki sokak sağlıklılaştırma projeleri. Şu an iki cadde üzerinde bu çalışmalarımız var. Özellikle Eski Pazar Caddesi ve İskele Caddesi üzerinde yapacağımız projelerle, Tirilye’nin en önemli caddelerinin görünümünü tamamen değiştireceğiz. Bu caddelerdeki binaların cephelerini restore ederek, aslına uygun hale getireceğiz. Bu projeye, Tirilye’nin tarihi dokusunu koruyarak aynı zamanda modern bir estetik yaratacağız. Bursa Büyükşehir Belediyesi ile birlikte bu projeyi hayata geçireceğiz, ihaleleri hazırlanmak üzere.

Bunun dışında, Tirilye’nin tanıtımını destekleyecek birçok etkinlik düzenledik. Örneğin, Foto Maraton etkinliği, gerçekten büyük ilgi gördü. Türkiye’nin dört bir yanından fotoğrafçılar katıldı ve etkinlik üç gün boyunca dolu dolu geçti. Bu tür etkinlikler, şehri daha fazla tanıtmak ve ulusal basında yer almak için çok önemli. Gelecek yıllarda, bu tür etkinlikleri uluslararası seviyeye taşıyarak, Tirilye’yi global ölçekte duyurmak istiyoruz. Zeytin Çiçeği Festivali, yine çok büyük bir etki yarattı. Ulusal televizyon kanallarında geniş yer buldu ve insanların ilgisini çekti. Bu tür etkinliklerin sayısını artırarak, sosyal medyanın gücünden faydalanarak, Tirilye’yi daha fazla kişiye duyuracağız. Bizim için en önemli şeylerden biri de halkın ve yerel yönetimlerin ortaklaşa iradesi. Bu işler, hep birlikte hareket ederek iş birliği içinde yürütüldüğünde başarılı olabiliyor.

12) Yerel sivil toplum kuruluşları ve üretici kooperatifleriyle iş birliğiniz hakkında bilgi verebilir misiniz? Kadın girişimleri, üretici birlikleri gibi yerel inisiyatiflerin desteklenmesi konusunda ne gibi projeleriniz var?

Kadın girişimciliği ve üretici birliklerinin desteklenmesi bizim için çok önemli bir konu. Biz, yerel kadın üreticileri desteklemek için çeşitli projeler yürütüyoruz. Örneğin, Tirilye’deki kadın üreticiler için belediyemizin mülkünde bir alan oluşturduk. Burada kadınlarımız üretim yapıyor ve ürettikleri yiyecekleri satıyorlar. Aynı şekilde, köylerde ve mahallelerdeki diğer kadın üreticilerine de destek sağlıyoruz. Onlara pazar yerlerinde yerler veriyoruz, yaptığımız etkinliklerde stant açma fırsatı tanıyoruz hatta kitap fuarları gibi organizasyonlarda da yer sağlıyoruz. Bu, kadınların hem ekonomik bağımsızlıklarını kazanmaları hem de yerel ekonomiye katkıda bulunmaları adına çok kıymetli bir uygulama.

Tirilye’deki liman bölgesinde, sahilden dönerken sırasıyla yer alan kadın üreticileri pazarı var. O bölge de bizim belediyemize ait ve burada üreticilerimize, özellikle köylü kadınlarımıza yer veriyoruz. Burada ürettiklerini satmalarını teşvik ediyoruz. Ancak bu süreci daha kurumsal hale getirmek gerekiyor. Çünkü Tirilye’yi marka kent yaparken dışarıdan gelen bir ziyaretçi her seferinde aynı kaliteyi, aynı standardı görmek isteyecek. Burada ciddi bir eğitim süreci başlatmak, üretim tekniklerini standardize etmek ve kaliteyi her zaman yukarıda tutmak çok önemli. Bu konuda, örneğin Ankara’daki Beypazarı’nı örnek alabiliriz. Mansur Yavaş’ın döneminde, kadın işletmeleri burada çok önemli bir yer edindi. Önceleri küçük çapta başlayan bu işletmeler, zamanla onlarca çalışan ile büyük işletmelere dönüştü. Biz de bu modelin benzerini burada, Aksu köyü gibi bölgelerde uyguladık. Aksu köyünde kurduğumuz kadın kooperatifi müthiş bir başarı hikâyesi yarattı. Kadınlar, kendi köylerinde ürettikleri ürünleri küçük bir dükkânda satıyor, hafta sonları da ziyaretçilere kahvaltı sunarak sosyal bir ortam yaratıyorlardı. Bu sayede kadınlarımız sadece ekonomik bağımsızlıklarını kazanmadılar, aynı zamanda kültürel anlamda çok önemli bir adım attılar. Artık Bursa’daki bütün tiyatro oyunlarına, konserlere katılabiliyorlar ve özgürce sosyal yaşamın içinde yer alabiliyorlar. Bu, gerçekten çok güzel bir dönüşüm sağladı ve toplumda kadınların rolünü güçlendirdi.

13) Gençlere yönelik kültürel ve sosyal projelerinizden bahsedermisiniz? Özellikle eğitim, spor, sanat ya da teknoloji alanlarında gençler için yeni merkezler açmayı planlıyor musunuz? Gençlere ve öğrencilere bir mesajınız var mı? Tirilye'yi ziyaret eden ve onun geleceği üzerine düşünen genç kuşağa ne söylemek istersiniz?

Tirilye'de gençler için özel bir merkez açmak gibi bir planımız açıkçası yok çünkü Tirilye'nin yapısı ve atmosferi zaten gençleri kendiliğinden çekecek bir özellik taşıyor. Gençler, orada turizmin gelişmesiyle birlikte sosyal ve ekonomik fırsatları değerlendirebilecekler. Yani, Tirilye'nin turistik alanı büyüdükçe gençler için de sosyal alanlar, aktiviteler, iş fırsatları ortaya çıkacak. Ancak biz Mudanya'da gençler için çok kapsamlı projeler üzerinde çalışıyoruz. Yakın zamanda gençlik merkezi açıyoruz. Bu merkezde VR odaları, stüdyolar, akıl oyunları, akıl sporları, kütüphaneler ve gösteri alanları gibi birçok farklı etkinlik alanı olacak. Gençlerin hem eğlenebileceği hem de üretken olabileceği bir ortam oluşturuyoruz.

Ayrıca, Mola Mudanya adını verdiğimiz kitap kafe gibi bir alan kuruyoruz. Burada gençler hem ders çalışabilecek hem de sosyalleşebilecek. Gençlerin en büyük sorunlarından biri sosyalleşme çünkü okulda zaman zaman kendilerine uygun ortamları bulamayabiliyorlar. Özellikle devlet okullarındaki öğrenciler için sosyal alanların kısıtlı olduğunu gözlemliyoruz. Bu nedenle kayak parkı, bisiklet parkı, çocuk dostu sokaklar gibi projelerle gençlerin boş zamanlarını değerlendirebileceği alanlar yaratıyoruz. Ayrıca, parklarımızı tematik parklar haline getirmeye çalışıyoruz. Örneğin, bir parkta sadece çocuklar oynarken diğer bir parkta gençler satranç oynayabiliyor, bazılarında ise tiyatro gösterileri düzenlenebiliyor. Yani, parkları sadece yeşil alanlar olarak değil, sosyal alanlar olarak tasarlıyoruz.

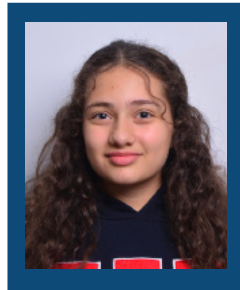
Spor alanları da bizim için çok önemli. Gençler için basketbol, voleybol sahaları hatta yeni popüler olan padel gibi raketli sporlara yönelik alanlar yapıyoruz. Bütün bu projeler, gençlerin burada kalmasını sağlamak için. Çünkü sadece Tirilye'de değil, Mudanya'da da benzer bir sorun var. Gençler okul bittikten sonra bu bölgelerde kalmak istemiyorlar.

14) Son olarak Tirilye'nin geleceğine dair sizin çizdiğiniz vizyon nedir? Belediyenizin bu bölgeye özel uzun vadeli stratejik hedeflerini bizimle paylaşır mısınız?

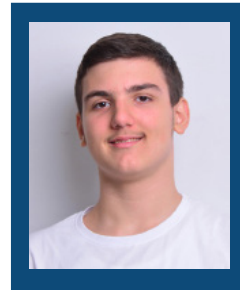
Tirilye'nin geleceğiyle ilgili vizyonumuzu şöyle özetleyebilirim: Biz, Tirilye'yi yılda 365 bin insanın ziyaret ettiği, her sokağında sürekli bir hareketin olduğu bir yer haline getirmeyi hedefliyoruz. Sokaklarında insanlar gezsin, binaları yeniden eski ihtişamlı görünümlerine kavuşsun, pırıl pırıl cumbaları ve renkli pencereleriyle her açıdan estetik bir yaşam alanı olsun. Nihai hedefimiz ise UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne girmiş bir Tirilye. Bu sadece bir hayal değil inanın, mümkün. Elbette bunun için hem kaynakların hem de kararlı bir yatırımın yapılması gerekiyor. Üç buçuk yıl daha görev başındayız ancak bu süreçte olmasa bile sonraki dönemlerde mutlaka bu vizyon gerçekleşecektir. Yeter ki bu konuda kararlılık ve kaynak aktarımları devam etsin. Tirilye'nin bu potansiyeli var ve biz de üzerimize düşeni yapmak için elimizden geleni yapıyoruz.

MELİS KILIÇ
9/C

ZEYNEP SU GÜVEN
9/C

DEMİR DİLMEN
9/A

BADE CAN
9/B

THE RISE OF ROBOTICS: A LOOK INTO THE FUTURE

ALP EGE BEKİL
12/B

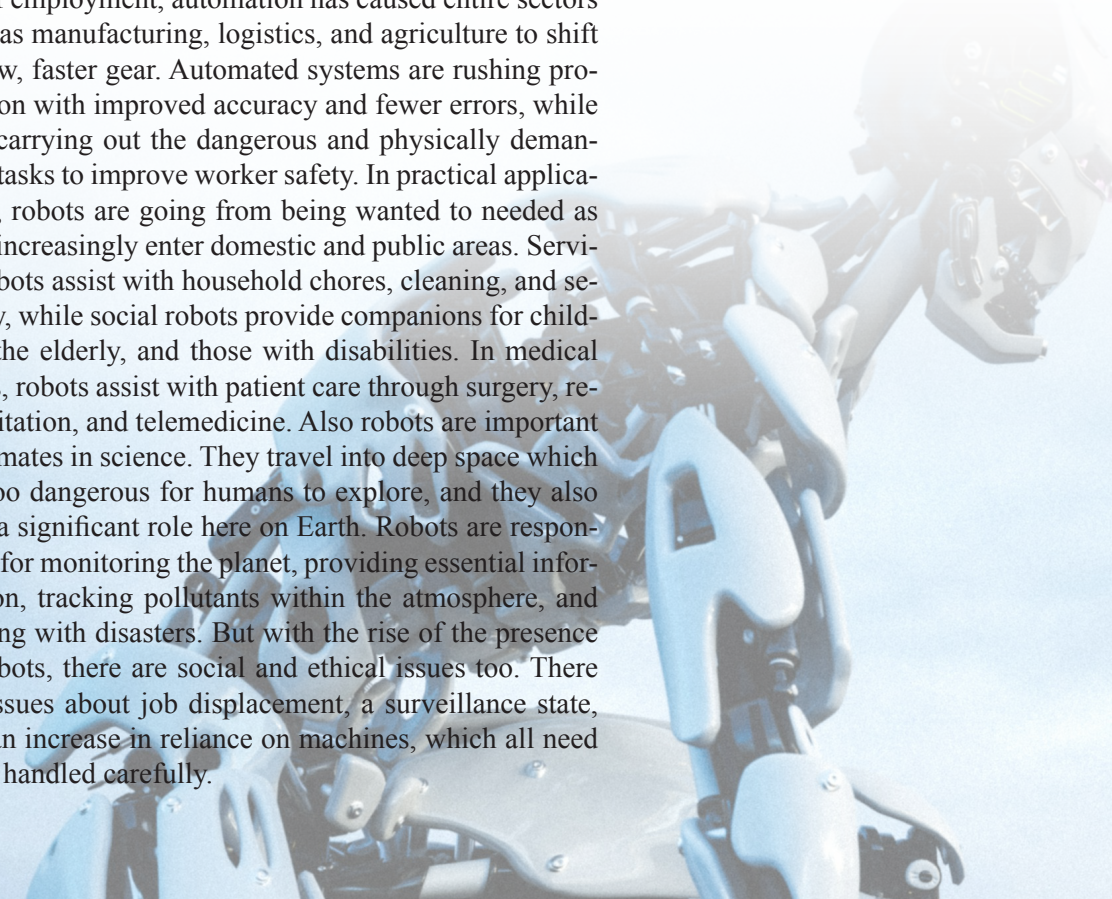
Robotics is the branch of technology that deals with the design, construction, operation, and application of robots. A closer look reveals that robots are described as automatically run machines that perform a variety of tasks on their own and carry out tasks that are often completed by humans. Nowadays, there are many different industries that use robots. They have an important role in a wide range of industries, including manufacturing, healthcare, logistics, and agriculture. We see different kinds of robots that perform around us. In healthcare, homelife, manufacturing, logistics, space exploration, military, travel and entertainment we see different kinds of robots. The idea of robots comes into play when we begin using technology to replace people, particularly for difficult and repetitive tasks. Lower costs, better quality, higher productivity, less waste, safer workplaces, consistency, long working hours, motivated workforce, can be some of the examples for the advantages of robots. On the other hand, integration of robots to the system shows investment risk and costs a lot. There is also another big concern about robots which is the fact that they might replace some people and take away their jobs.

The introduction of artificial intelligence to robots has allowed robots to do many more things. Unlike the older robots that were capable of performing actions only according to pre-programmed commands, robots with AI can learn from data, change to accommodate a new environment, as well as make decisions depending on the surrounding environment. AI enables robots to work with technologies such as machine learning, computer vision, and natural language processing. With machine learning, a robot improves with time based on what it has been doing in the past. Computer vision enables it to recognize images, human beings, or even environments. Natural language processing enables it to communicate with human beings through voice commands. The AI robots are also bringing a tremendous shift in the way things are accomplished in the health care industry and in the manufacturing industry. In the health care industry, AI robots aid in health care operations such as surgery, observing patients, and taking care of the elderly. This makes the work more accurate with fewer mistakes. In the manufacturing industry, AI robots optimize the entire production process and enhance efficiency. But there are social implications when AI is infused into robots. The concern of data security, issues of responsibility, and matters of data privacy need to be dealt with. Furthermore, there could be concerns about job security if more robots come into operations with AI.

Robot software refers to programs or systems responsible for controlling how the robot acts, moves, or makes decisions. Robot hardware refers to the body of the robot. Robot software can be likened to its brain because while hardware constitutes its body, software constitutes its brain. Robot software assists the robot to sense its surroundings, think, and perform actions accordingly. The software of robots extracts information through the use of sensors such as cameras, microphones, and touch sensors. On the basis of such information, the software determines what actions the robots should take, either involving the movement of the arm, the movement of the robot through the space, the recognition of objects, or the conversation of the robots with humans. The software in today's robots may incorporate AI such as machine learning, computer vision, and path-planning algorithms. Such technologies allow the robot to learn from experience and improve over time. In the case of a robot used in a warehouse, it would be able to take shorter routes. In the medical sector, a robot assists patients in a safe and efficient way. The software of robots also allows for communication systems where robots are able to communicate with humans as well as other robots. There are interfaces and voice and networking components allowing robots to interact with humans as well as be part of large automated systems.

Robots are transforming the world around us. They have been changing the manner in which we work, live, and relate with the help of technology. The robots' ability to accomplish a task with speed and precision has caused a massive overhaul in many sectors of the world. In terms of employment, automation has caused entire sectors such as manufacturing, logistics, and agriculture to shift to new, faster gear. Automated systems are rushing production with improved accuracy and fewer errors, while also carrying out the dangerous and physically demanding tasks to improve worker safety. In practical applications, robots are going from being wanted to needed as they increasingly enter domestic and public areas. Service robots assist with household chores, cleaning, and security, while social robots provide companions for children, the elderly, and those with disabilities. In medical fields, robots assist with patient care through surgery, rehabilitation, and telemedicine. Also robots are important teammates in science. They travel into deep space which are too dangerous for humans to explore, and they also play a significant role here on Earth. Robots are responsible for monitoring the planet, providing essential information, tracking pollutants within the atmosphere, and helping with disasters. But with the rise of the presence of robots, there are social and ethical issues too. There are issues about job displacement, a surveillance state, and an increase in reliance on machines, which all need to be handled carefully.

Robotics has become a very important in the tech landscape of today, reaching into most industries. They help with the efficiency, safety, and output. Combining with AI and intelligent software, they learn, adapt, and do complex tasks with less need for humans. This is shaping how we're going to live and work in the future. Evaluatively, the advantages would be so clear, lower cost, enhanced quality, and safer job sites. Then again, there are some serious problems to be solved such as huge initial investments, technical risks, and ethical problems. This robotic progress needs thoughtful balancing to sustain tech advancement that empowers all people and does not increase gaps or create dependencies. Based on this evaluation, some suggestions could be made. There should be support from governments, educational institutions, and companies for retraining programs in order to prepare workers for a world that has robots incorporated in daily work activities. It is important to establish ethical structures and regulations that control the responsible use of robotics and AI. Instead of looking to replace human workers, a better combination of humans and robots is required in areas where technology assists human abilities. Overall, robotics holds the potential for bringing good global change. With proper planning, ethical awareness, and education, robots can be incorporated in such a way that benefits the safety, production, and sustainability of our environment.

11.SINIFLARA SORDUK... SANAT YA DA EDEBİYAT TOPLUM İÇİN Mİ YOKSA SANAT İÇİN MİDİR?

HAZAN ZEHRA SOLAKOĞULLARI
11/A

Edebiyatın amacının ne olduğu yüzyıllardır tartışılan bir konudur: Edebiyat toplum için mi yoksa sanat için midir? Bu soru, sadece edebiyat ile ilgilenenleri değil; okurları ve öğrencileri de düşündüren bir meseledir. Biz de bu tartışmayı günümüze taşımak amacıyla okulumuzdaki 11. sınıf öğrencilerine sorduk: Edebiyat toplum için mi, sanat için midir? Aldığımız cevaplar, öğrencilerin edebiyata bakış açılarının ne kadar farklı ve çeşitli olduğunu bize göstermesi açısından oldukça önemliydi.

“Bence sanat topluma hizmet eder. Fakat bunu yaparken edebî kimliğinden ödün vermez aksine bu kimlikle topluma öğüt verme amacı el ele çalışır.” ~Ali Ege Sağlık 11-A

“Toplum için yapılan edebiyat daha faydalıdır çünkü insanları bilinçlendirir ve değişime katkı sağlar.” ~Argun Günay 11-D

“Bence edebiyat sanat içindir. Çünkü sanatın temel amacı güzellik ve estetik yaratmaktır. Bir yazarın toplumun beklentilerine göre yazması, onun yaratıcılığını sınırlar. Edebiyat özgür olmalıdır ve yazar, duygularını ve hayal gücünü hiçbir baskı altında kalmadan ifade edebilmelidir. Ancak bu şekilde özgün ve kalıcı eserler ortaya çıkabilir. Bu nedenle edebiyatın bir amaca hizmet etmek zorunda olmadan sanat için yapılması gerektiğini savunuyorum.” ~Lil Şavk 11-D

“Bence edebiyat toplum içindir çünkü insanları bir araya getiren ortak düşünceler yaratır. Eserler, toplumu anlamamıza ve yorumlamamıza katkı sağlar.” ~Mustafa Ünal 11-A

“Bence edebiyat toplum içindir. Toplumsal sorunlara dikkat çekerek insanların düşünmesini ve sorgulamasını sağlar. Sanat için sanat anlayışında ise eserlerin yorumu açık olduğunu düşünüyorum çünkü benim bir şiirden çıkardığım anlamı bir başkası çıkarmayabilir. Bu durum edebiyatı özgür kılarsa da toplumdaki tamamen kopuk olduğunda etkisinin azaldığını düşünüyorum. Bu yüzden edebiyatın asıl amacının topluma dokunmak ve insanlara bir bakış açısı kazandırmak olması gerektiğine inanıyorum.” ~Arda Mehmet Yılmaz 11-C

CEYDA ERKAN
11/A

“Sanat topluma hizmet eder çünkü edebiyat sayesinde insanlar yaşadıkları sorunları fark eder ve sorgulamaya başlar. Toplumdan kopuk bir edebiyatın etkisi sınırlı kalır.” ~Öykü Fidan 11-A

“Bence edebiyat toplum içindir. Yapılan her eserin birilerine sunulması gerektiğini düşünüyorum. Sonuç olarak edebiyatın sadece estetik değil, aynı zamanda insanlara bir bakış açısı kazandıran yönünün de olduğunu ve bu nedenle bir eserin okurda bir anlam veya farkındalık yaratması gerektiğini düşünüyorum.” ~Doruk Göksel Yayla 11-C

“Edebiyat toplum içindir çünkü toplumda konuşulamayan ya da görmezden gelinen konuları görünür kılar. İnsanların fark etmediği gerçekleri edebiyat yoluyla anlatmak mümkündür.” ~Ceylin Şahin 11-C

“Bence edebiyat sanat içindir çünkü sanat bireyseldir. Yazar duygularını özgürce anlatır ve herkes eseri farklı yorumlar.” ~Defne Yedigâr 11-D

“Bence bir eserin ders verme zorunluluğu yoktur, önemli olan eserin estetik ve anlatımın güzel olmasıdır.” ~Burak İlhan 11-A

“Bence edebiyat toplum içindir çünkü topluma bir şeyler anlatır ve toplumu düşündürür.” ~Defne Duran 11-A

“Edebiyat, tarih boyunca toplumdaki etkilenmiştir. Yaşanan olaylar, savaşlar, değişimler ve insanların düşünce yapısı edebî eserleri şekillendirmiştir. Bu nedenle edebiyat ile toplum arasında güçlü bir bağ vardır.” ~Arın İlman 11-B

“Bence edebiyat sanat içindir çünkü bireyseldir. Her insan duygularını ve düşüncelerini farklı şekilde yaşar. Edebî eserler de şairin ya da yazarın kendi iç dünyasından doğar ve bu yüzden her eser kendine özgüdür.”
~Ceylin Ök 11-C

“Bence sanatsal bir yönü olsa da edebiyatın daha çok toplumu temsil ettiğini düşünüyorum. Toplumu temsil etmesi ve ona yol göstermesi açısından sanatın, toplumun sorunlarına ışık tutan bir araç olduğunu düşünüyorum.”
~Emir Yalın 11-D

“Bence edebiyat toplum içindir çünkü toplumun normlarını, problemlerini ve sırlarını gündeme getiren bazen de eleştiren bir sunumdur.” ~Yağmur Güleç 11-C

“Edebiyat bence toplum içindir çünkü gelecek nesilleri bilgilendirir. Bu sayede toplum kendi kültürünü ve tarihini koruyabilir.” ~Ege Civan 11-D

Aldığımız cevaplar çok ilgimizi çekti. Bu konuda daha fazla kişinin görüşlerini almak istedik. Özellikle de öğretmenlerimiz bu konuda neler düşündüğünü çok merak ettik. Ve öğretmenlerimize sorduk... Sanatın amacı, sizce nedir?

“Bir eğitimci olarak konuya daha çok eğitsel açıdan yaklaşıyorum, bu nedenle görüşlerim bu bakış açısı doğrultusunda şekillenmektedir. Ben edebiyatın toplum için yapılması gerektiği düşüncesindeyim. Çünkü toplumsal olaylara dair farkındalık oluşturmak ve bireyleri bilinçlendirmek son derece önemlidir. Her birey kendi hayatını ve sınırlı bir çevreyi deneyimleyebilir ancak farklı yaşamlar, olaylar, bakış açıları ve bunların birey üzerindeki etkileri edebî eserler aracılığıyla aktarılabilir. Elbette edebiyatın sanatsal yönünü göz ardı edemeyiz, sanat ve toplum kavramları birbirinden tamamen ayrı değildir ve aralarındaki çizgi oldukça incedir. Yazarın kendi sanatını ortaya koyması da son derece değerlidir. Ancak ben, toplumun ve bireyin yararını gözeten bir üretkenlik çerçevesinde ortaya konan eserlerin daha etkili ve kalıcı olduğuna inanıyorum. Hak, adalet ve özgürlük gibi kavramların her dönemde edebiyatta ele alınması, insanın düşünce dünyasını şekillendirmiştir. Cehalet ve baskı gibi olgular da tarih boyunca pek çok edebî eserin konusu olmuştur. Bazı yazarlar güçlü edebî dilleriyle bu konuları derinleştirirken bazıları daha sade ve anlaşılır bir anlatımla daha geniş kitlelere ulaşmayı tercih eder. Benim kişisel görüşüm, edebiyatın eğitimin ayrılmaz bir parçası olması gerektiğidir. Çünkü edebiyat, bireylere yalnızca bilgi sunmaz; aynı zamanda farkındalık kazandırır, bağımsız düşünme becerisini geliştirir ve herkesin birebir yaşayamayacağı deneyimleri anlamamıza yardımcı olur. Bu yönüyle edebî eserler, bireyin düşünce dünyasında karanlığa tutulan bir ışık gibidir.”

~Ebru Bekil

“Bence edebiyat ne yalnızca sanat için ne de doğrudan toplum için yapılır. Edebiyat, bireyin kendini ifade etmek için ortaya koyduğu eserler bütünüdür. Bu nedenle edebiyatın çıkış noktası toplumdan çok bireyin kendisidir. Ancak soru bir “evet-hayır” şeklinde değerlendirilecekse edebiyatın toplum için olduğunu söyleyebilirim. Çünkü edebiyat, toplumun içindeki bireye hitap eder ve en çok da o birey için anlam kazanır.” ~Murat Akkuş

“Bilinen ve yakın tarihte yapılan birçok bilimsel gelişme, doğrudan bir fayda sağlama amacıyla ortaya çıkmamıştır. İnsanlar bilimi geliştirmek için çalışır ve zamanla bu çalışmaların doğal çıktılarında toplum yararlanır. Örneğin parçacık hızlandırıcıları temel araştırmalar için kurulmuşken bu alandaki çalışmaların dolaylı sonuçları MR cihazı gibi teknolojilerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bilimde izlenen bu yolu edebiyata da uyarladığımızda benim kişisel görüşüm edebiyatın sanat için yapıldığı yönündedir. Çünkü edebî üretim doğrudan topluma fayda sağlama amacı gütmese bile zamanla ortaya çıkan düşünceler ve etkiler kaçınılmaz olarak topluma katkı sağlar.” ~Ceyhan Yılmaz

“Sanatın gelişmesinde edebî eserlerin çok büyük bir rol oynadığını düşünüyorum. Edebiyat, sanatın farklı alanlarını etkileyerek onların gelişmesine katkı sağlar. Toplumu bilgilendirmek için ise edebiyat dışında da birçok farklı araç vardır, bu yüzden edebiyatın asıl amacının sanatsal yönüyle değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.” ~Fulya Bilgin

“Bence edebiyat hem sanat hem de toplum için etkilidir. Biz edebiyata mal olmuş insanlarız; romanlar ve hikâyeler okuruz ve bu eserler aracılığıyla farklı bakış açıları kazanırız. Okuduklarımız düşünce yapımızı etkiler ve bizi geliştirir. Bu yüzden edebiyatın topluma fayda sağladığını ve toplum için olduğunu düşünüyorum.” ~Ayşe-gül Yılmaztürk

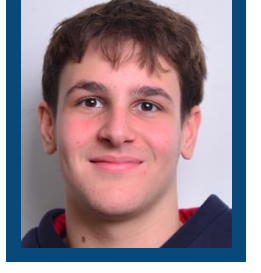
“Bence edebiyatın toplumu yansıtabilmesi, sorunlarını dile getirebilmesi ve çözüm yolları sunabilmesi onu anlamlı ve değerli kılar. Sanat ve sanatçı toplumun bir parçası olduğu sürece ortaya konan eserler toplumdaki ayrı düşünülemez. Bu yüzden edebiyat, temel olarak toplum için var olmalıdır.” ~Betül Taş Pekacar

“Yazar, yazma yeteneğiyle eserlerini oluştururken çoğu zaman toplumu düşünerek yazmaz; yazmak onun içinden gelir. Sanatçı, doğal olarak üreten bir kişidir ve bu nedenle sanatını sanat için yapar. Toplumun şu ya da bu özelliğini anlatmak amacıyla yazmaz, duygularını ve düşüncelerini ifade eder. Ancak ortaya çıkan bu eserler, topluma da katkı sağlar ve topluma yarar.” ~Figen Kılıç

“Bence edebiyat toplum içindir. Topluma fayda sağlayan eserlerin daha anlamlı ve kalıcı olduğunu düşünüyorum. Edebiyat, her zaman açık bir şekilde yol göstermek zorunda olmasa da insanların yaşadığı sorunlara ve toplumsal gerçeklere dokunmalıdır. Edebiyatçılar, toplumun içinde yaşayan bireyler oldukları için eserlerinde ister istemez yaşadıkları dönemin izlerini taşırlar. Bu yönüyle edebiyat, toplumun bir aynası hâline gelir ve okurun düşünmesini sağlar. Bu nedenle edebiyatın, toplumla bağ kurduğu ölçüde gerçek değerini kazandığını düşünüyorum.” ~Celal Kartal

UTMB

EMİRHAN UĞURLUOĞLU 9/A

UTMB (Ultra Trail du Mont Blanc), dünyanın en ünlü ve en zorlu ultratrail yarışlarından biri olarak kabul edilir. Her yıl ağustos ayının sonunda düzenlenen bu yarış Fransa, İtalya ve İsviçre üzerinden geçerek koşuculara üç farklı ülkeyi kapsayan eşsiz bir rota sunar. Toplam 170 kilometrelik parkur yaklaşık 10.000 metre tırmanış içerir ve başlangıç ile bitiş noktası Chamonix'tir. Hem profesyonel hem de amatör sporcular için UTMB sadece fiziksel değil aynı zamanda güçlü bir zihinsel dayanıklılık gerektiren çok zorlu bir sınavdır.

Bu yarışa katılmak isteyen koşucuların belirli şartları yerine getirmesi gerekir. Bunların başında "Running Stones" adı verilen puanları toplamak gelir. Bu puanlar, UTMB'nin partner yarışlarını bitirdikçe kazanılır ve her taş kura sisteminde bir bilet anlamına gelir. Kısa bir yarış bir taş kazandırırken 100 kilometre civarındaki yarışlar dört taşa kadar puan verebilir. Ne kadar çok taş toplanırsa UTMB'ye seçilme ihtimali o kadar artar. Ayrıca koşucuların katılmak istedikleri kategoriye uygun bir UTMB Index yarışını son iki yıl içinde tamamlamaları da gerekir. Tüm bu koşullar sağlandığında sporcu kura sistemine dâhil olur.

UTMB'yi kazanan sporcular hem fiziksel hem de zihinsel açıdan olağanüstü yeteneklere sahiptir. Yarışı defalarca kazanan Kilian Jornet, dağ koşusu tarihinin en başarılı isimlerinden biri olarak kabul edilir. Bu sporcular genellikle düşük vücut ağırlığına sahip olsalar da çok güçlü bacak ve core kaslarına sahiptirler. Bu kas yapısı, zorlu arazi koşullarında çeviklik, denge ve güç sağlar. Ancak onları gerçekten farklı kılan şey dayanıklılıklarıdır; saatlerce uykusuz, soğuk, rüzgâr ve sis altında koşabilmek bu yarışın en büyük zorluklarından biridir.

Böylesine zorlu bir yarışa hazırlanmak uzun ve disiplinli bir süreç gerektirir. Profesyonel sporcuların antrenman dönemleri genellikle dört aşamada planlanır. Kış döneminde haftalık 100–130 kilometre civarında düşük tempoda uzun koşular yapılır ve dayanıklılık geliştirilmeye çalışılır, bazı sporcular bu dönemde kayak gibi farklı dağ sporlarını da kullanır. İlkbahara gelindiğinde haftalık mesafe 120–150 kilometreye çıkar ve dağda 4–6 saat süren uzun koşularla ultra dayanıklılık güçlendirilir. Yaz dönemi UTMB'ye özel hazırlık dönemidir; haftalık kilometre 180'e kadar yükselir, 9000 metreye yakın tırmanış yapılır, gece koşuları ve yarış simülasyonları eklenir. Yarıştan önceki son iki üç haftada ise antrenmanlar azaltılarak vücudun tam olarak toparlanması sağlanır.

UTMB sadece bir yarış değil disiplin, azim, güç ve dayanıklılık gerektiren uzun ve yorucu bir yolculuktur. Bu yarışa katılmak bile büyük bir başarı olarak görülürken kazanmak için olağanüstü bir çalışma temposu ve özel bir yetenek gerekir. Bu nedenle UTMB, dünyanın en çok saygı duyulan ve merakla takip edilen dağ koşularından biri olmayı sürdürmektedir.

Kaynakça: UTMB® World Series – Resmi Web Sitesi: "About UTMB" Salomon Running Blog – Elite Sporcu Hazırlık Programları

İKLİM DEĞİŞİYOR, YAĞIŞLAR DA DEĞİŞİYOR “TÜRKİYE’NİN YENİ YAĞIŞ DÜZENİ”

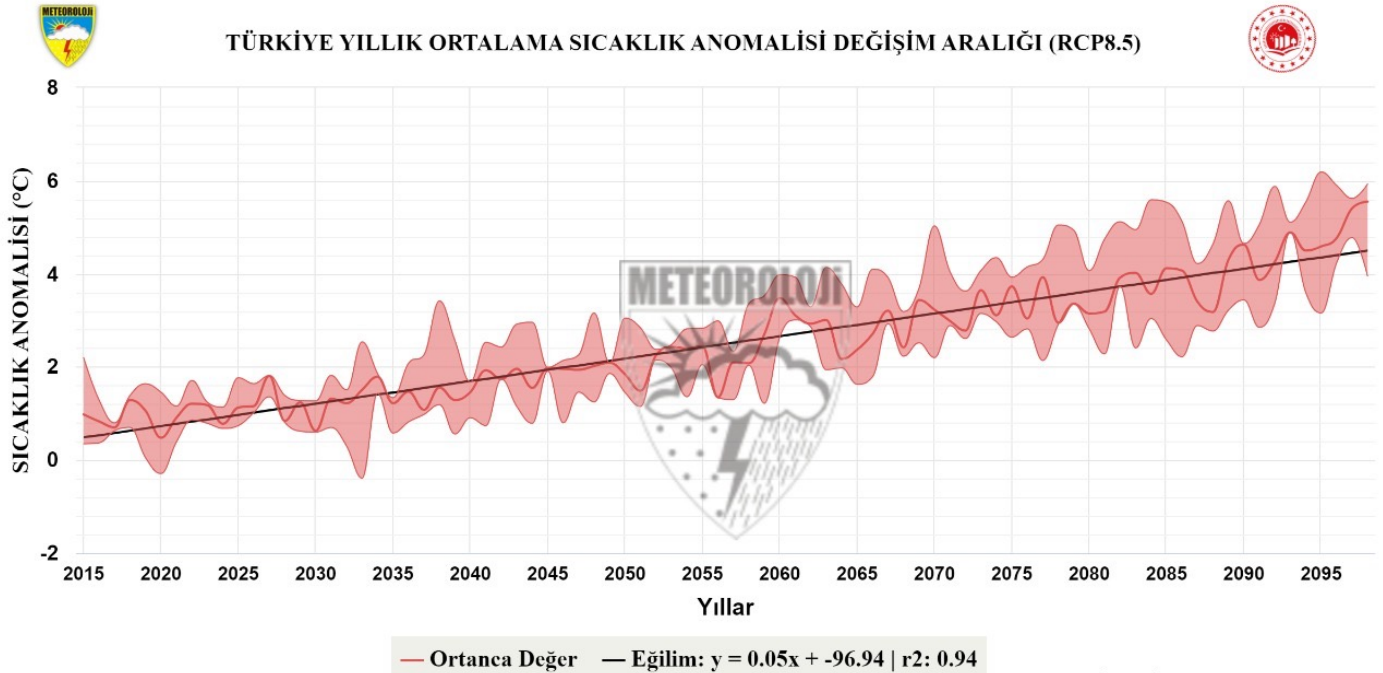

EVREN ÇİÇEKÇİ
9/B

İklim değişikliği artık sadece sıcaklıkların artmasıyla değil, yağış düzenimizi değiştirmesiyle de Türkiye’nin doğal dengesini etkileyen önemli bir sorun hâline geldi. Atmosferdeki ısının yükselmesi su döngüsünü değiştiriyor ve bu durum hem yağış miktarını hem de yağışların yıl içindeki dağılımını belirgin şekilde etkiliyor. Meteoroloji Genel Müdürlüğü ve birçok araştırma, son 40–50 yılda Türkiye’de yağış rejiminin ciddi biçimde değiştiğini ortaya koyuyor.

Araştırmalara göre Türkiye’nin bazı bölgelerinde yağış miktarı azalırken, bazı bölgelerde yağış miktarı aynı kalsa bile yağışların şekli değişmiş durumda. Özellikle uzun süren hafif yağışlar azalırken, kısa süre içinde gerçekleşen yoğun sağanaklar daha sık yaşanıyor. Bu da şehirlerde su baskınlarına, kırsal alanlarda ise toprağın hızlı bir şekilde aşınmasına sebep oluyor. Yağışların yıl içine dengeli şekilde yayılması yerine ani sağanaklar hâline gelmesi, Türkiye’nin iklim yapısında önemli bir değişimin işareti.

Mevsimplere baktığımızda, birçok bölgede kış yağışlarında artış görülürken ilkbahar, yaz ve sonbahar yağışlarında azalma eğilimi var. Özellikle yazların hem daha sıcak hem de daha kurak geçmesi su kaynakları üzerinde büyük bir baskı oluşturuyor ve tarımsal üretimi ciddi şekilde etkiliyor. Bu durum, Akdeniz iklim kuşağında yer alan Türkiye’de “Akdenizleşme” denilen tabloyu güçlendiriyor; uzun ve kurak yazlar, kısa ama çok şiddetli kış yağışları. Akdeniz ve Ege Bölgeleri’nde yaz yağışlarının azalması su kıtlığı riskini artırırken Karadeniz’de şiddetli yağışların heyelan ve sel gibi afetleri daha sık tetiklediği görülüyor.

İklim değişikliğinin diğer önemli sonucu ise kuraklık olaylarının hem daha sık hem de daha şiddetli görülmeğe başlamasıdır. Birçok havzada yağışların azalması barajlardaki su miktarını düşürüyor, yer altı sularının seviyesini azaltıyor ve özellikle İç Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Ege Bölgeleri'nde su stresi riskini artırıyor. Buna karşılık bazı bölgelerde şiddetli sağanak yağışların artması sel olaylarını daha yaygın hâle getiriyor. Yani hem kuraklık hem de taşkın gibi birbirine zıt iki uç olay aynı dönemde yaşanabiliyor. Bu durum, iklim değişikliğinin Türkiye'de yağış düzenini hem miktar hem zamanlama açısından dengesizleştirdiğini açıkça gösteriyor.

Kaynakça:

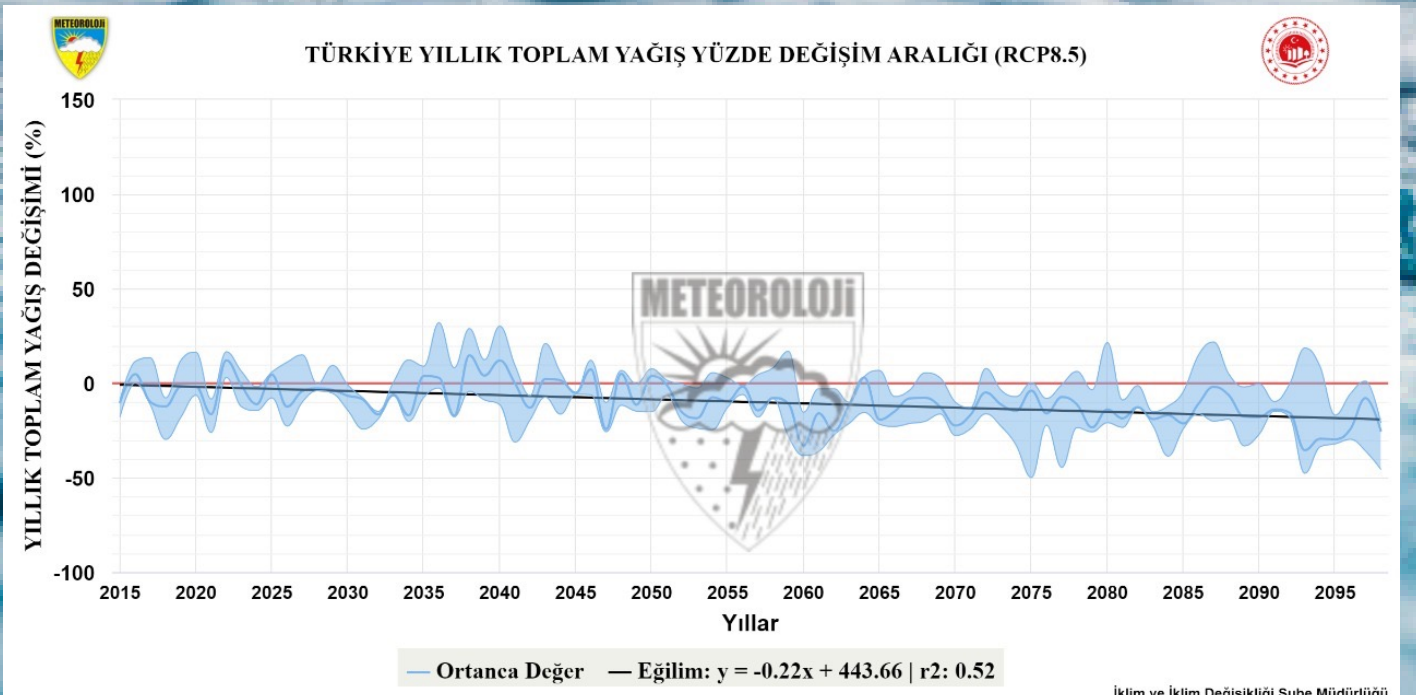
Dabanlı, İ. (2019). A climate change impact: Variation in Precipitation Patterns and Increased Drought Risk in Turkey. Sakarya University Journal of Science, 23(2), 193–202.

Babacan, H. T. (2025). İklim Değişikliği Etkisi Altında Kıyı Bölgelerinde Aylık Yağış Rejimi Değişimi ve Gelecek Yağış-Akış Tepkisinin Araştırılması. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi.

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, Su Yönetimi Genel Müdürlüğü. İklim Değişikliğinin Su Kaynaklarına Etkisi – Nihai Rapor.

Meteoroloji Genel Müdürlüğü. İklim Değişikliği ve Türkiye'nin Yağış Rejimi bilgi notları.

Anadolu Ajansı (AA). Aşırı sıcaklıklar, kuraklık ve düzensiz yağışların tarımsal üretime etkileri üzerine haber ve analiz içerikleri.

RİTMİN DUYGUSAL YANKISI VE DANSIN TARİHİ

İLONA TUĞRUL
4/B

Dans, duygularımızı ve düşüncelerimizi hareketlerle ifade etme şeklidir. Dans duygularımızı yönetmeyi sağlayan bir sanattır, yaptığımız hareketler ve müziğin ritmi ne kadar sert ise yüz ifademiz ve bedenimiz de sert olur. Eğer ritim yumuşaksa daha yumuşak hareketlerle dans ederiz. Yani müziğin ritmi bedenimize ve ruhumuza yansır. Müzik eşliğinde yapılan dans hem eğlenceli hem de insanı mutlu eden bir aktivitedir. Dans etmek, sadece bedenin değil ruhun da hareket etmesidir.

Aslında dans, resimden ve diğer sanat dallarından önce ortaya çıkmıştır. İnsanlar daha konuşmaya başlamadan önce kendilerini hareketlerle ifade etmişlerdir. Sonra o yaptıkları hareketler daha sonra ritmik hareketlere dönüşmeye başlamıştır. Evet, artık dansın doğuşunu konuşalım. Dansın doğuşu yaklaşık 9.000 ile 15.000 yıl öncesine, yani tarih öncesi çağlara (Paleolitik Dönem) kadar uzanmaktadır. En eski dans izleri hakkında bilgi vermek gerekirse Hindistan, Mısır ve Afrika bölgelerinde bulunan duvar resimlerinde, insanlar dans ederken tasvir edilmiştir. Binlerce yıl önce insanlar ilk danslarını doğayı, hayvanları ve tanrıları taklit ederek yapmışlardır. O zamanlarda insanlar dansı; hastalıklar iyileşsin, yağmur yağsın, avları bol olsun diye ve dileklerinin gerçekleşmesi için yaparlardı. Bu danslara ritüel danslar denmiştir. Zaman içerisinde dans, kutlamaların ve eğlencelerin bir parçası oldu.

İnsanlar tarih öncesi çağlarda tanrılara tapınmak için spor yarışmaları ve tiyatrolar öncesinde dans ederlerdi. Orta Çağ'da Avrupa'da dans, saraylarda yapılmaya başlandı. Vals gibi klasik danslar bu dönemde doğdu. Dünyanın farklı bölgelerinde samba (Brezilya), Flamenko (İspanya), zeybek (Türkiye) gibi kültürel danslar geliştirdi. Günümüzde bale, modern dans, hip-hop, salsa, tango gibi birçok dans türü vardır. Dans ayrıca günümüzde hem sanat hem de spor olarak yapılmaktadır. Bunun yanı sıra sahne gösterileri, yarışmalar ve müzikallerle dünya çapında büyük bir yer kazanmıştır.

Bir dansçı sahneye çıktığında kalbinde ne hissediyorsa, o duygu hareketlerine yansır. Hareketler, kelimelerden daha güçlü bir şekilde hisleri anlatabilir. Müzikle dans eden beden, adeta duyguların dili olur. Üzüntüyle dans eden biri seyirciye hüznünü belli eder ve bu da seyircinin mutsuz olmasına neden olabilir. Mutlulukla dans eden biri herkese mutluluk ve enerji yayar. Bazen bir bale dansında zarafet bazen bir Flamenko da tutku, hip-hopta coşku ve bazen de bir halk oyununda neşe görülür. Bu yüzden dans eden kişi sadece hareket etmez rahatlar ve mutlu olur. Her hareket, her adım, her ritim kalbin sesini taşır. İnsanlar dans ile konuşmadan da hislerini anlatabilir. Dans eden kalp, dünyayı sessizce anlatır. Dans, sadece bir sanat değil duyguların yankısıdır.

MUDANYA'YI TANIMAK: TARİHİ, KÜLTÜRÜ VE COĞRAFYASIYLA BİR KENT

EVREN ÇİÇEKÇİ
9/B

DEMİR DİLMEN
9/A

Mudanya, Türkiye'nin Marmara Bölgesi'nde, Bursa ili-ne bağlı kıyı ilçelerinden biridir. Hem tarihsel hem de coğrafi konumu itibarıyla bölgenin sosyo-ekonomik gelişiminde önemli bir rol oynamıştır. Marmara Denizi'ne açılan bir liman kentinin özelliklerini taşıması, Mudanya'yı tarih boyunca ticaret, göç ve kültürel etkileşimlerin merkezlerinden biri hâline getirmiştir. Bu çalışma, Mudanya'nın tarihsel süreç içerisindeki dönüşümlerini ve günümüzdeki konumunu akademik bir çerçevede değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Mudanya'nın Tarihsel Gelişimi **Antik ve Orta Çağ Dönemleri**

Mudanya'nın Antik Çağ'daki adı Myrleia olup bölgenin tarihsel varlığı MÖ 7. yüzyıla kadar uzanmaktadır. Bölge, uzun süre Bitinya Krallığı ve Roma İmparatorluğu'nun kontrolünde kalmış, liman faaliyetleri nedeniyle Marmara'nın ticari merkezlerinden biri olmuştur.

Osmanlı Dönemi

Mudanya, 14. yüzyılın başlarında Osmanlı topraklarına katılarak önemli bir kıyı yerleşimi hâline gelmiştir. Osmanlı Dönemi'nde ilçe; zeytin üretimi, ipek ticareti ve liman faaliyetleri sayesinde ekonomik olarak gelişmiştir. Aynı zamanda gayrimüslim nüfusun yoğun olduğu bir yerleşim olması, bölgede çok kültürlü bir sosyal yapının oluşmasına katkı sağlamıştır.

Mudanya Mütarekesi ve Cumhuriyet Dönemi

Mudanya, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde önemli bir diplomatik olaya ev sahipliği yapmıştır. 11 Ekim 1922 tarihinde imzalanan Mudanya Mütarekesi, Türk Kurtuluş Savaşı'nın askeri başarılarının diplomatik bir kazanıma dönüştüğü en kritik antlaşmalardan biridir. Mütareke Evi, günümüzde müze olarak işlev görmekte ve dönemin siyasal atmosferini yansıtan özgün bir belge niteliği taşımaktadır.

Coğrafi ve Ekonomik Yapı Coğrafi Konum ve Doğal Çevre

Mudanya Marmara Denizi'ne kıyısı bulunan, ılıman iklim özelliklerine sahip bir yerleşimdir. İlçenin coğrafyası büyük ölçüde zeytinliklerle kaplıdır. Tirilye (Trilye) hattı boyunca uzanan tarım alanları, bölgenin ekonomik yapısının belirleyici unsurlarındandır.

Ekonomik Faaliyetler

Mudanya, ekonomisi büyük ölçüde şu sektörlerle dayanmaktadır:

- Zeytincilik ve zeytinyağı üretimi,
- Balıkçılık ve deniz ürünleri ticareti,
- Turizm,
- Liman hizmetleri ve ulaşım faaliyetleri.

İstanbul ile deniz yolu bağlantısı, ilçeye hem ekonomik hem de sosyo-kültürel dinamizm kazandırmaktadır.

Sosyo-Kültürel Yapı

Mimari Miras ve Kentsel Doku

Mudanya, özellikle Rum mimarisinin izlerini taşıyan konut dokusuyla dikkat çeker. Girit Mahallesi ve Tirilye bölgesi, korunmuş tarihî sokakları ve taş yapıları ile kültürel turizmin odağı hâline gelmiştir. Bu mimari karakter, ilçenin kimliğinin sürdürülebilirliğinde önemli bir rol oynamaktadır.

Kültürel Etkileşim

Mudanya, tarih boyunca farklı etnik toplulukların bir arada yaşadığı bir sahil yerleşimi olmuş, bu durum bölgenin sosyal yapısına çeşitlilik katmıştır. Günümüzde de kültürel festivaller, gastronomi etkinlikleri ve tarihî miras çalışmalarıyla bu çok katmanlı yapı korunmaktadır. Mudanya; tarihsel, coğrafi ve kültürel özellikleri bakımından Marmara Bölgesi'nin en önemli yerleşimlerinden biridir. İlçe, hem arkeolojik ve mimari mirası hem de Türkiye'nin yakın dönem siyasi geçmişindeki kritik rolüyle incelenmeye değer bir yapıya sahiptir. Coğrafi avantajları, günümüzde turizm ve ulaşım açısından önemli fırsatlar sunmakta; sürdürülebilir koruma politikalarıyla Mudanya'nın kültürel zenginliğinin geleceğe aktarılması mümkün görünmektedir.

Kaynakça:

- Akçura, G. (2004). Marmara Bölgesi Kıyı Yerleşimleri ve Sosyo-Kültürel Yapı. İstanbul: Kültür Yayınları.
- Çetin, M. (2012). "Mudanya Mütarekesi'nin Türk Dış Politikası Açısından Önemi." Tarih Araştırmaları Dergisi, 29(3), 45-62.
- Yılmaz, H. (2019). Bursa ve Çevresinin Tarihsel Gelişimi. Bursa: Uludağ Üniversitesi Yayınları.
- <https://www.dergibursa.com.tr/mudanya-2/>

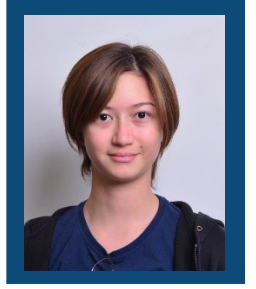

TİRİLYE: TARİH VE KÜLTÜR İÇİNDE ZAMANSIZ BİR YOLCULUK

İPEK KAROĞLU
9/C

BADE CAN
9/B

Marmara Denizi'nin huzurlu kıyılarında, Bursa'nın Mudanya ilçesine bağlı küçük bir yerleşim olan Tirilye, doğanın güzelliğini çok katmanlı tarihiyle birleştiren özgün bir kültürel mekândır. Bizans, Osmanlı ve Yunan medeniyetlerinin izlerini aynı coğrafyada buluşturan kasaba, geçmişten günümüze uzanan zengin dokusuyla dikkat çeker. Zamanın yavaş aktığı bu sakin yerleşim, sahip olduğu doğal ve kültürel miras sayesinde bölgenin tarihsel gelişimine ışık tutan eşsiz bir mikrokozmos niteliğindedir.

Tarihi Arka Plan

Tirilye'nin yerleşim tarihi, antik dönemlere kadar uzanmakta olup ilk olarak Yunan toplulukları tarafından iskân edildiği düşünülmektedir. Kesin kuruluş tarihi bilinmemekle birlikte yerleşimin en azından Helenistik Dönem'den itibaren varlık gösterdiği tahmin edilmektedir. Stratejik kıyı konumu, kasabayı yüzyıllar boyunca ticaret ve kültürel etkileşim açısından önemli bir merkez hâline getirmiştir.

Bizans Dönemi'nde Apolyont adıyla anılan Tirilye, başkent Konstantinopolis'e yakınlığı nedeniyle gelişmiş bir liman kentine dönüşmüştür. Rumca konuşan halkın inşaa ettiği kiliseler, manastırlar ve çeşitli dini yapılar, bugün hâlâ kasabanın mimari dokusunda görülebilen Bizans mirasının temel taşlarını oluşturmaktadır.

14. yüzyılda Osmanlı hâkimiyetine giren Tirilye, imparatorluk döneminde önemli bir yerleşim birimine dönüşmüş; camiler, hamamlar ve hanlar gibi kamusal yapılarla şehir dokusu genişlemiştir. Bununla birlikte Tirilye'nin sosyo-kültürel yapısını en çok etkileyen süreç, 20. yüzyılda gerçekleşen Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi olmuştur. Lozan Antlaşması'nın ardından Rum Ortodoks nüfusun Yunanistan'a gönderilmesi ve özellikle Girit'ten gelen Türk halkının bölgeye yerleştirilmesi, kasabada benzersiz bir kültürel sentezin oluşmasını sağlamıştır.

Mimari Doku ve Kentsel Yapı

Tirilye, tarihsel sürekliliğin izlerini taşıyan iyi korunmuş mimarisiyle dikkat çeker. Dar ve dolambaçlı sokaklar, geleneksel taş evler ve ahşap balkonlu yapılar, kasabanın Osmanlı Dönemi'ne uzanan mimari karakterini ortaya koyar. Eski yapıların özgün kiremitli çatıları, oyma pencere çerçeveleri ve taş kapıları, yerleşimin tarihsel atmosferini günümüze taşımaktadır.

Bizans ve Osmanlı mimarisinin izlerini bir arada barındıran dini yapılar, kentin en önemli kültürel miras unsurlarıdır. Bizans Dönemi'ne ait Aya Nikola Kilisesi, freskleri ve ikonografisiyle dikkat çeken önemli eserlerden biridir. Osmanlı döneminin izlerini taşıyan İbrahim Bey Camii ise, kasabadaki çok kültürlü mimari mirasın güçlü bir örneğini sunar.

Bizans ve Osmanlı mimarisinin izlerini bir arada barındıran dini yapılar, kentin en önemli kültürel miras unsurlarıdır. Bizans Dönemi'ne ait Aya Nikola Kilisesi, freskleri ve ikonografisiyle dikkat çeken önemli eserlerden biridir. Osmanlı döneminin izlerini taşıyan İbrahim Bey Camii ise, kasabadaki çok kültürlü mimari mirasın güçlü bir örneğini sunar.

Kültürel Miras ve Yaşayan Gelenekler

Tirilye'nin kültürel kimliği; Yunan, Osmanlı ve Türk kültürlerinin harmanlanmasıyla şekillenmiş çok yönlü bir yapıya sahiptir. Bölgenin mutfak kültürü, Akdeniz ve Türk gastronomisinin birleşimini yansıtır; deniz ürünleri, zeytinyağı ağırlıklı yemekler ve yerel şaraplar yöreye özgü lezzetler arasındadır. Tirilye'nin çevresi, tarih boyunca zeytin yetiştiriciliğiyle ün kazanmış olup zeytinyağı üretimi hâlen kasabanın ekonomik ve kültürel kimliğinin merkezinde yer almaktadır.

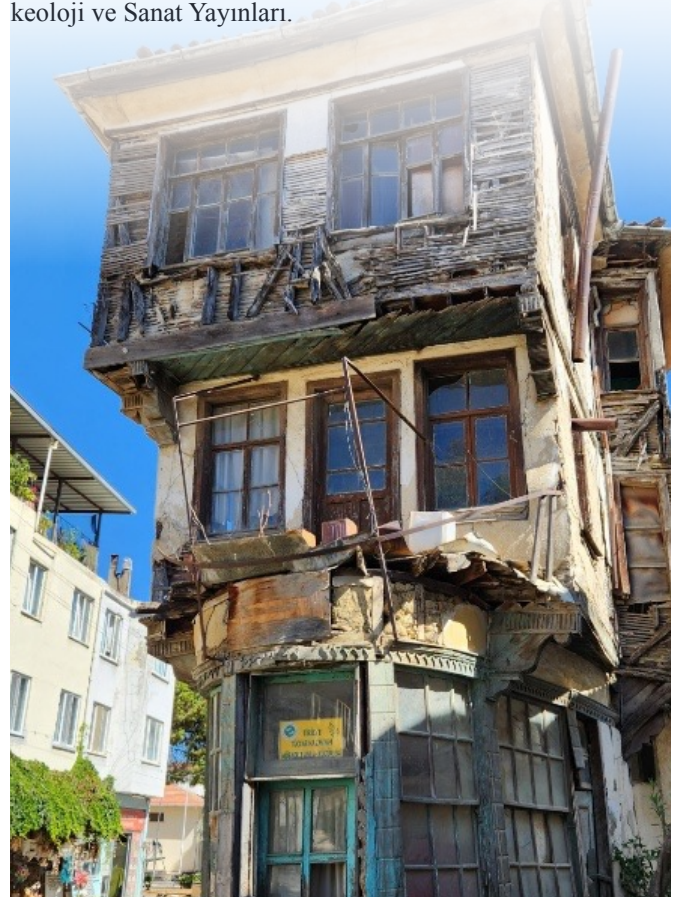
El sanatları da Tirilye'nin kültürel mirasının önemli bir parçasıdır. Çömlekçilik, dokuma ve nakış gibi geleneksel üretim biçimleri, kasabanın zanaatkarları tarafından nesilden nesile aktarılmakta ve yerel dükkânlarda ziyaretçilerle buluşturulmaktadır.

Kasabada yıl boyunca düzenlenen kültürel etkinlikler ise tarihsel ritüellerin günümüzde de yaşatılmasını sağlamaktadır. Mevsimsel festivaller ve dini bayramlar, Rum Ortodoks, Osmanlı ve Türk geleneklerinin kesiştiği dinamik kutlamalar sunarak Tirilye'nin çok kültürlü kimliğini görünür kılmaktadır.

Kaynakça:

Erdemir, Y. (2010). Mudanya ve Çevresi Tarihi. Bursa: Bursa Kültür AŞ Yayınları.

Göksu, E. (2017). Tirilye: Bir Zamanlar Trilye. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

KADER

SELİN YILDIRIM
9/A

Kader, insanın en çok düşündüğü ama en az cevap bula-bildiği kavramlardan biridir. Bir yandan “Şu an yaptığım şey benim seçimim.” deriz, diğer yandan “Zaten olacak olan buysa neden çaba göstereyim ki?” diye düşünürüz. İşte bu ikilem, kaderle özgür irade arasındaki çatışmanın ta kendisidir.

İnsan bazen çaba göstermesi gerektiğini hisseder bazen de “Kaderimde varsa olur.” diyerek duraksar. Peki, kader bizim isteyerek yaptıklarımız mıdır, yoksa istemesek bile sürüklendiğimiz bir yol mudur? Çoğu zaman kararlarımızın bize ait olduğuna inanmak isteriz çünkü iradenin bizde olması güç verir. Fakat kader fikri, “Gerçekten seçiyor muyuz?” sorusunu akla getirir.

Belki de kaderin en zor tarafı, insanı düşünmekten hiç vazgeçirmemesidir. “Nasıl olsa olacak.” dediğimiz anda hayattaki anlam duygusu zayıflar. Oysa çaba, sonucu garanti ettiği için değil, bizi biz yapan şey olduğu için değerlidir. Sonuç ne olursa olsun tereddüt etmek, karar vermek, cesaret göstermek hep insanın emeğidir.

Kader çoğu zaman tembellikle karıştırılır. “Zaten olur.” düşüncesi insanı pasif bırakabilir. Oysa kader; çabasızlığı değil, çabanın sonucunun kesin olmamasını anlatır. İnsan neyin kader, neyin kendi iradesi olduğunu hiçbir zaman tam olarak bilemez. Belki de bu belirsizlik, hayatın devam etmesini sağlayan şeydir.

Eğer her şeyi önceden bilseydik, seçmenin bir anlamı kalmazdı. Ne umut olurdu ne pişmanlık ne de cesaret... Kaderin cevaplanmamış olması, insanın denemeye devam etmesi için bir boşluk yaratır. Yolda karşılaştığımız zorluklar da gösterdiğimiz emek de bu boşluğu anlamlı kılar.

Sonuçta kader; çabayı bırakmamız için değil, çabayı anlamamız için vardır. İnsan sonucu bilmeden yürür, böylece kendi iradesini sınar. Belki de kader, yolun sonundan çok, o yolu neden ve nasıl yürüdüğümüzdür. Ve insan, bütün belirsizliklere rağmen emek veriyorsa bu kaderin değil, insan olmanın bir göstergesidir. Çünkü kader, gayrete âşıktır.

THE REASONS OF WATER SHORTAGES

İREM LİNA ÜNAL
8/B

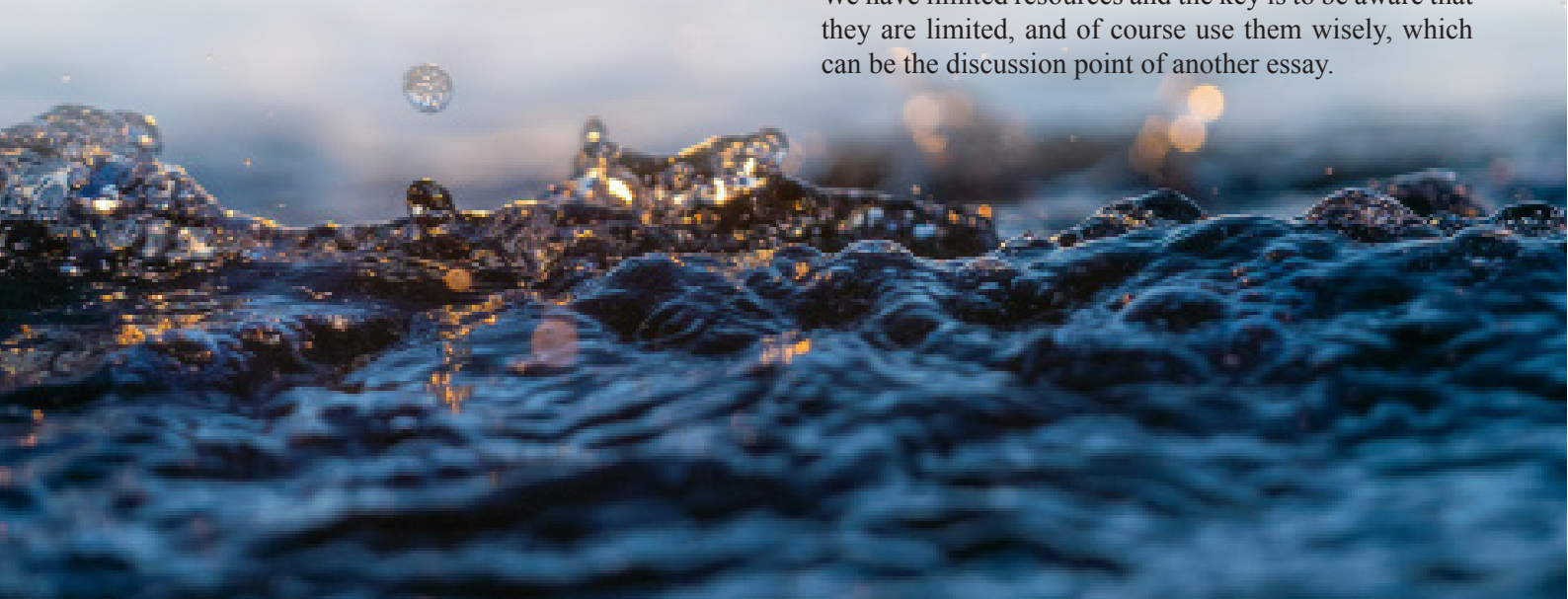
Water is one of the most important elements on Earth and every living organism needs water to survive. We, as humans, have had unlimited access to water resources so far but have you ever thought how everything would be so difficult if we had limited water sources for daily use? Nowadays, because of the increasing drought, we are experiencing water shortage and interestingly enough most people still have no awareness about how our resources are limited. People should be educated about this issue and analysing the reasons of water shortage is essential. There are of course a lot of reasons why there is water shortage nowadays and this essay will explore some of the important reasons.

One reason why there is water shortage is overpopulation. As the population increases, the need for water grows and this causes particularly big cities have difficulty in keeping up with the need of water needs. The growing population needs more water to drink, to enable hygiene and for even luxuries. Increasing population means that factories need to use more water to keep up with the products that the population needs. However, excessive consumerism and wasting water for unnecessarily luxurious activities are the aspects that should be taken into consideration. Population growth cannot be controlled. However, the usage of water can easily be controlled by taking simple precautions.

Another important reason of water shortage is pollution. Water resources such as rivers, lakes and underground water become dirty and unsafe because of careless human activities. When big factories or even houses release harmful chemicals on air and in water, contamination is unavoidable. Dirty water cannot be used since it creates many serious diseases caused by bacteria in it. Considering this, as long as communities continue to contaminate the water because of careless actions, clean water sources will not be available.

The third reason of water shortages is climate change. The changes in weather patterns affect the ecosystem negatively and this decreases the amount of rainfall. Since the rainfall decreases, draughts increase, which leads to rivers and lakes to dry out. As a result, water sources shrink and it becomes difficult to reach out to a clean water sources. It may not be possible to eliminate all negative effects of climate change, yet as individuals, there are a lot of things we can do to avoid further difficulties. We can use less harmful materials and chemicals, limit our consumption, and avoid wasting food and energy.

In conclusion, the three reasons mentioned above can be regarded as the main reasons why we are having water shortages recently. More people means more water is needed, used or even wasted. Pollution caused by human activities makes it difficult to keep our sources clean. Climate change will also challenge us to protect our existing water sources. In this regard, water shortage is a global issue that affects us all and is a growing problem. We have limited resources and the key is to be aware that they are limited, and of course use them wisely, which can be the discussion point of another essay.

THE EFFECTS OF WATER SHORTAGES

ECE ÖMEROĞLU
8/B

Can you imagine living only one day without using water? Most probably most people do not even think about it but water shortages will most likely happen in the near future if we keep on rejecting to reduce unnecessary water consumption. Many people aren't actually aware that clean water is limited. Only a small amount is available to drink and for daily use. For this reason, it is very important to understand how water shortages may affect us, so that we can avoid unnecessary water consumption.

Firstly, clean water is necessary for drinking, cooking and staying healthy. Without it, children and the elderly are especially at risk because of their weaker immune systems. When there is not enough water, people are forced to use dirty or unsafe water sources. This can lead to many illnesses and infections. Water shortages may force people to use dirty and unsafe water sources, which may cause serious health problems for most people. In this regard, it may be said that water shortages are threatening human health and may even lead to death.

Secondly, water shortages make it difficult for people to maintain proper hygiene. When the water is limited, families cannot wash their hands, clothes or bodies regularly. The same thing may happen at schools as well. Students may not be able to wash their hands properly.

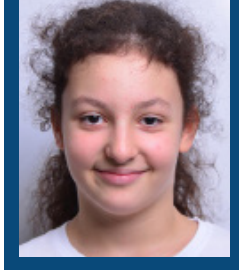
This increases the possibility of spreading germs and diseases. Furthermore, poor hygiene during a water outage would make everyday life harder and less safe. Regarding this, limited water makes it difficult for people to maintain basic cleanliness standards.

Finally, water shortage can cause major economic problems, especially in farms and farming areas. Without enough water, plants dry up and the farmers slowly lose their income. Moreover, food can become more expensive for people because there is less food. Businesses like factories or restaurants may have to close down because they rely on water. In this regard, water shortages can weaken communities by harming both works and businesses as well as the overall economy.

In conclusion, water shortages create serious challenges and affects our lives. They not only cause health problems and increase the spread of diseases but also lead to major economic losses as farms and businesses struggle to maintain themselves. At the same time, poor hygiene would become a daily challenge in terms of health and public safety. Considering all these problems, it is clear that protecting our water sources and preventing water shortages are essential for a safe, healthy and stable future.

THE CAUSES OF GLOBAL WATER SHORTAGES

BERRİN TÜRKER
8/C

Water shortages are nearly everywhere, and many countries struggle to find enough clean water. Have you ever thought why we ended up like this? We face this situation because of climate change, careless water usage, and population growth. These reasons affect the amount of available water more and more every year.

Climate change is one of the most important reasons for water shortages. The weather keeps changing, and many areas have long dry seasons without regular rainfall. For example, in some countries farmers cannot water their plants and their crops are destroyed. Because the weather has become so unpredictable, it is getting harder for people to find clean and enough water.

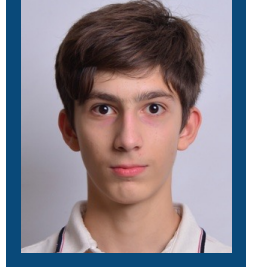
Another reason is irresponsible water usage. People use water without knowing how much they waste. For example, they keep the water running while brushing their teeth. Another example is staying too long in the shower. Both of these habits waste water, which can be easily avoided. If people stop doing these things, the amount of wasted water will be much less.

Lastly, population growth has a big effect on water shortages. The more people there are, the more water is needed, and a lot of water gets wasted. For example, in big cities many people use more water than they actually need. When the population increases, people use more water, and it becomes harder to share the same amount of water among more people.

In conclusion, climate change, irresponsible water usage, and population growth are the main reasons for water shortages. If people understand these causes and become more careful, we can protect our water sources and prevent shortages in the future.

YILIN İLK KELİMESİ "PARASOSYAL"

ASİL DORUK ÇAĞLAR
HZ/B

Cambridge sözlüğünün 2025 yılının ilk kelimesi olarak seçtiği "parasosyal" ilişki, ilk kez 1956'da televizyon yıldızlarıyla seyircilerin kurduğu sahte yakınlık hissini tanımlamak için kullanılmıştır.

Parasosyal ilişki; bir kişinin, kendisiyle iletişim kurması pratikte mümkün olmayan kişilerle veya yapay zekâ botlarıyla karşılıklı olmaksızın kurmuş olduğu, deneyimlediği sosyal bağı ifade eder. Kişi, onlarla hiçbir etkileşimi olmamasına veya sınırlı etkileşimi olmasına rağmen onları yakını olarak görmeye başlar.

Parasosyal ilişki; insanların ünlüler, internet ünlüleri veya yapay zekalar gibi kişiliklerle onlarla karşılıklı bir arkadaşlık içindeymiş gibi etkileşime girdiği yanıltıcı bir iletişim olarak tanımlanır.

Bir kişiliğin medya içeriğine ya da bir sohbetine maruz kalınması, kişiliğe tekrar tekrar maruz kalındıktan sonra parasosyal ilişkiye dönüşmektedir ve medya kullanıcısının yakınlık ve arkadaşlık yanılsamaları geliştirmesine neden olmaktadır. Bu kişilik hakkında öğrenilen olumlu bilgiler, parasosyal ilişkinin artmasına neden olur ve tek taraflı ilişkiyi ilerletir. Medya kişiliğinin sağladığı güven sayesinde parasosyal ilişkiler güçlenir. Dijital çağda insan ilişkilerinin nereye evrileceğine dair güçlü bir uyarı niteliğindedir.

Psikolojik açıdan parasosyal ilişki, insanın sosyal bir varlık olmasıyla açıklanır. Sosyal ilişki ihtiyaçlarını yakın ilişkiler kurarak gideren insanlar, bu ihtiyacı diğer insanlarla etkileşime girerek karşılayamazlarsa medya karakterlerine yönelirler. Bir baş etme stratejisi olan bu yöntem, insanların sosyal ilişkilerinden alamadığı karşılığı parasosyal ilişkiyle karşılamayı bekler. Daha çok utangaç ve sosyal anksiyete sahibi insanlar bu etkileşimi kurarlar. Medya karakterleriyle olan bağ, tek taraflı olduğundan kontrol kişidedir ve bu da kaygı seviyesini azaltabilir. Ayrıca yalnızlık, depresyon ve düşük benlik algısı da parasosyal etkileşimin kurulmasının nedenlerindedir(Güner, 50).

Kaynakça:

<https://indigodergisi.com/2023/01/sosyal-medya-yalnizlik/>
<https://gazeteoksijen.com/yazarlar/selcuk-sirin/parasosyal-modern-yalnizligin-yeni-adi-257945>
https://tr.wikipedia.org/wiki/Parasosyal_etkile%C5%9Fim
<https://www.soylentidergi.com/parasosyal-etkilesim-nedir/>
Güner, Şahinaz, "Parasosyal Etkileşim Kuramı Çerçevesinde Medya Karakterleriyle Etkileşime Yönelik Bir İnceleme", Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021, 45-60. İstanbul.

TARİHİN BİLİNMEYEN ULTRA MARATONU "SPARTATHLON"

UTKU APTİ
9/B

Spartathlon, dünyanın en zorlu ve en saygın ultra maratonlarından biri olarak kabul edilen, kökleri hem tarihe hem de insanlığın sınırları zorlama hikâyesine dayanan özel bir yarıştır. Yunanistan'da Atina ile Sparta arasında koşulan bu ultra maraton, 1983 yılından bu yana her yıl düzenlenmektedir ve toplam 246 kilometrelik bir parkura sahiptir. Yarışın temeli, MÖ 490 yılında gerçekleşen Maraton Savaşı sırasında Atina'nın yardım istemek için Sparta'ya gönderdiği elçi Pheidippides'in efsanevi koşusuna dayanır. Tarihçi Herodot'un aktardığına göre Pheidippides, bu uzun mesafeyi bir gün içinde koşarak Sparta'ya ulaşmıştır. Bu hikâyenin gerçek olup olmadığını test etmek isteyen İngiliz subaylarının 1982 yılında aynı rotayı koşarak başarıyla tamamlamasıyla birlikte Spartathlon modern bir yarış olarak düzenlenmeye başlamıştır.

Yarış her yıl eylül ayının ikinci haftasında yapılır ve koşucuların Atina'dan Sparta'ya kadar olan rotayı 36 saat içinde tamamlaması gerekir. Başlangıç noktası, Atina Akropolü'nün eteklerinde yer alan tarihi Herodes Atticus Odeonu'nun yakınlarıdır. Bitiş ise Sparta'daki Kral Leonidas Heykeli'ndedir. Yarışta klasik bir bitiş çizgisi yoktur, koşucuların yarışı tamamlaması için heykelin ayağına dokunması yeterlidir. Rota boyunca Corinth Kanalı'ndan geçilir, 1200 metre yüksekliğe sahip Perthion Dağı aşılır ve Tegea Bölgesi'nden geçilerek Sparta'ya ulaşılır. Herodot'a göre Pheidippides bu bölgede Pan adlı tanrıyı gördüğünü söylemiştir, bu durum tarihte kaydedilen ilk egzersiz kaynaklı halüsinasyon örneklerinden biri olarak yorumlanır.

Spartathlon'da para ödülü ya da büyük bir maddi teşvik yoktur, yarış tamamen saygınlık üzerine kuruludur. İlk Spartathlon'u Yunan sporcu Yiannis Kouros 21 saat 53 dakikalık derecesiyle kazanmış ve bu performans yıllarca efsane olarak anılmıştır. Erkeklerde güncel rekor, 2023 yılında parkuru 19 saat 55 dakika 2 saniyede tamamlayarak 20 saatin altına inen ilk koşucu olan Yunan Fotis Zisimopoulos'a aittir. Kadınlarda ise Japon Asami Kato 2017'de elde ettiği 25 saat 49 dakika 53 saniyelik derecesiyle rekoru elinde bulundurmaktadır.

Türkiye ise son 15–20 yılda Spartathlon'da adından sıkça söz ettiren ülkelerden biri hâline gelmiştir. İsmail Akçay, Suna Malatya, Bakiye Duran, Serkan Kısacık ve Abdullah Deviş gibi isimler bu yarışa defalarca katılmış ve önemli başarılar elde etmiştir. Türk sporcular birçok kez ilk 10'da yer almış, takım sıralamalarında Avrupa'nın en güçlü ülkeleri arasına girmeyi başarmıştır. Bu nedenle pek çok yorumcu artık Türkiye'nin Spartathlon'da "sürpriz" yapan bir ülke değil, yarışın ciddi favorilerinden biri hâline geldiğini söylemektedir.

Kaynakça:

- <https://tr.wikipedia.org/wiki/Spartathlon>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Spartathlon>
- <https://www.spartathlon.gr/en/route-eng/>
- <https://www.spartathlon.gr/en/spartathlon-race-2025-announcement/>
- <https://worldsmarathons.com/marathon/spartathlon>

KAYIP ŞEHİR POMPEİİ

YASEMİN KIRIMLI
10/B

Hepimiz olağanüstü olaylarla ortadan kaybolduğu söylenen, bazen de yıllar sonra yeniden keşfedilen kayıp Şehir efsanelerini duymuşuzdur. Atlantis bunların en bilinen örneklerinden biridir. Ancak bugün sizlere çok daha gerçek, tarihi belgelerle kanıtlanmış bir kayıp Őehirden bahsedeceğim: Pompeii. Bir volkan patlaması sonucu yok olan ve yaklaşık 1700 yıl boyunca küllerin altında gizli kalan bu Şehir, tarihin en çarpıcı felaketlerinden birine tanıklık etmiştir.

Pompeii, İtalya'nın Campania bölgesinde, Napoli'nin yaklaşık 23 kilometre güneydoğusunda, Vezüv Yanardağı'nın güneydoğu eteklerinde kurulmuş antik bir Roma Őehridir. Bu konum, Şehrin hem zenginleşmesinin hem de yok oluşunun temel nedenidir. Vezüv Yanardağı'nın geçmişteki patlamaları sonucu yayılan kül ve lavlar, toprağı besin açısından zenginleştirmiş ve tarımı oldukça geliştirmiştir. Pompeii özellikle Şarap üretimiyle ün kazanmıştır. Şehirde Akdeniz iklimi hâkimdir. İliman hava koşulları, düzenli yağışlar ve güneşli günler sayesinde yıl boyunca tarım yapılabilmiştir. Aynı zamanda Pompeii bir liman kentidir. Sarno Nehri'nin ağzında kurulmuş olması, Şehrin deniz ticaretine açılmasını sağlamış; Şarap, zeytinyağı ve tekstil ürünleri Akdeniz ticaret yolları üzerinden taşınmıştır. Kara ve deniz yollarının burada birleşmesi, Pompeii'yi ekonomik açıdan oldukça avantajlı bir konuma getirmiştir.

Ancak bu avantajların yanında ciddi riskler de bulunmaktadır. Pompeii, Afrika Levhası ile Avrasya Levhası arasındaki hareketler nedeniyle aktif sismik bir bölgede yer alır. Bu durum, depremler ve volkanik patlamalar açısından büyük bir tehdit oluşturmuştur. Yani Pompeii, verimli toprakları ve ticaret olanaklarıyla zenginleşirken, aynı zamanda büyük doğal afet riskleri taşıyan bir bölgede kurulmuştur.

Patlamadan önce Pompeii, son derece canlı ve gelişmiş bir yaşam alanıdır. MÖ 7. yüzyılda Oskanlar tarafından yerleşilen bölge, stratejik konumu sayesinde zamanla büyümüştür. MÖ 4. yüzyıldan itibaren yaklaşık dört yüzyıl boyunca Samnitlerin egemenliği altında kalan Şehir, verimli toprakları sayesinde zenginleşmeyi sürdürmüştür. MÖ 80-90 yıllarında Roma Generali Sulla tarafından fethedilerek Roma kolonisi ilan edilmiştir.

MS 62 yılında meydana gelen büyük bir deprem, Pompeii'yi ve çevresindeki Herculaneum gibi yerleşimleri ciddi şekilde tahrip etmiştir. Ancak asıl yıkım, MS 79 yılında Vezüv Yanardağı'nın patlamasıyla gerçekleşmiştir. Şehir, lavdan çok kül ve ponza taşlarıyla kaplanmış; bu durum Pompeii'yi aniden yok ederken aynı zamanda olağanüstü bir şekilde korunmasını da sağlamıştır.

Pompeii, 1599 yılında bir kanal inşaatı sırasında tesadüfen yeniden keşfedilmiş, 1748 yılında İspanyol mühendis Roque Joaquín de Alcubierre tarafından başlatılan kazılarla bilimsel olarak incelenmeye başlanmıştır. 1863 yılında İtalyan arkeolog Giuseppe Fiorelli, volkanik kül içinde oluşan boşlukları fark etmiş ve bu boşlukları alçıyla doldurarak insanların ölüm anındaki vücut pozisyonlarını ortaya çıkarmıştır. Bu yöntem günümüzde hâlâ kullanılmaktadır.

1951 yılında yapılan kazılarda, Via dell'Abbondanza çevresinde fırınlar, atölyeler, dükkânlar ve duvarlara yazılmış seçim ilanları ile gladyatör dövüşlerini anlatan yazıtlar ortaya çıkarılmıştır. Tüm bu buluntular, Pompeii'nin yok olmadan önce ne kadar canlı bir şehir olduğunu gözler önüne sermektedir. Bir zamanlar kayıp bir şehir olarak anılan Pompeii, 1997 yılında UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne alınmıştır. Günümüzde ise geçmişin donmuş bir anı olarak insanlığa doğanın gücünü ve tarihin kırılganlığını hatırlatmaya devam etmektedir.

Kaynakça:

Beard, M. (2008). Pompeii: The Life of a Roman Town. London: Profile Books.

De Carolis, E., & Patricelli, G. (2003). Vesuvius: A Documentary History. Los Angeles: J. Paul Getty Museum.

Britannica Encyclopedia.

"Pompeii." Encyclopaedia Britannica.

LA MODE EN FRANCE

DEFNE GÜNEVİ
10/C

La création et la production de mode ont pris une place supérieure en France dès le XVème siècle. Paris est le centre de l'industrie de la mode et porte le titre de capitale mondiale de la mode. La plupart de meilleurs designers et marques de mode comme; Céline, Chanel, Chloé, Dior, Hermès, Jean Paul Gaultier, Louis Vuitton et Yves Saint Laurent. En particulier, à Lyon, Cannes et Marseille, il y a de nombreux défilés, mais les plus célèbres ont lieu au cœur de la France, Paris.

Le plus grand événement de mode organisé à Paris est la "Semaine de la mode de Paris". C'est une semaine de défilé, qui a lieu sous sa forme actuelle. À Paris avec des événements consacrés à la haute couture, d'autres consacrés au prêt-à-porter ou à la mode masculine, quatre fois par année pour les collections "printemps-été" ou "automne-hiver" des créateurs. Paris n'est pas seulement leader de la mode aujourd'hui et mais pour tout le temps.

Dans la période du roi Louis XIV, Paris est devenue la ville la plus importante pour la mode en Europe. Dans les années 1700, avec Marie Antoinette; les grandes jupes et une décoration maximaliste sont devenues à la mode. En 1858, Charles Frederick Worth a ouvert la première maison de haute couture à Paris, et l'industrie de la mode moderne a officiellement commencé. Entre 1900 et 1950; Coco Chanel, Christian Dior, Balenciaga et Givenchy ont marqué Paris avec leur création et ont fait grand bruit la mode parisienne. Dans les années 1960-1990, Yves Saint Laurent a rendu le prêt-à-porter plus luxueux. Il a aussi rendu le costume pour femmes à la mode. Depuis les années 2000 jusqu'aujourd'hui, Paris reste le centre de la haute couture. La mode Française synonyme d'élégance, de raffinement, de minimalisme et de qualité.

Ressources :

- https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjj0bXU25-RAXYR_EDHaAyMncQFnoECCAQAQ&url=https%3A%2F%2Fen.wikipedia.org%2Fwiki%2FParis_Fashion_Week&usg=AOvVaw3MrV-RSAvafTsmWtE08WLk&opi=89978449
- https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjj0bXU25-RAXYR_EDHaAyMncQFnoECCAQAQ&url=https%3A%2F%2Fen.wikipedia.org%2Fwiki%2FFrench_fashion&usg=AOvVaw2khbPpcHOk8Vc7LVfiiDwy&opi=89978449
- https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiwoI0K3J-RAXWARPEDHX8rENQQFnoECCwQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.ntv.com.tr%2Fgaleri%2Fn-life%2Fmoda-vezguzellik%2Fmoda-dunyasinin-en-unlu-fransiz-markalari%2Cspzlf8PwUSh-ZwJaHUeTFg&usg=AOvVaw0_M1baAGr_6t1UU28d6xAc&opi=89978449
- https://www.brandlifemag.com/wp-content/uploads/2016/05/yvessaintlaurent_01.jpg
- <https://atlastozu.com/wp-content/uploads/2011/11/cc9.jpg>
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/3d/Magdalena_Fraczowskiak.jpg
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/8/80/Gautier-Dagoty_-_Marie-Antoinette%2C_1775.jpg/330px-Gautier-Dagoty_-_Marie-Antoinette%2C_1775.jpg
- https://fashiontonpost.com/wp-content/uploads/2024/08/celine_5.webp

LES STÉRÉOTYPES SUR LES

ECRİN BETÜL AKBOYUN
10/D

Dans la vie quotidienne, nous entendons souvent des stéréotypes sur différents pays, groupes ou personnes. C'est un stéréotype, une idée préconçue. Il y a beaucoup de stéréotypes à propos des Français. Si je devais donner des exemples, je commencerais par l'un des clichés les plus courants. Mon premier exemple est : « les Français sont sales ».

Cette idée est fautive, car après la Seconde Guerre mondiale, les Français ont connu des difficultés en matière d'approvisionnement en eau et se rendaient souvent au hammam pour se laver. Cela a donné l'impression que les Français étaient sales. Deuxième exemple/ stéréotype est : « les Français sont paresseux ». Cette idée est très populaire vue qu'on dirait qu'ils ne travaillent pas beaucoup, trente-cinq heures par semaine et qu'ils font toujours des grèves.

Tout le monde pense que les Français vont aux cafés tous les jours. Mais ce n'est pas du tout comme ça. La France est classée comme le sixième pays le plus productif. Ce qui montre qu'ils travaillent vraiment ou bien qu'ils travaillent de façon efficace. Troisième exemple/stéréotype est : « Les Français sont grossiers ». Cela peut changer selon la perspective que vous adoptez parce que selon vous, un français se comporte de manière impolie ou non. Par exemple les habitants du nord et du sud de la France sont réputés pour être plus chaleureux, tandis que les Parisiens sont connus pour être grossiers et arrogants. Dernier exemple est : « les Français portent toujours des vêtements chics ». Cette idée est vraie. Les Français adorent porter des vêtements intemporels. Leur élégance intemporelle vaut d'être considérée comme un français (?). En effet, les Français ne gardent pas dans leurs armoires des vêtements à la mode, mais des pièces adaptées à tous les temps. En bref, même si les stéréotypes donnent souvent une image fautive d'une culture ou d'un peuple, ces clichés sont bien ancrés dans l'esprit des gens. Même s'ils sont erronés, ces clichés sont généralement difficiles à changer.

Ressources:

Common French stereotypes we should stop believing !

ExpaticaDogru Sanilan Fransiz Kliseleri - Fransiz Gastesi

https://tr.pinterest.com/pin/174584923050525516/feedback/?invite_code=-8224d23a7da6407eaa52d49ae2752626&sender_id=942589534418241976

https://tr.pinterest.com/pin/703756188780554/feedback/?invite_code=9fa0e-a0abe5d4373aba11ad4fc6da0e6&sender_id=942589534418241976

[https://www.egypte.campusfrance.org/sites/pays/files/egypte/styles/mobile_visuel_principal_page/public/medias/images/2018-08/les%20Fran%C3%A-](https://www.egypte.campusfrance.org/sites/pays/files/egypte/styles/mobile_visuel_principal_page/public/medias/images/2018-08/les%20Fran%C3%A-7ais%20mode%20d%27emploi.jpg?itok=reki7xyc)

[7ais%20mode%20d%27emploi.jpg?itok=reki7xyc](https://www.egypte.campusfrance.org/sites/pays/files/egypte/styles/mobile_visuel_principal_page/public/medias/images/2018-08/les%20Fran%C3%A-7ais%20mode%20d%27emploi.jpg?itok=reki7xyc) – Image 3

LA VIE EN FRANCE

İREM ÖZTÜRK
10/A

La vie quotidienne des Français est simple et tranquille. Beaucoup de Français se lèvent tôt le matin pour aller au travail ou à l'école. Ils prennent souvent un petit déjeuner léger, comme du pain, du beurre, de la confiture ou un croissant. Les Français aiment aussi boire un café ou un thé.

Après le petit-déjeuner, ils utilisent les transports. Dans les grandes villes, beaucoup de personnes utilisent le métro, le bus ou le vélo. Dans les petites villes, les gens préfèrent souvent la voiture.

À midi, les Français font une pause pour le déjeuner. Le déjeuner est un moment important. Ils mangent parfois à la maison, mais beaucoup mangent au travail ou dans un café. Le repas est simple : une salade, un sandwich ou un plat chaud.

L'après-midi, les Français continuent leur travail. Les élèves retournent en classe. À la fin de la journée, les gens rentrent chez eux. Ils font les courses, cuisinent, regardent la télévision ou passent du temps avec la famille.

Le soir, le dîner est un moment calme. Les Français mangent souvent une soupe, des légumes, du fromage ou un dessert. Après le dîner, beaucoup se reposent ou lisent un livre.

Le week-end, les Français aiment se promener, faire du sport ou rencontrer des amis.

De ressources:

<https://www.ohlalafrenchcourse.com/en/blog/article/a-typical-day-in-the-life-of-a-french-person>
<https://www.optilingo.com/blog/french/daily-life/>
<https://edition.cnn.com/travel/article/french-baguette-unesco>
<https://www.optilingo.com/blog/french/daily-life>

MYRLEIA ANTİK KENTİ

EGE ŞENYURT
11/D

Myrleia Antik Kenti, yüzyıllar önce bölge coğrafyasında kurulmuş farklı uygarlıkların izlerini günümüze taşıyan önemli bir yerleşim alanıdır. Günümüzde modern yapılaşmanın ve ulaşım ağlarının arasında sıkışmış görünmesine rağmen antik kent, bölgenin tarihsel gelişimini ve kültürel kimliğini anlamamız açısından temel bir anahtar niteliğindedir. Mitolojik kökenlere dayanan kuruluş hikâyesiyle Apamea Myrleia, Mudanya'nın en değerli kültürel ve arkeolojik mirasları arasında yer almaktadır.

Mitolojik anlatılara göre Myrleia'nın kuruluşu, Yunan Kahramanlık Çağı'na (Greek Heroic Age) uzanmakta bu dönem MÖ 13 ve 14. yüzyıllara karşılık gelir. Antik kentin ortaya çıkışı, Yunan mitolojisinde önemli bir yere sahip olan Altın Post (Golden Fleece) Efsanesi ile ilişkilidir. Kral Pelias'ın buyruğu üzerine Altın Post'u elde etmek amacıyla denize açılan Argonotlar, yolculukları sırasında erzak temini için Cios (Gemlik) kıyılarına demirlemişlerdir. Mürettebatın üyelerinden, Herakles'in (Herkül) yakın dostu ve yol arkadaşı olan Hylas, içilebilir su bulmakla görevlendirilerek kıyıya çıkar. Bu sırada, Naiadlar (su perileri) ile çevrili bir gölete rastlar; periler, Hylas'ın güzelliğinden etkilenerek onu esir alırlar.

Hylas'ın geri dönmemesi üzerine Polyphemos, durumu Herakles'e şu sözlerle bildirir: "Zavallı dostum, sana kötü haberlerim var. Hylas su almak için pınara gitti fakat geri dönmedi. Eşkıyaların ya da vahşi hayvanların saldırısına uğramış olmalı, zira çığlıklarını duydum." [1] Bu haberi alan Herakles büyük bir telaşa kapılarak dostunu aramaya başlar. Aynı esnada Argonot gemisinin dümencisi Tiphys, sabah rüzgârından yararlanmak amacıyla mürettebatı yeniden gemiye çağırır. Kahramanlar hızla gemiye döner, halatlar çözülür, çapa kaldırılır ve gemi Poseidon Burnu'na doğru yola çıkar. Ancak kısa süre sonra Herakles ile Hylas'ın geride bırakıldığı fark edilir ve bu durum Argonotlar arasında ciddi tartışmalara neden olur.

Herakles, Hylas'ı bulma umuduyla arayışını uzun süre sürdürür; bu süreç zamanla onu, dostunun kayb olduğu topraklarla özdeşleştirir. Mitolojik rivayete göre Herakles, Hylas'ın anısını yaşatmak amacıyla dostunun kaybolduğu bölgede Myrleia Antik Kenti'ni kurar.

Böylece Herakles'in Hylas'a duyduğu sadakat, bu coğrafyada nesiller boyunca anlatılagelen bir efsaneye dönüşür.

The Idylls of Theocritus (1922) "Bütün periler onun eline yapıştı çünkü Argoslu oğlanın sevgisi hepsinin yumuşak kalplerini titretmişti." [2]

Mitolojide aktarılan bu hüznü kuruluş öyküsünün yanı sıra arkeolojik bulgular, kentin gerçek tarihine ilişkin önemli veriler sunmaktadır. Tarihsel kaynaklara göre Myrleia, MÖ 7. yüzyılda İyonya kökenli Kolophonlular tarafından kurulmuştur. Böylece kent, mitolojik kökenlere sahip olmasının ötesinde Anadolu'daki erken koloni faaliyetlerinin somut bir örneğini oluşturmaktadır. Helenistik Dönem'de ise Myrleia, bölgenin önemli ticaret limanlarından biri hâline gelmiş, stratejik konumu sayesinde ekonomik ve kültürel açıdan dikkate değer bir canlılık kazanmıştır.

Bithynia Kralı I. Prusias'ın kenti fethetmesinin ardından Myrleia, kralın eşi Apame'nin onuruna "Apamea" adıyla yeniden düzenlenmiştir. Bu ad değişikliği yalnızca politik bir tasarruf değil, aynı zamanda dönemin kültürel ve idari örgütlenmesine ilişkin bir göstergedir. Doğal bir limana sahip olması sayesinde kent, yüzyıllar boyunca bölgenin ticaret ağlarında önemli bir durak olmaya devam etmiş; ekonomik, kültürel ve sosyal yaşam açısından süreklilik arz eden bir merkez niteliği taşımıştır.

Günümüzde kentin önemli bir bölümünün hâlen toprak altında olduğu düşünülse de Myrleia, Mudanya'nın kültürel kimliğinin temel bileşenlerinden biri olarak varlığını sürdürmektedir. Aradan yüzyıllar geçmiş olmasına rağmen antik kentin, barındırdığı uygarlıkların izlerini koruduğu görülmektedir. Bu nedenle modern yaşamın yoğunluğu içinde, üzerinde yaşadığımız bu toprakların binlerce yıllık mitolojik ve tarihsel mirasını tanımak, korumak ve gelecek kuşaklara aktarabilmek büyük önem taşımaktadır.

Kaynakça:

Kaya, M. (2018). "Myrleia–Apameia Antik Kenti ve Tarihsel Gelişimi." *Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(2), 345–360.

TÜRKİYE'DE YERLİ UÇAK ÜRETİM TARİHÇESİ

EVREN ÇİÇEKÇİ
9/B

Türkiye'nin havacılık tarihine bakıldığında 1930–1950 yıllarında yerli uçak üretim hamlesi hem büyük bir teknik vizyonun hem de derin bir kırılmanın simgesidir. Bu dönemin en önemli isimleri olan Vecihi Hürkuş ve Nuri Demirağ, kendi dönemlerinin çok ilerisinde bir teknoloji ve girişimcilik ruhu ortaya koymalarına rağmen çalışmalarının kurumsal ve siyasi engellerle kesintiye uğraması sonucu Türkiye'nin havacılık alanındaki uzun soluklu ilerleyişi ertelenmiştir. Bu iki öncünün hikâyesi yerli uçak fabrikalarının neden kapatıldığını, kapanışların sonuçlarını ve bu tesislerin daha sonra neye dönüştüğünü anlamak açısından temel bir örnek niteliğindedir.

Resim 1 Vecihi Hürkuş

Resim 2 Nuri Demirağ

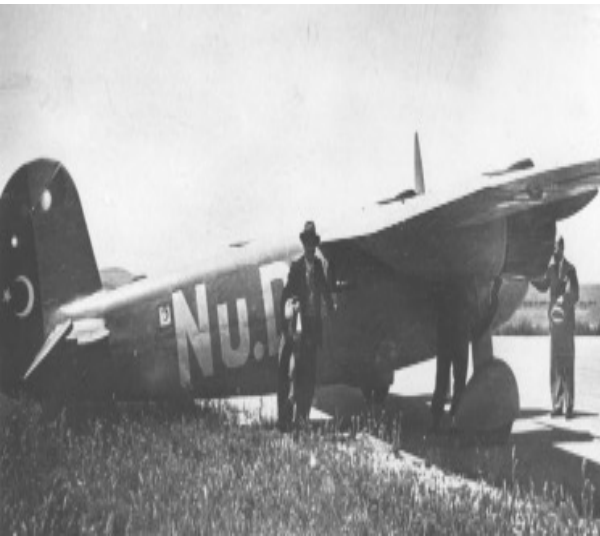
1920'li yıllarda Türkiye'de havacılık girişimlerinin ilk büyük adımı, Vecihi Hürkuş'un kişisel çabalarıyla atıldı. Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı'ndaki başarılarının ardından sivil havacılığa yönelen Hürkuş, 1924'te tamamen kendi atölye imkânlarıyla Vecihi K-VI adlı uçağı inşa etti. Türkiye'nin ilk yerli sivil uçağı olan bu model, dönemin sınırlı teknik koşullarına rağmen başarılı bir şekilde uça da bürokratik kurumlar "uzman yokluğu" gerekçesiyle uçağa resmi uçuş izni vermedi. Hürkuş, buna rağmen uçağı izinsiz uçurunca cezalandırıldı. Bu olay, Türkiye'de sivil ve özel girişim temelli havacılığın ne kadar güçlü bir bürokratik dirençle karşılaştığını göstermesi açısından belirleyicidir. Hürkuş daha sonra Vecihi-14, Vecihi-15 gibi yeni uçaklar tasarlamış hatta Türkiye'nin ilk sivil havacılık okulunu kurmuştur ancak bu okulun verdiği pilotluk lisansları dahi resmi olarak tanınmamıştır. Bu nedenle öğrencilerini eğitimlerini tamamlamaları için Prag'a göndermek zorunda kalmış, böylece Türkiye kendi pilotunu kendi ülkesinde yetiştiremez hâle gelmiştir.

1930'lu yıllara gelindiğinde Nuri Demirağ, Türkiye'nin ilk büyük ölçekli özel uçak fabrikasını kurarak yerli havacılık sanayisine en güçlü yatırımı yapan isim oldu. Demir yollarındaki başarılarıyla tanınan Demirağ, İstanbul Beşiktaş ve Sivas Divriği'de modern üretim tesisleri kurdu. Bu tesisler yalnızca montaj atölyeleri değil rüzgâr tüneli, malzeme laboratuvarı ve seri üretim hatları bulunan tam teşekküllü mühendislik merkezleriydi. Nu.D.36 eğitim uçağı ve Nu.D.38 altı kişilik yolcu uçağı gibi iki önemli model üretilmiş, test uçuşları başarıyla tamamlanmış ve modern standartlara uygun performans elde edilmiştir. Türk Hava Kurumu bu uçaklar için sipariş vermiş ancak daha sonra tartışmalı test raporlarına dayanılarak siparişi iptal etmiştir. Bu iptal, Demirağ'ın fabrikasını ekonomik açıdan güçsüz bırakarak kapanma sürecini tetiklemiş, devlet desteğinden mahrum kalan tesis birkaç yıl içinde faaliyet gösteremez hâle gelmiştir. Ayrıca son 15 yıla kadar Beşiktaş'ta kurulan fabrikanın bazı eski ve son 15 yıl öncesine kadar olan görüntüleri (Görsel-3) olsa da bu fabrika yıkımına yakın tarihe yakın bir tarihi kayıtlar galeri binası olarak kullanılmıştır, yıkıldıktan sonra yerine Denizcilik Müzesi inşa edilmiştir.

Yerli uçak sanayisinin kaderini belirleyen en önemli unsurlardan biri de II. Dünya Savaşı sonrası Türkiye'nin aldığı Marshall yardımları olmuştur. ABD'nin Türkiye'ye hibe ettiği yüzlerce uçak ve yedek parça, yerli üretimin maliyetli ve gereksiz olduğu düşüncesini güçlendirmiştir. Böylece Türkiye, kendi üretim kapasitesini geliştirmek yerine hazır alım politikası benimsemiş, yerli üretim tesisleri işlevsizleşmeye başlamıştır. Kısacası, Amerika "Sizin üretmenize gerek yok, biz size en iyisini veririz." tarzı mesaj vermiştir. Bu durum sadece Demirağ'ın fabrikasını değil, devlet destekli tesisleri de etkilemiştir. 1926'da Junkers (Alman uçak üretim firması) ortaklığıyla kurulan Kayseri Tayyare Fabrikası, uzun yıllar lisanslı uçak üretimi gerçekleştirdikten sonra savaş sonrası dönemde yeni lisans anlaşmalarının yapılmaması nedeniyle üretim faaliyetlerini durdurmuş, 1950'lerden itibaren yalnızca bakım-onarım merkezi olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bugün bu tesis, Türk Hava Kuvvetleri'nin Hava İkmal Bakım Merkezi olarak görev görmektedir.

Resim 4 Nud-36 kargo uçağı

Resim 5 Nud-38, 6 kişilik yolcu uçağı

Ayrıca, Türkiye'nin en modern uçak üretim merkezlerinden biri olan Etimesgut Uçak Fabrikası da benzer bir kaderle karşılaşmıştır. THK-5, THK-10, THK-15 gibi yerli tasarım uçakların üretildiği bu tesis, Türkiye'de ilk kez jet motor araştırmalarının yapıldığı laboratuvarlara da sahipti. Ancak savaş sonrası dış yardımlar, devletin havacılık sanayisine yönelik yatırım politikalarını değiştirmiş ve Etimesgut'taki faaliyetler 1952'den itibaren tamamen sonlandırılmıştır. Bu tesislerin bir bölümü Makina Kimya Endüstrisi Kurumuna, bir bölümü ise Türk Traktör'e devredilmiş ve Türkiye'nin havacılıkta geliştirdiği en ileri teknolojik altyapı tarım makineleri sanayisine dönüşmüştür.

Bu kapanışlar Türkiye açısından uzun vadede çok ağır sonuçlar doğurdu. Öncelikle, Türkiye 1930'larda ulaşılmış olduğu uçak tasarlama ve üretme bilgisini kaybetmiş, mühendislik birikimi dağılmış. Bu sorunlar Türkiye'nin havacılık sanayisine sahip olma fırsatını yaklaşık 20 ila 30 yıl geciktirmiştir, 1950'ye kadar uzatmıştır. Yerli üretim kültürü duraksamış ve Türkiye, basit eğitim uçaklarında bile yabancı ülkelerin tedarik zincirine bağımlı hâle gelmiştir. Eğer bu tesisler kapanmasaydı, Türkiye'nin TUSAŞ benzeri modern bir havacılık şirketine 1970'lerden çok daha önce sahip olabileceği, jet uçağı üretimine bile erken dönemde adım atabileceği araştırmacılar tarafından sıkça ifade edilen bir görüştür.

Bugün Türkiye'nin havacılık sanayisinde yaşadığı yeniden yükseliş, geçmişteki bu girişimlerin bir bakıma gecikmiş devamı niteliğindedir. TUSAŞ, TEI, BAYKAR gibi kuruluşlar modern havacılıkta güçlü bir yer edinmeye başlasa da Demirağ ve Hürkuş döneminde yaşanan kesinti, Türkiye'nin havacılık serüveninde hâlâ en tartışmalı ve en öğretici dönemdir. Bu nedenle kapatılan uçak fabrikaları sadece ekonomik veya teknik birer kayıp değil, aynı zamanda Türkiye'nin girişimcilik, bilim ve teknoloji kültürü açısından da dönüm noktasıdır.

Kaynakça:

- Türk Hava Kurumu Arşiv
- Türk Havacılık ve Uzay Sanayii (TUSAŞ) Kurumsal Arşiv Belgeleri.
- Devlet Arşivleri Başkanlığı, Cumhuriyet Dönemi Sanayi Belgeleri Youtube – Kerem Gök
- Devrim Arabaları – 2008
- Marshall Yardımları ve Yerli Havacılık Sanayisine Etkileri
- Resim 1 Kaynak: <https://haber.aero/aero>
- Resim 2 Kaynak: <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/s>
- Resim 3
- Resim 4 <https://tr.wikipedia.org/wiki/>
- Resim 5 <https://haber.aero/foto/ilk-turk-yolcu-ucagi-nu-d-38/>
- Resim 6 <https://www.yenisafak.com/tarih/>

MUTLAK GÜÇ SAHİBİ MONARKLARIN KAÇINILMAZ SONLARI

Tarihin arşivlerinde en fazla rafa kaldırılan hikâyeler monarşilerin yıkılışlarına ait olanlardır. Peki, neden tüm monarşilerin kaçınılmaz sonu çöküşle sonuçlanmaktadır? Neden tek bir kişinin kontrolde olduğu sistemler, ne kadar yükselseler de tarihin aynı kapısına çıkarlar? Bunun cevabı için birçok dış neden sayılabilir ancak asıl sebep monarşinin kendi iç yapısında gizlidir. Monarşi, siyasal gücün bir tek kişinin elinde bulunduğu ve yönetimin genellikle kalıtım yoluyla aile bireylerine geçtiği devlet biçimidir, bu da devletin kaderinin tek bir insanın aklına, karakterine ve ruh hallerine bağlı olması demektir. Bu da yöneten kişiye göre sistemin evrilmesine yol açar fakat hiçbir insan mükemmel değildir ve hata kabul etmeyen bir mevkide tek bir kişinin bulunması da kaçınılmaz sona öncülük eder. Tahta geçtikten sonra Commodus, Roma için oldukça avantajlı bir barış anlaşması imzalayarak bir süre için halkın takdirini kazandı. Ancak zamanla devlet yönetimindeki sorumlulukları başkalarına devrederek kendini lüks ve eğlencelere adamaya başladı. Çevresindekiler Commodus'un kolayca manipüle edilebileceğini fark etti ve bu zayıflık onun hayatına karşı birçok komploya zemin hazırladı.

Buna örnek olarak Roma İmparatorluğu'nun bir zamanlar lideri olan Marcus Aurelius ve oğlu Commodus'u verebiliriz. Commodus, İsa'dan sonra 161 yılında günümüz İtalya sınırlarında yer alan Lanuvio'da doğdu. Daha 5 yaşındayken babası tarafından Sezar ünvanıyla onurlandırıldı. Bu ünvan onun tahtın varisi olduğunu resmen ilan etmek için kullanılan sembolik bir işaretti. Ancak Commodus, babasının sağladığı özenli eğitim ve disipline rağmen onun iş ahlakını benimsemedi. Devlet işlerini sıkıcı buldu ve babasının beklentilerini karşılayamadığı bir gençlik yaşadı, 178 ve 179 yıllarında henüz gençken kuzey cephesinde süren savaşlarda babasının yanında görev aldı.

İDİL MİRA ÖZSOY 10/B

Ancak bu deneyimler bile onun askeri liderlik veya devlet görevlisi olma konusundaki isteksizliğini değiştirmeyemedi. Hükümdarlığı süresince gerçeklik algısı giderek değişmiş ve kendini yeniden doğmuş bir Herkül olarak görmeye başladı. Senato'ya kendisini yaşayan bir tanrı olarak ilan etmeleri için baskı yaptı ve bu fikri halka benimsetmek için büyük miktarda para harcadı. Commodus'un hükümdarlık dönemi ilerledikçe akıl sağlığı daha da kötüleşti ve gerçeklikten iyice koptu. 191 yılında Roma'da çıkan büyük bir yangının, Barış Tapınağı ve Vesta Tapınağı gibi önemli yapılar dâhil olmak üzere şehrin büyük bir kısmını yok etmesi, Commodus'un bu yıkımı kendi adını ölümsüzleştirmek için bir fırsat olarak görmesine sebep oldu ve Roma'nın adını Colonia Lucia Annia Commodiana olarak değiştirdi. Commodus, MS 193 yılının Yeni Yıl Günü'nde Roma'nın yeniden doğuşunu kutlamak amacıyla arenada dövüşmeye karar verdi fakat imparator gibi ayrıcalıklı bir konumda değil, gerçek bir gladyatör gibi dövüşmek istedi. Bu fikrini yakın çevresi onaylamayınca, Commodus ona itiraz edenleri idam etmekle tehdit etti ve bu tehdit çevresindekilerin ona bir suikast düzenlemesi için son damla oldu. Commodus'un spor koçu ve güreşçisi Narcissus, Commodus'u banyosunda elleriyle boğarak öldürdü. Buradan çıkarılabilecek bir sürü yargı var: Monarşik yapıda yönetimin babadan oğula geçmesi Commodus gibi isteksiz liderlerin başa geçmesine sebep olabilir, ayrıca Commodus'un hüküm sürdüğü zaman boyunca giderek akıl sağlığını kaybedip Herkül'e karşı obsesif bir tutum sergilemesi de kendi egosunu tatmin etme çabası ile gücünü gereksiz ve kötü yönde kullanmasına yol açmıştır.

Ayrıca yine kararlarını onaylamayan çevresini elinde bulundurduğu güç ile tehdit etmesi de buna bir kanıt olabilir. Güç zehirlenmesi sonucu kendini yaşayan bir tanrı olarak görmesi de monarşinin lider üzerindeki etkisini bize gösterir. Başka bir örnek de Rus Çarlığı'nın hükümdarlarından IV. İvan'dır. IV. İvan, 1550'lerin sonunda danışmanlarını, hükümeti ve boyarları kendine düşman etti. 1565'te Rusya iki bölüme ayrıldığında İvan kendi toprağı olarak devletin en önemli ve zengin bölgelerini seçti ve bu topraklarda ajanları; bölgedeki boyarlara, tüccarlara ve sıradan halka baskılar yapıp topraklarına el koydular ve bir sürü infaz yaptılar.

Böylece Rusya'da Novgorod Katliamı olarak bilinen on yıllık terör dönemi başladı. Oprichnina'nın politikalarının bir sonucu olarak IV. İvan, önde gelen bütün boyarların ekonomik ve politik gücünü kırdı. Böylece Rusya'da onun yerine geçebilecek bir kişi bırakmayıp devletini daha da merkezîyetçi bir hale getirdi. Ancak bu politikaları sonucu ticaret azaldı, vergiler ve şiddet eylemleri arttı. Bunun sonucu olarak köylü halk Rusya'yı terk etmeye başladı. Köylülerin ülkeyi terk etmelerini, onları topraklarına bağlayarak engellemeye çalışan İvan, Rusya'yı yasal köleliğe yaklaştırdı.

Resim 2- İlk Rus Çarı 4. İvan

Bu örnek de yine, kendi yerine geçilmesinden kaygı duyan bir hükümdarın kendi devletini yasal kölelik kadar uç bir noktaya bile taşıyabileceğini gösterir. Kendini diğerlerinden daha üstün görmeye çabalayıp güç kaybetmemek için kendi halkına zarar veren, devletine ekonomik ve sosyal olarak büyük yaralar açan birinin hükmü yıkımla sonuçlanır. Monarşinin kısa ömürlü olmasının bir diğer nedeni de hükümdarın otoritesini kısıtlayan ve dengeleyen kurumların yok edilmesi ya da küçültülmesidir. Örneğin Portekiz, 1926'da bir askeri darbe ile cumhuriyeti devirerek yerine otoriter bir hükümet getirdi. 1932'de Antonio de Oliveira Salazar, Estado Novo, adlı bir şirket diktatörlüğü kurdu. Diktatörlük döneminde, demokratik benzeri kurumlar varlığını sürdürdü ancak bunlar yalnızca Salazar destekçileriyle doluydu ve siyasi özgürlükler, bazen acımasızca bastırıldı. Ulusal Meclis de yalnızca hükümet yanlılarından oluşuyordu ve Salazar, çalışmalarını denetlediği bakanlarını kendisi seçiyordu. Portekiz'de siyasi özgürlükler böylece kısıtlandı, askeri polis muhalifleri bastırdı ve ekonomik toparlanmaya yoğunlaşıldı. Diğer bir örnek olarak Çarlık Rusya'nın lideri II. Nikolay verilebilir. Nikolay yetiştirilişi ve kişiliği bakımından mutlakîyetle yönetilen büyük bir imparatorluğun hükümdarı olarak kendisini bekleyen görevlere uygun bir insan değildi. Nikolay, kamu yaşamından olabildiğince uzak kalarak çoğunlukla Çarslko-ye Selo'da yaşadı. Gücünü Tanrı'dan aldığına ve yalnız ona karşı sorumlu olduğuna inanıyor, mutlak iktidarını korumayı kutsal bir görev sayıyordu. Bu dönemde, monarşi daha baskın hale geldi. Toplumun geniş kesimleri, siyasi temsil ve özgürlük taleplerine rağmen susturulmaya çalışıldı. Özellikle 1905 Rus Devrimi, halkın geniş çaplı siyasi hak taleplerini gündeme getirdi. Bu devrim sonucunda Duma adında bir meclis kurulsay da bu meclis etkisiz kaldı ve II. Nikolay'ın mutlak gücü devam etti.

Resim 3 Oliveira Salazar

Resim 4: Rusya'nın Son Çarı 2. Nikolay ve Ailesi

Çar II. Nikolay, otoritesini korumak adına demokratik talepleri geri püskürtmeye çalıştı ancak bu durum halkın daha da yabancılaşmasına neden oldu. Ayrıca Çarlık Rusya'da yine hükümdarlık görevlerine uygun olmayan birinin yönetici olması ve bu kararı ortakça sorgulayacak yetki sahibi kurumlar olmaması da yine monarşinin yıkımına yol açmıştır. Görüldüğü üzere örneklerde bu monarklar, yönettikleri devlet ve kurumları kısıtlayarak mutlak gücü ellerinden kaybetmemek için sert ve zorlayıcı kararlar almışlar ve çöküş zemin hazırlamışlardır. Tüm bu örnekler bize açıkça gösteriyor ki monarşiler gücün tek bir kişide olduğu, kurumların etkisizleştirildiği ve liderin kişisel fikirlerine göre şekillendiği sistemlerdir. Roma'da Commodus'un egosu, Rusya'da IV. İvan' ve II. Nikolay'ın güçlerini kaybetme korkuları ve Portekiz'de Salazar'ın mutlak kontrol arzusu, monarşinin içinde taşıdığı çözümsüz çatlakları görünür kılmıştır. Peki, tarih bize bunca şey anlatmışken biz hâlâ gücün gerçekten kime ait olması gerektiğini sorgulamadan ilerleyebilir miyiz?

Kaynakça:

- Selçukoğlu, Alper Kaan. Civan, Çınar. "Glyadiator Arenası Tutkunu İmparator Commodus Kimdir?." Edited by Çınar Civan. Evrim Ağacı, January 16, 2025 Ivan the terrible - oprichnina, tsar, russia | britannica. Accessed November 30, 2025.
- Portugal - parliamentary democracy, autonomous regions, EU member | Britannica. Accessed November 30, 2025.
- António de Oliveira Salazar | Portuguese dictator & prime minister | Britannica. Accessed November 30, 2025. <https://www.britannica.com/biography/Antonio-de-Oliveira-Salazar>.
- "Nicholas II, Emperor of Russia / 1.0 / Encyclopedic - 1914-1918-Online (WW1) Encyclopedia." 1914, July 9, 2024. <https://encyclopedia.1914-1918-online.net/article/nicholas-ii-emperor-of-russia/>.

- Resim 1: https://evrenatlasi.com.tr/kultur/marcus-aurelius-kimdir/#google_vignette
- Resim 2: <https://history-maps.com/tr/story/Tsardom-of-Russia/event/>
- Resim 3: <https://pt.wikipedia.org/wiki/>
- Resim 4: <https://anlatilanotesi.com.tr/20190131/rusya-car-2-nikolay>

LEONARDO DA VİNCİ'NİN "SON AKŞAM YEMEĞİ" DUVAR RESMİ ÜZERİNE

İPEK ÇAKIR
11/D

Son Akşam Yemeği, sanat tarihinin en çok tartışılan ve yorumlanan eserlerinden biri olarak bilinse de teknik açıdan bir tablo değil, bir duvar resmi (mural)dir. Eser İtalya'nın kuzeyinde, Milano'da bulunan Santa Maria delle Grazie Kilisesi'nin Dominiken Manastırı yemekhanesinin duvarına Leonardo da Vinci tarafından 1495–1498 yılları arasında uygulanmıştır. Geleneksel fresk tekniği yerine deneysel bir yöntem kullanılması nedeniyle eser, 1517 yılından itibaren ciddi bozulmalara uğramış ve tarih boyunca birçok kez restore edilmiştir.

Duvar resmi, Hristiyan inancında merkezi bir öneme sahip olan Son Akşam Yemeği sahnesini betimler. Bu sahne, Hz. İsa'nın çarmıha gerilmesinden önce havarileriyle birlikte yediği son yemekte, içlerinden birinin kendisine ihanet edeceğini açıklamasını konu alır. İncillerde anlatıldığı üzere bu ihanetin faili, on iki havariden biri olan Yahuda İskaryot'tur. Hristiyan geleneğinde "İskaryot" sıfatı, ihanet ve ispiyonculukla özdeşleştirilmiştir çünkü Yahuda'nın, Hz. İsa'nın yerini Roma askerlerine otuz gümüş dinarı karşılığında bildirdiğine inanılır.

Matta İncili'nde bu akşam şöyle aktarılır: İsa, havarilerine Fısıh yemeği yiyeceklerini bildirir. Yemek sırasında, "İçinizden biri bana ihanet edecek." dediğinde havariler büyük bir şaşkınlık ve endişe yaşar, her biri sırayla "Rab, yoksa ben miyim?" diye sorar. İsa, "Elini benimle birlikte sahana batıran bana ihanet edecek." diyerek ihanetin kaçınılmazlığını dile getirir. Yahuda'nın "Rab, yoksa beni mi kastediyorsun?" sorusuna ise İsa, "Söylediğin gibidir." yanıtını verir. Ardından ekmeği bölerek "Alın, yiyin; bu benim bedenimdir." der ve şarabı sunarak "Alın, için, bu benim kanımdır." sözleriyle Ekmek-Şarap Ayini (Eucharist)'ni başlatır. Leonardo da Vinci, bu anlatıyı yalnızca figürler aracılığıyla değil, mimari ve geometrik düzenlemeler yoluyla da derinleştirir. Kompozisyonda figürlerin arkasında üç adet pencere yer alır, her iki yanda ise dört dikey duvar bölümü görülür. Bu mimari unsurlar perspektif ve derinlik hissi yaratmanın yanı sıra, sembolik bir anlam da taşır. Özellikle üçlü pencere düzeni, Hristiyanlıktaki Teslis (Baba-Oğul-Kutsal Ruh) inancına gönderme yapar.

Resimdeki figürler, eşkenar üçgenlere dayalı bir kompozisyon anlayışıyla düzenlenmiştir. Üçgenlerin açıları ve yönleri, izleyicinin bakışını bilinçli olarak merkeze, yani Hz. İsa figürüne yönlendirecek şekilde hesaplanmıştır. Bu sayede İsa, hem kompozisyonun geometrik merkezi hem de sahnenin ilahi odağı olarak vurgulanır. Böylece söylemin kutsallığı ile görsel düzen bir bütünlük içinde sunulur.

Kompozisyonun alt kısmında yer alan beyaz boşluk, manastır yemekhanesine açılan kapıyı simgeler. Masanın üzerinde ise beyaz ve dantel desenli bir masa örtüsü, şarap kadehleri, ekmek, balık ve çeşitli meyveler yer alır. Bu unsurlar, hem gündelik yaşamı hem de Hristiyan sembolizmini bir arada yansıtır.

Havariler, Hz. İsa dışında üç kişilik dört grup hâlinde düzenlenmiştir. Soldan sağa doğru sıralandığında figürler şu şekildedir: Bartalmay, Küçük Yakup ve Andreas ardından Yahuda İskaryot, Petrus (Aziz Petrus) ve Yuhanna; merkezde Hz. İsa sağ tarafta ise Thomas, Büyük Yakup, Filipus; son olarak Taday ve Simon yer alır. Her grubun kendi içinde gösterdiği jest ve mimikler, ihanet haberine verdikleri farklı tepkileri yansıtarak sahnenin dramatik etkisini güçlendirir.

Sonuç olarak Son Akşam Yemeği, yalnızca bir dini sahnenin betimlenmesi değil perspektif, geometri, sembolizm ve anlatı gücünün birleştiği, Rönesans sanatının en etkileyici örneklerinden biridir. Leonardo da Vinci, bu eseriyle izleyiciyi hem estetik hem de düşünsel bir deneyime davet eder.

Kaynakça:

<https://www.youtube.com/watch?v=meRRoVSQaHo>

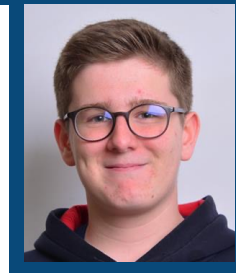
<https://tr.wikipedia.org/wiki/Havari>

[https://tr.wikipedia.org/wiki/Son_Akşam_Yemeği_\(tablo\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Son_Akşam_Yemeği_(tablo))

https://tr.wikipedia.org/wiki/Son_Akşam_Yemeği_%28tablo%29#/media/Dosya:The_Last_Supper_-_Leonardo_Da_Vinci_-_High_Resolution_32x16.jpg

WHY ATP CONTAINS ADENINE INSTEAD OF OTHER BASES

EVREN ÇİÇEKÇİ
9/B

ATP, or adenosine triphosphate (structure shown in figure 1) is often called the energy currency of the cell. Every living organism uses ATP to power basic activities such as movement, growth, and building molecules. One interesting question is why ATP contains adenine, instead of guanine, cytosine, or thymine. The answer comes from both chemistry and evolution.

Adenine Was Available Early in Earth's History

Scientists believe that before life fully developed, simple molecules formed naturally on early Earth. Experiments show that adenine can form easily from basic chemicals like hydrogen cyanide. Because it was more common and simpler to produce, early life began using adenine in important molecules. Once this happened, evolution continued with the same building block rather than switching to a new one.

ATP Does Not Need Base Pairing

In DNA and RNA, bases must match correctly to store genetic information. ATP, however, is not used for coding. Its energy comes from the three phosphate groups, not from the base. Adenine acts like a stable "handle" that enzymes can recognize. Other bases could work, but they are not as convenient:

- Guanine is more chemically reactive
- Cytosine can break down over time
- Thymine appeared later in evolution and is mainly used in DNA

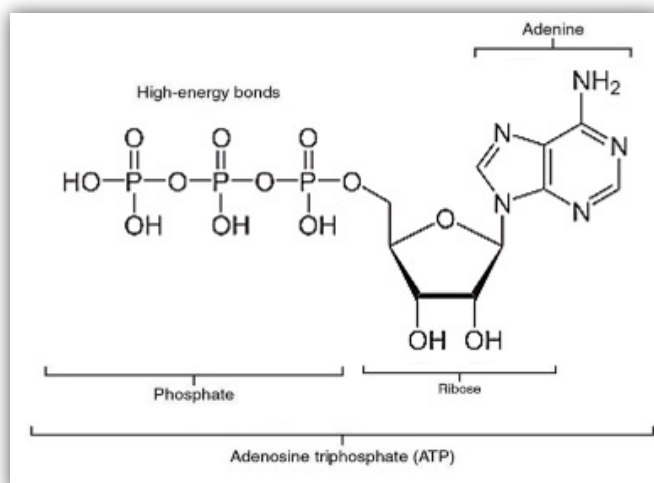

Figure 1: ATP Structure (from Wikipedia, edited)

Evolution Stuck With What Worked

Cells also use other nucleotides like GTP, UTP, and CTP, but for specific tasks. ATP became the universal energy molecule because it was already widespread and efficient. Changing it would require rebuilding almost every biochemical pathway, which evolution does not do unless necessary.

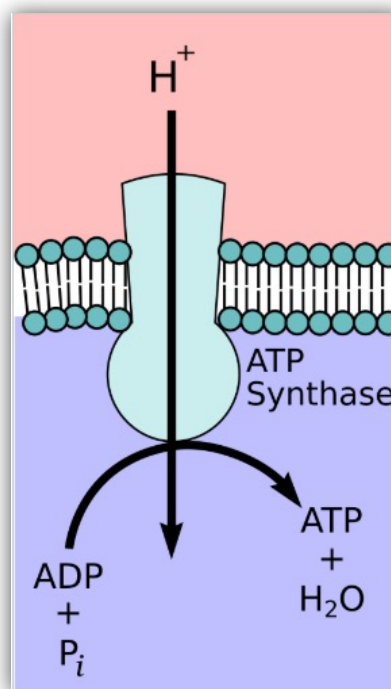
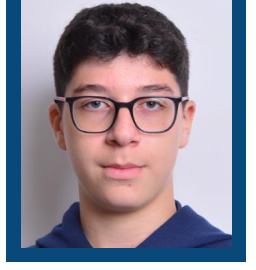

Figure 2: ATP Formation (from Wikipedia)

Resources / References

1. Lane, N., Martin, W. "A prebiotic basis for ATP as the universal energy currency." *BioEssays*. (PMC article) PMC+1
2. Xu, J., C coworkers. "Prebiotic Synthesis of ATP: A Terrestrial Volcanism-Dependent Pathway." *Life (MDPI)* MDPI
3. Pearce, B. K. D. et al. "Towards RNA life on Early Earth: From atmospheric HCN to biomolecule production in warm little ponds." (preprint) arXiv
4. Paschek, K., Semenov, D., Pudritz, R. "Meteorites and the RNA World: Synthesis of Nucleobases ..." (preprint) arXiv
5. Vedantu. "Adenine: Structure, Functions s Key Roles in Chemistry" vedantu.com
6. Figure 1, Wikipedia. Adenosine triphosphate en.wikipedia.org/wiki/Adenosine_triphosphate
7. Figure 2, Wikipedia. ATP synthase. en.wikipedia.org/wiki/ATP_synthase

PORTOFİNO'DA ZAMANIN DURDUĞU AN

AHMET TUNÇ ÜGE
9/B

Portofino'ya vardığımız gün otele doğru giderken geçtiğimiz o yollar, o sokaklar gerçekten görmeye değerdi. O anları aklımdan silmiyorum bir türlü. Sanki Akdeniz değil de dünyadan çok ayrı bir noktada keşfedilmemiş bir güzelliğe benziyordu. Orayı ilk gördüğümde ünlü bir sanat eserinin veya ünlü bir eserin renklerinin ve duygusunun birleşmiş hali gibiydi. Denizin o maviliği aynı zamanda yan tarafta gözüken birbirinden harika bitkiler sanki gökkuşağını anımsatıyordu. Daha onların etkisinden çıkamadan kıyıya dizilmiş pastel tonlu evler profesyonel bir ressamın fırça darbelerine benziyordu.

İlk gün o eşsiz sokaklardan püfür püfür esen limana doğru yürürken havayı portakalımsı bir koku bürüyor. Limanın yakınlarında oturduğumuz bir kafeden dışarıyı izlerken Portofino'nun dünyanın en iyi tersane ve dünyanın en iyi liman şehirlerinden biri olduğu bir kez daha aklıma geldi. Aynı zamanda Portofino o kadar küçük bir şehir ki zaman ilerlemiyormuş gibi çünkü her tarafında başka bir güzellik yatıyor, sanki bu şehirde zaman yerine duygular akıyor.

İlk gün otele geldiğimizde akşamüstü civarı annemin fotoğraf çektiğini gördüm, yanına gidip konuştuğumda bana Portofino'nun bir kartpostalı anımsattığını söylemişti. Bu sözün üzerine düşündüğümde gerçekten de bir kartpostalın ruhunu derinden anımsattığını fark ettim. Sanki her sokak farklı bir hikaye anlatıyor gibiydi.

Akşam Castello Brown'a yöneldim ve çok uzun olmayan bir yürüyüşten sonra oraya ulaşmıştım. Yukarı doğru çıkarken bana hiç İtalya'yı anımsatmayan bir bitki örtüsü karşıladı beni. Her tarafımda çam ağaçları vardı fakat bu dediğim gibi çok garipti. Castello Brown'a çıktığımda hiç pişman olmayacağımı fark etmişim, son adımlarımı atarken arkama dönüp baktığımda bütün bu anlattıklarımı tek bir karenin içinde görmüştüm ve bu beni çok etkilemişti.

Otele doğru yürürken bir anlık dalgınlıkla önüme bakmayıp düşünüyordum ta ki hayatımın en güzel manzarasını görene kadar. Bütün şehir sanki 5 dakikada değişmişti her yer aydınlanmıştı. Bu manzarayı izlerken otele nasıl döndüğümü anlayamamıştım. Babamların yanına gittiğimde İtalya'nın en ünlü restoranlarından birinin önünde olduklarını gördüm içeriye girdiğimiz de pizzalar havada dönüyordu bir yandan da piyano melodileri içimizi ısıtıyordu sanki başka bir evrene ışınlanmıştım.

Yemek yedikten bir süre sonra annemle sahilde manzarası en güzel olan banka oturduk. Annem de ben de buradan ayrılacağımız için çok üzgündük fakat yapacak bir şey yoktu. Portofino, aslında insanın kalbine sessizce dokunan bir yerdi. Ne bağırır ne gösteriş yapar ne de haykırır sadece varlığıyla büyüler. Portofino'dan ayrılırken kendime birkaç çift söz söyledim: "Bir gün mutlaka geri döneceğim. Çünkü bazı yerler sadece görülmez, insanın içinde iz bırakır."

İSTATİSTİK BİZE NASIL YARDIMCI OLUR?

ALARA ERGİN
10/C

Matematiğin önemli dallarından biri olan istatistik, verilerin toplanması, düzenlenmesi, analiz edilmesi ve yorumlanmasına odaklanır. Bilginin büyük ölçüde internet aracılığıyla erişilebilir olduğu günümüz dünyasında istatistik, büyük sayı yığınlarını anlamlandırmamıza yardımcı olur. Tahminlere dayalı çıkarımlar yapmak yerine, istatistik bize somut bulgulara dayanan sonuçlar sunar. İstatistiksel hesaplamalar bireyi güçlendirir; mantıksal düşünme yetisini geliştirir ve sağlıklı kararlar alma becerisini artırır.

İstatistiğin temel düşüncelerinden biri, verilerin belirli örüntüler ve kalıplar gösterebilmesidir. Örneğin ortalama, medyan ve mod gibi ölçüler sayesinde sayılarda öne çıkan değerleri daha kolay fark edebiliriz. Varyans ve standart sapma gibi ölçütler ise verilerin ne kadar yayıldığını, yani dağılımın genişliğini ortaya koyar. Bu kavramlar; öğrencilerin başarı düzeylerini değerlendirmede, bilimsel deneyleri yorumlamada ve müşteri davranışlarını analiz edip tahmin etmede sıklıkla kullanılır. İstatistiksel yöntemler olmadan verileri karşılaştırmak ya da elde edilen bilgileri doğru biçimde tanımlamak neredeyse imkânsız olurdu.

İstatistikle yakından ilişkili olan olasılık ise bir olayın gerçekleşme ihtimalini inceler. Olasılık, çoğu zaman farkında bile olmadığımız pek çok soruya yanıt verir; hava durumu tahminleri, sigorta hesaplamaları ve hatta kumar oyunlarındaki kazanma ihtimali bu alanın konusudur.

Olasılık modelleri sayesinde riskleri hesaplayabilir ve geleceğe yönelik planlamalar yapabiliriz. Bu bağlamda hayat, yalnızca şansa dayalı değil; büyük ölçüde veriye dayalı matematiksel açıklamalarla anlaşılabilir bir yapıya sahiptir.

İstatistik, bireylere eleştirel düşünme becerisi kazandırır. Her veri ya da her grafik her zaman gerçeği yansıtmayabilir; sayılar yanlış ya da kasıtlı biçimde çarpıtılmış olabilir. İstatistik bilgisi, kaynakları sorgulamamıza ve ulaşılan sonuçların geçerliliğini değerlendirmemize yardımcı olur. Günümüzde istatistiksel düşünmenin yeterince yaygın olmaması, bazı medya kuruluşlarının, pazarlama stratejilerinin ve haber kaynaklarının sayılarla oynayarak toplumu yönlendirmesine zemin hazırlamaktadır.

Verileri analiz etmemizi, sonuçlar hakkında öngöründe bulunmamızı ve gerçek bulgulara dayanarak düşünmemizi sağlar. Teknoloji ve medya aracılığıyla bilgi üretimi arttıkça, bu bilgileri doğru yorumlayabilme becerisi de giderek daha önemli hâle gelmektedir. Bu nedenle istatistik, bireyleri hem akademik çalışmalara hem de günlük yaşamın karmaşık problemlerine hazırlayan temel bir disiplin olarak büyük önem taşır.

Kaynakça:

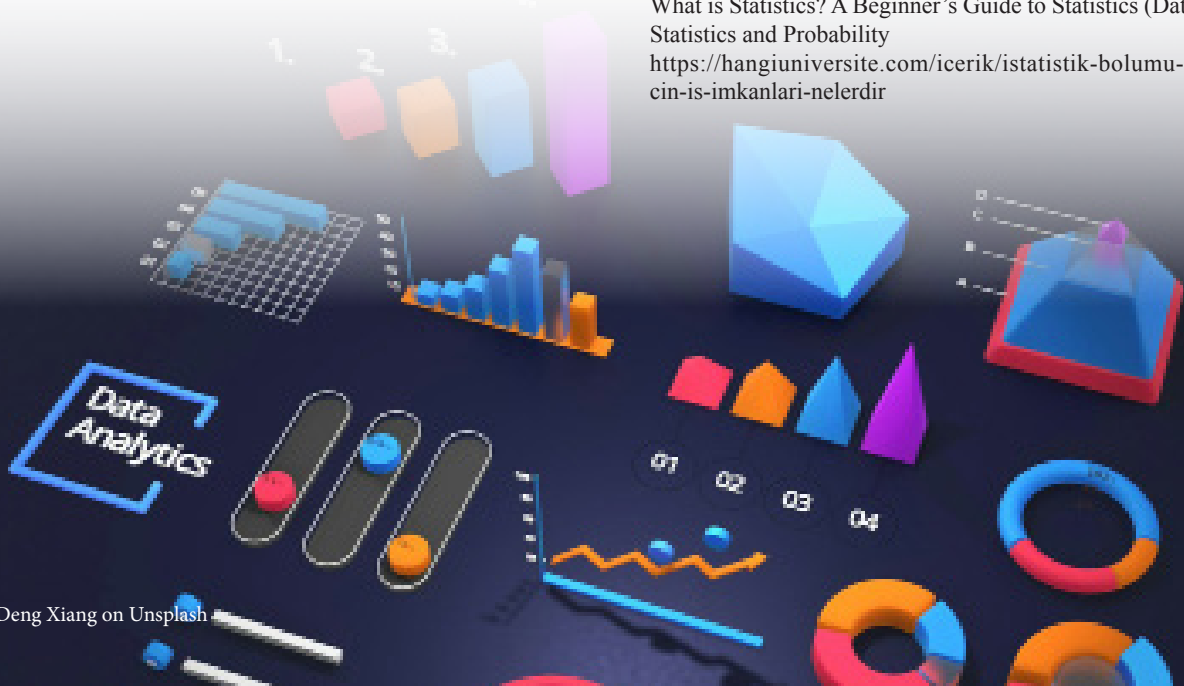
İstatistik Kullanmanın Yararları Nelerdir?

Statistics - Wikipedia

What is Statistics? A Beginner's Guide to Statistics (Data Analytics)!

Statistics and Probability

<https://hangiuniversite.com/icerik/istatistik-bolumu-mezunlari-icin-is-imkanlari-nelerdir>

BURSALI CUMHURBAŞKANI CELAL BAYAR

ALİ KIVANÇ TÜRK
10/C

Mahmut Celalettin Bayar, Türkiye'nin 3. cumhurbaşkanlığını yapmış siyasetçi ve ekonomisttir. 16 Mayıs 1883'te Bursa'nın Gemlik ilçesinin Umurbey köyünde doğdu. Fıkıh bilgini olan babası Abdullah Fehmi Efendi, Osmanlı-Rus Savaşı'ndan sonra Bursa'nın Umurbey köyüne yerleşmiştir. Gençlik yıllarını Bursa'da babasının yanında geçiren Bayar sonraki yıllarda çeşitli bankalarda çalışmıştır. 1903 yılında Reşide Hanım ile evlenmiştir ve bu evlilikten üç çocuğu olmuştur.

Siyasete Atılımı

İpekçilik Okulunda eğitim aldığı sıralarda dayısından etkilenerek siyasete ilgi duymaya başladı. 1907 yılında İttihat ve Terakki Cemiyetinde faaliyet göstermeye başladı. Sonrasında ise cemiyetin Bursa şubesinin rehberi oldu. 1909 31 Mart Olayı'nda Hareket ordusuna destek vermek için Bursalı İttihatçılardan oluşan bir gönüllü birliği oluşturdu. 1914 yılında Altay Spor Kulübünün kuruluşu için parasal destekte bulundu. Kurtuluş Savaşı yıllarında, Galip Hoca lakabıyla İzmir'de köy köy dolaşarak işgale karşı propaganda yaptı. 12 Ocak 1920'de toplanan Son Osmanlı Mebusan Meclisine Manisa milletvekili olarak katıldı. 1921'de İktisat bakanı, 1923'te İzmir milletvekili olarak görev alır.

Atatürk ile Olan Çalışmaları

Cumhuriyet'in ilanından sonra 1924 yılında Mustafa Kemal tarafından yeni bir ulusal banka kurmakla görevlendirildi. 26 Ağustos 1924'te, Türkiye'nin ekonomi tarihinde önemli yere sahip olacak Türkiye İş Bankası'nı kurdu. 1932 yılına kadar bankanın genel müdürlüğünü yaptı. Ekonomik başarılarının sonucu olarak 1934 yılında kendisine Atatürk tarafından "yüksek" anlamına gelen Bayar soyadı verildi. İsmet İnönü'nün Atatürk'le olan anlaşmazlığı sonucu başbakanlıktan istifa etmesiyle 1937'de Bayar bu göreve getirildi.

Demokrat Parti ve Cumhurbaşkanlık Dönemi

Çok partili hayata geçişle birlikte 1946 yılında Cumhuriyet Halk Fırkası'ndan istifa edip Adnan Menderes, Fuat Köprülü ve Refik Koraltan'la birlikte Demokrat Parti'yi kurdu ve partinin genel başkanlığına seçildi. Tek parti döneminde, özellikle II. Dünya Savaşı'nın etkisiyle geri kalmış serbest piyasa ekonomisini daha ön plana almak istiyordu. Gittiği yerlerde halk iradesinden bahsediyor, halkı özel girişime özendirmeye çalışıyordu. 22 Mayıs 1950'de Türkiye'nin 3. Cumhurbaşkanı seçildi. Türkiye tarihinin asker kökenli olmayan ilk cumhurbaşkanı oldu.

Kaynakça:

DALKILINÇ, Deniz, Bursa'nın Eğitim Efsaneleri, Bursa Büyükşehir Belediyesi, İstanbul 2025.

İnternet Kaynakları

https://tr.wikipedia.org/wiki/Cel%C3%A2l_Bayar

<https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/detay/234/Mahmut-Cel%C3%A2l-Bayar>

<https://www.egemeclisi.com/demokrasi-manifesto-ornegi-dortlu-takrir>

LUDİTLER, YAPAY ZEKÂ VE YANLIŞ ANLAŞILAN DİRENİŞ

ALP EREN BİLGİN
12/B

“Ludit” ya da İngilizcedeki yazımıyla Luddite kelimesini internette arattığımızda karşınıza çıkan tanımlar şaşırtıcı bir çelişki barındırır. Google, bu kelimeyi teknolojiyi ve yeni çalışma biçimlerini reddeden “dar görüşlü” kişilerle eş tutarken Wikipedia, 19. yüzyıl İngiltere’inde yaşayan, tekstil sektöründe çalışan ve makineleri kırarak protesto düzenleyen işçilerden söz eder. Bu iki tanım, aynı kavramın iki farklı çağda iki farklı ideoloji tarafından yeniden yazıldığını düşündürür. Peki, Luditler gerçekten kimdi ve 18 ve 19. yüzyıl İngiliz tekstil işçileri bugün bize yapay zekâ hakkında ne söyleyebilir?

Luditlerin 18 ve 19. yüzyıllarda yaşamış İngiliz tekstil işçileri olduğu doğrudur. Kimi zaman endüstriyel makineleri parçaladıkları da inkâr edilemez. Ancak onları “dar görüşlü” olarak nitelendirmek, yalnızca tarihsel bağlamdan kopuk bir okuma değil, aynı zamanda bilinçli bir çarpıtmadır. Balyozlar, baltalar ve sopalarla makineleri hedef almak, Sanayi Devrimi’nin en canlı yıllarında bakıldığında irrasyonel ve bilinçsiz bir öfke patlaması gibi algılanabilir. Oysa Luditlerin içinde bulunduğu ekonomik ve toplumsal koşullar dikkate alındığında, bu eylemler bir yıkım arzusundan çok, var olma mücadelesi olarak okunmalıdır. 18.yüzyılın sonlarına doğru pamuk işleme teknolojilerinde yaşanan gelişmeler, üretimi ucuzlatmış ve hızlandırmış fakat bunun bedelini nitelikli emek ödemiştir. Makineleşme, kalifiye iş gücüne olan ihtiyacı büyük ölçüde ortadan kaldırmış, binlerce tekstil işçisini işsizliğe ve yoksulluğa sürüklemiştir. Bu nedenle 1768 ve 1779 yıllarında yeni teknolojilere karşı ciddi direnişler ortaya çıkmış ancak Ludit hareketi asıl gücüne 19. yüzyılın başlarında ulaşmıştır. Özellikle 1811–1817 yılları arasında, Napolyon Savaşları’nın yarattığı ekonomik baskı, artan enflasyon ve işsizlik, İngiltere ve Galler’de bu hareketin yayılmasına zemin hazırlamıştır.

Hareket 1811’de Nottinghamshire’da başlamış; 1812’de Yorkshire’a, 1813’te Lancashire’a ve 1816’da Loughborough’a yayılmıştır. Luditler belirli makineleri hedef almış, rastgele bir yıkım yerine sembolik ve stratejik eylemler gerçekleştirmiştir. Üstelik yaygın kanaatin aksine, bu işçiler yalnızca makine kıran öfkeli kalabalıklar değildi. Son derece organize hareket eden Luditler, eylemlerinden önce işverenlere mektuplar göndererek taleplerini dile getirmiş, ücretlerin ve çalışma koşullarının iyileştirilmesini istemiştir. Malcolm L. Thomas’ın da vurguladığı gibi Luditlerin mücadelesi teknolojiye karşı değil; emeklerini, mesleklerini ve insan onurunu korumaya yönelik kolektif bir hak arayışıydı.

Bu noktada şu soru kaçınılmaz hâle gelir: Eğer Luditler teknoloji düşmanı değilse bugün neden “ludit” kelimesi teknoloji karşıtlığıyla eş anlamlı kullanılmaktadır? Bu sorunun cevabı, yalnızca tarihsel cehalette değil, modern teknoloji ideolojisinin kendisinde yatmaktadır.

Günümüzde yeni bir devrimin içindeyiz. Yapay zekâ, yalnızca sanayiye değil; eğitimi, akademiye, iş dünyasını ve gündelik yaşamın tamamını dönüştüren küresel bir güç hâline gelmiştir. Piyasa değeri yüz milyar doları aşan bu teknoloji, hayatımıza hızla girmiş ve kalıcı olacağını açıkça göstermiştir. “Google’dan bak” ifadesi yerini “ChatGPT’ye sor”a bırakmış; bir yıl önce basit matematik işlemlerinde zorlanan modeller, kısa sürede cebir çözer hâle gelmiştir. Yapay zekâ, iş başvurularını elemekte, üniversite başvurularını değerlendirmekte, kod yazmakta ve hatta askeri operasyonlarda hedef tespiti yapmaktadır.

Bu hızlı dönüşüm, özellikle önceki kuşaklarda bir tedirginlik yaratmaktadır. Ancak Luditleri hatırladığımızda, bu tedirginliğin teknoloji korkusundan değil; kontrolsüz dönüşümün doğurduğu eşitsizliklerden kaynaklandığını görmek gerekir. Bugün pek çok insan, yapay zekânın eğitimde yarattığı bilgi kirliliğinin, algoritmik ayrımcılığın, üretilen kodların güvenilirliğinin ve askeri kullanımların sivil kayıplara yol açma riskinin farkındadır. Buna rağmen yapay zekâ şirketleri neden hâlâ ayakta ve neden zarar etmelerine rağmen bu ürünleri sunmaya devam etmektedir?

Bu sorunun yanıtı, Silikon Vadisi'nin hâkim felsefesinde gizlidir. Mark Zuckerberg'e atfedilen "Hızlı hareket et ve bir şeyleri kır!" mottosu, bu zihniyetin en yalın ifadesidir. Sosyal medya da bu anlayışla hayatımıza girmiş, sonuç olarak sosyal bağlarımızı zayıflatmış; kısa video platformları odak süremizi aşındırmıştır. Yapay zekâ da benzer bir hızla yayılmakta ve ardında kırıklar bırakmaktadır. En büyük tehlike ise bilgi kirliliği, mesleksizleşme ve düşünme yetisinin körelmesidir.

Yapay zekâ, bilgiye ulaşmayı kolaylaştırırken bilgiyi değersizleştirmektedir. Ürettiği içerikler çoğu zaman başkalarının emeğinin kaynağı belirtilmeden yeniden sunulmuş hâlidir. Bu, öğretici olmaktan ziyade tembelleştirici bir süreçtir. Bilgi üretilmez; tüketilir ve hızla unutulur. Dahası, düşünme eylemi bile yapay zekâyâ devredildiğinde insanın elinde geriye ne kalacaktır?

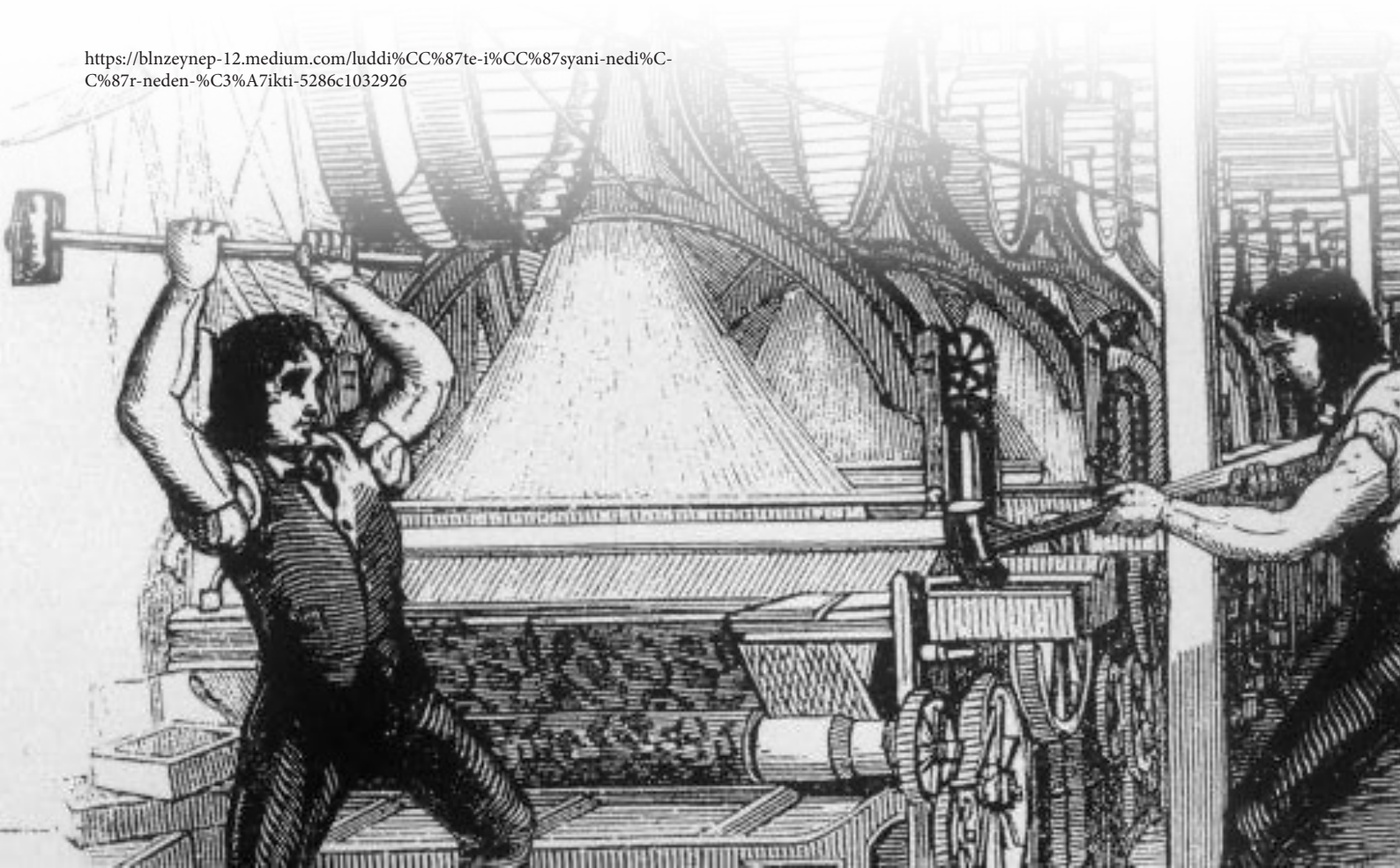
Luditler makineleri yok ettiler ama sanayi devrimini durduramadılar. Bu, onların başarısız olduğu anlamına mı gelir? Aksine onlar devrimi durdurmaya değil, insan emeğinin yok sayılmasına karşı durmaya çalıştılar. Bugün bizlerin balyozlarla sunuculara saldırması ne mümkün ne de anlamlıdır. Ancak Luditlerin bize bıraktığı en önemli miras, örgütlü direniş fikridir. Bizler bireysel tepkiler vermekle yetinirken, onlar kolektif bir bilinçle hareket ettiler.

Eğer yapay zekânın kontrolsüz yayılımına karşı toplumsal ve etik sınırlar koyamazsak düşünmeyen ama tüketen bireylerden oluşan bir gelecek kaçınılmaz olacaktır. Ben teknolojiye saldırılmayı savunmuyorum; Luditler de savunmazdı. Ancak işimizi kolaylaştırıyor diye insanlığımızdan, özgünlüğümüzden ve düşünme yetimizden vazgeçmemeliyiz. Çünkü tarih bize şunu açıkça gösteriyor: Kendi için düşünmeyen insan, er ya da geç başkası için çalışmak zorunda kalır.

Kaynakça:

- Hobsbawm, E. J. (1952). The Machine Breakers. Past & Present, No. 1.
- Thomis, M. I. (1970). The Luddites: Machine-Breaking in Regency England. Newton Abbot: David & Charles.
- Binfield, K. (2004). Writings of the Luddites. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Sale, K. (1995). Rebels Against the Future: The Luddites and Their War on the Industrial Revolution. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Griffin, E. (2013). Liberty's Dawn: A People's History of the Industrial Revolution. Yale University Press.

<https://blnzeynep-12.medium.com/luddi%CC%87te-i%CC%87syani-nedi%CC%87r-neden-%C3%A7ikti-5286c1032926>

ŞİMDİ SAHİP OLDUĞUMUZ HAKLARIN VAR OLMA SEBEPLERİ

AYŞE BALIM CAN
6/B

Cumhuriyet, yalnızca bir yönetim şekli değil; bireyin varlığını kabul eden, onu değerli kılan bir anlayıştır. Demokrasiyle birlikte anlam kazanır ve toplumun her kesimine söz hakkı tanır. Bugün özgürce konuşabilmemiz, düşüncelerimizi ifade edebilmemiz, eğitim alabilmemiz ve eşit haklara sahip olmamız Cumhuriyet sayesinde mümkündür. Cumhuriyeti bir çerçeveye benzetirsek, demokrasi bu çerçevenin içini dolduran bilinçtir. Ancak geçmişte bu çerçevenin içi doğru şekilde doldurulamamış, toplumun büyük bir kısmı bu haklardan yararlanamamıştır. Özellikle kadınlar, uzun yıllar boyunca sosyal, siyasal ve kültürel hayattan dışlanmışlardır.

Günümüzde bizlere oldukça sıradan gelen pek çok hak, bir zamanlar kadınlar için ulaşılamazdı. Kadınlar eğitim alamaz, meslek sahibi olamaz, düşüncelerini açıkça ifade edemezdi. Erkekler toplumda ayrıcalıklı bir konumda tutulurken kadınlar ikinci planda bırakılmıştı. Oysa dünyayı değiştiren pek çok insanın arkasında, onları büyüten, yetiştiren ve fedakârlık yapan kadınlar vardı. Kadın, yalnızca bir birey değil; aynı zamanda toplumun temel taşıydı. Buna rağmen emeği yok sayılmış, sesi kısılmıştı.

Cumhuriyetin kazanılması ise büyük bedeller gerektirdi. Bu mücadele yalnızca cephede savaşan askerlerle değil evinde, köyünde, yolun ortasında mücadele eden kadınlarla da verildi. Kara Fatma, Halime Çavuş, Halide Edip Adıvar gibi kahraman kadınlar, vatanın kurtuluşu için ön saflarda yer aldı. Onlar, toplumun kendilerine biçtiği sınırları aşarak cesaretin ve fedakârlığın simgesi oldular. Bu kahramanlardan biri de Şerife Bacı'ydı.

<https://turkmaarifansiklopedisi.org.tr/adivar-halide-edip#gallery-2>

Şerife Bacı, Millî Mücadele yıllarında İnebolu'dan Kastamonu'ya uzanan İstiklal Yolu üzerinde cephane taşıma görevini üstlenmişti. Kağnısında yalnızca silah ve mermi yoktu; dokuz aylık bebeği de onunla birlikteydi. Zorlu kış şartlarında, karanlık ve soğuk gecelerde yol aldı. Bir gece ansızın bastıran şiddetli tipi, yolculuğu imkânsız hâle getirdi. Kağnıyı çeken öküzler soğuğa dayanamayarak dondu. Şerife Bacı, çaresizliğin ortasında büyük bir fedakârlık yaptı. Cephaneyi ıslanmaması için yorganlara sardı, kendi bedenini ve bebeğini soğuğa siper etti. Sabah olduğunda halk, Şerife Bacı'yı ve bebeğini donarak şehit olmuş halde buldu fakat cephane kuru ve eksiksizdi. O, vatani için canını gözünü kırpmadan feda etmişti. Şerife Bacı ve onun gibi nice isimsiz kahraman sayesinde Cumhuriyet kazanıldı. Bu mücadele, yalnızca geçmişte kalmış bir tarih değil bugün omuzlarımızda taşıdığımız büyük bir sorumluluktur. Cumhuriyet, bize emanet edilmiş bir değerdir. Bu emaneti korumak, onun anlamını kavramak ve gelecek nesillere doğru bir şekilde aktarmak hepimizin görevidir. Cumhuriyet çerçevesinin içini demokrasi, eşitlik, özgürlük ve adaletle doldurabildiğimiz sürece, bu fedakârlıklar boşa gitmeyecektir.

<https://www.biyografya.com/tr/biographies/kara-fatma-35ad4945>

BİR ZAMANLAR KALDIĞIM ASANSÖR

BEREN KARŞLIOĞLU
10/B

İnsan bazen çok karmaşıktır, kendini belirsizlikten çıkarabilmek için sonuna kadar sadık kalmaya yemin ettiği bir gerçeğe ya da özgüven eksikliğinden kaynaklı olan, gerçeği aramak yerine dört duvar arasına kaçıp “Neden ben?” sorusuyla kendini deli etmeyi tercih eden bir basitliğe ihtiyaç duyar. Aslında çıkmaz sokak diye bir şey yoktur. O tabelayı gördüğümüz an umutsuzluğa kapılan bir beyin vardır. Halbuki pes etmek tembellik belirtisidir. Bazı yollar kestirmeyle ulaşılabilecek kadar kısa olmaz. Eğer bir yol uzunsa pes edilmediği takdirde bizim için ayrılan bir şans sandalyesiyle karşılaşabiliriz. Bazen felaket sandığımız olaylar bizi “ben” diyebileceğimiz o kişiliğe ulaştırır. Beynimizi adapte etmek bizim elimizdedir. Kendimizi krize sokmamıza neden olan en büyük etken görünen tarafa odaklanmamızdır. Yüzeyselliğin bizi bitiş çizgisine itmesine izin vermezsek duvarın ardında gizlenen yeniden başlamayı sağlayacak vurguları yakalayabiliriz.

Dünya sıfırdan bire doğru ilerlemeyebilir. Yeniden başlamak için başımıza gelen hayal kırıklıklarını yok saymak bir çözüm olmaz. Yüzden sıfıra doğru olan bir yolculuk gerekir. Çoğu insan bunu “yaraya tuz basmak” olarak iddia etse de bu yaranın bir daha tekrarlanmaması adına yarayı açan faktörleri tanıyıp doğru yere yara bandını yapıştırmamızı sağlar. Fakat yara bandını kalıcı yapmak bize bağlıdır. İnsanlar beyniyle kalbini takım çalışmasına sokup yönetemedikleri zaman yeni yaralara yelken açar. Yara bandı olarak seçtiğimiz şeylere dikkat etmeliyiz. Arkadaşlıklar, ilişkiler, fiziksel değişime yapılan yatırımlar, spor ya da başarıyla kafayı bozmak bizi teselli etmesi uğruna harcadığımız ama bizi kazıklayabilme ihtimali olan bir bariyer olabilir. İnsanın konuşan bir canlıdan gelen bir teselliye ya da anlık iyi hissettiren bir değişime ihtiyacı yoktur.

En büyük teselliye yaşadığımız veya yaptığımız olayları bir kez daha gözden geçirip gerçeği kendimize dürüstçe itiraf edebildiğimiz zaman sahip oluruz. Kalbimizle hareket etmeye karar veririz bazen, bu bir saflık arayışıdır. Güvende hissetmek saflığımızı saflıkla karşılık verildiğinin bize dayatıldığı bir omuzdur. Mantığımızla hareket etmeye karar veririz bazen, bu bir yıkım korkusunun beraberinde getirdiği olgunluk arayışıdır. Hayal kırıklığından korkmak siyah rengin sadece canavarlardan ibaret olduğunun sanıldığı bir dikkat logosudur. Birlikten kuvvet doğulmasını sağlayan kalp ve mantık ise panik anını yalanla idare etmeye çalışmak yerine “Evet, bu olmayacak ama olmaması bu anlama gelmez.” diye fısıldayan bir sakinleştirici ilacıdır.

Her parçalı bulut ardından yağmuru getirmez, geçici olarak hava kararabilir. Hatırlanılması gereken bir detay vardır ki gökkuşağının çıkması için sırsıklam olacağımız bir yağmura ihtiyaç vardır. Neden-sonuç ikilisini öğrenebilmemiz için deneyim sonrası tecrübeye ihtiyaç vardır. Üşüdüğümüzü fark etmeseydik üstümüze uygun dikilecek bir mont ve yakmayı başarabileceğimiz bir ateşe, düştüğümüz zaman şişen dizimize iyi gelecek şeyin buz olduğuna, koşabilmek için önce düzgün yürüyebilmemiz gerektiğini öğrenemezdik. Büyümek sadece rakamların her yıl artması değildir, seksen yaşına gelmiş olsak da tecrübelerimizin ardından “Ben buymuşum.” sonucunu çıkaramıyorsak yeteri kadar büyümemiştir. Büyümek için fırtına sonrası açan güneşe abartılı sevinmemeliyiz, büyümek için güneş öncesi yağmurların olacağını kabullenmeyi öğrenmeliyiz. Günün sonunda baş başa kaldığımız zaman kendimize “Bir zamanlar kaldığım asansör bana merdivenin de var olduğunu öğretmek istiyormuş.” diyebiliyorsak bilmeliyiz ki asıl şimdi bir yaş daha büyüdük.

NEHİR

CEYLİN ÖK
11/C

Yaşamak ne demek? Yaşamak sadece soluk alıp vermek, temel ihtiyaçları karşılamak, fiziken ve ruhen dünyada bulunmak mıdır? Bir insan sadece beden olarak bu hayattayken gerçekten yaşamış olur mu?

Kendinize hiç “Gerçekten mutlu muyum?” diye sordunuz mu? Bu, sokakta bir tanıdığın sorduğu “Nasılsın?” sorusu gibi değil. İçten, dürüst bir sorudan bahsediyorum. Mutlu olmak nedir ki? Bunun kesin bir tanımı var mı? Bana göre mutluluk kendini iyi hissetmek, neşeli olmak demek. Ama iş fiile dönünce gerçekten mutlu olmak ne demektir? Kendini akışta hissettiğin o nokta nedir?

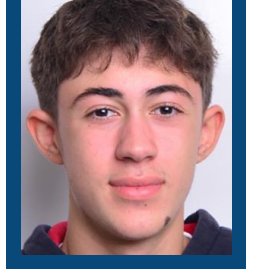
“Mutlu musun hayatından?” sorusu sorulduğunda sahip olduklarımıza şükretmek ya da bizden kötü durumda olanlarla kendimizi kıyaslayarak mutlu olmaya çalışmak, bence doğru bir yaklaşım değil. Şükür elbette hayatımızda olmalı ama mutluluk herkes için değişen bir duygu. Mutlu musun hayatından? Yaşarken mutlu musun? Yaşamak ne demek gerçekten?

Bana göre yaşamak, hayattan zevk almak ve sevdiğim şeyleri düşünmeden yapabilmek demek. Kim ne der, ne düşünür ya da yargılanır mıyım korkusu olmadan hareket edebilmek... Keşke insanların ne düşündüğünü bu kadar önemsememeyi başarabilsem. Kendimi başkalarıyla kıyaslamadan, kabul görme arzusu olmadan yaşamak isterdim.

Lisede olmanın en zor yanı belki de budur: Ne kadar sosyal olursan ol, kendine hep “Başkalarının gözünde nasılım?” diye sormak. Arkadaşlarının seni sevdiğine emin olsan bile “Bunu söylersem ne düşünürler? Böyle yaparsam ne derler?” diye korkarak yaşamak... Bu yaşamak mıdır gerçekten?

Bir arkadaşım demişti ki: “İnsanların ne düşündüğünü bu kadar kafana takarsan paranoyak olursun. Böyle yaşarken nasıl mutlu olacaksın? Onları mutlu etmek için mi yaşıyorsun yoksa kendin için mi? Başkalarının mutluluğu için hareket edersen kendi bedeninde başkalarını yaşatmış olursun.” Gerçekten de başkalarının düşüncelerini düşünerek yaşamak, bir süre sonra onların mutluluğu için yaşamaya ve kendini onaylatma çabasına dönüşür. Kendi mutluluğunu ve iç huzurunu sağlamayı hedeflemek bu kadar zor mu? Onaylanmak, kabul edilmek, iyi görünmek, iyi konuşmak, herkesi memnun etmek için kendini değiştirmek doğru mu? Para kazanmak ya da başarılı olmak için istemediğin şeyleri yapmak... Bir başarı için çok çabalayıp sadece birinin bir sözü yüzünden korkup geri çekilmek... Yaşamak bu mu gerçekten? Herkesin suyuna gitmeye çalışmak mı getirir mutluluğu? Bu düzen, hep başkalarından onay bekleyerek mi devam edecek?

DOSTOYEVSKİ'NİN HAYATINA VE ESERLERİNE KISA BİR BAKIŞ

KUZEY BABAĞLU
10/C

Bir tarafta şatafatlı saraylarda lüks içinde yaşayan aristokratların diğer tarafta açlık, yoksulluk ve hastalıkla boğuşan halkın yaşam mücadelesi verdiği 19.yüzyıl Rusya'sında 1821 yılında dünyaya geldi Fyodor Dostoyevski. Babası bir hastanede doktordu ve o hastanenin bahçesindeki bir evde yaşıyorlardı. Daha küçük yaşlarda hasta insanları ve onların çektiği acıları, yaşadıkları çaresizlikleri en yakından görmek zorunda kaldı. Ama en derin acıyı ve çaresizliği annesini veremden kaybettiğinde yaşadı. Çok geçmeden babası onu ve ağabeyini yatılı bir askeri mühendislik okuluna gönderdi. İki yıl sonra da babasının ölüm haberini aldı. Ağabeyinin desteğiyle okulunu bitirmeye çalıştı. Derslerinde pek başarılı değildi ama kitap okumak vazgeçilmez tutkusuydu. Okulu bitirip mühendis olduğunda devlet hizmetine girdi. Fakat kendini oraya ait hissetmiyordu. Geceleri okumaya ve yazmaya devam etti. 1846 yılında ilk kitabı "İnsancıklar"ı yayınladı. Rusya'nın fakir memurlarını, onların yalnızlıklarını ve hüznelerini anlattığı bu eser eleştirmenlerden tam not aldı. Hatta öğrencilik günlerinde en çok hayran olduğu yazar Gogol ile karşılaştırıldı ve bazı eleştirmenler ona "Yeni Gogol" dedi. Dostoyevski ise Gogol'un en sevdiği eseri olan Palto'ya atıfta bulunarak "Hepimiz Gogol'un Paltosu'ndan çıktık." diye cevap verdi.

Dostoyevski, bu kitabıyla yakaladığı çıkışla tanınan bir yazar oldu. Bir yazar olarak "Petrashevski Topluluğu"na katıldı. Burada yeni fikirleri konuşuyor, halkın çektiği sıkıntılara çözüm arıyor, herkes için adil bir düzenin inşasından bahsediyorlardı. Ama en büyük sorun Rusya'da düşünce özgürlüğü yoktu, bunların konuşulması yasaktı ve cezası çok ağırdı. Dostoyevski ve arkadaşları tutuklanarak aylarca işkence görerek sorgulandılar ve idama mahkûm edildiler. İnfaz günü geldiğinde büyük bir meydanda gözleri bağlı, kurşuna dizilmeyi beklerlerken bir ulak geldi ve idamı durdurdu. Çar, mahkûmları affetmiş ve ölüm cezalarını sürgün ve kürek mahkûmluğuna çevirmişti. Dostoyevski ve arkadaşlarına ikinci bir yaşam şansı verilmişti. Yıllar sonra Dostoyevski o günü ve hissettiklerini, ağabeyine yazdığı bir mektupta anlatırken şöyle dedi: "Hayatı ne kadar çok sevdiğimi şimdiye kadar hiç bilmemiştim. İnsan, içindeki yaşamı tüketmemeli." Sonraki dört yıl boyunca Sibirya'da kürek mahkûmu olarak zincire vurulmuş şekilde yaşadı. Orası cehennemden farksızdı. Katiller ve ağır suçlularla birlikte yaşamak zorunda kaldığı hastalıklar, açlık, bitler, fareler, dondurucu soğuk ve bitmek bilmeyen kavgalarla geçen yıllar.

Orada izin verilen tek kitap İncil'di ve kalem kesinlikle yasaktı. Ama bu Dostoyevski'yi durdurmadı, kitabını kafasında yazıyordu. Kürek mahkûmluğu sona erince, 6 yıllık sürgün hayatı başladı. Burada ilk eşiyle tanıştı ve evlendi. Sibirya'da kaybettiği on yılın ardından Petersburg'a döndüğünde yaşadığı acılar onu büyük bir yazara dönüştürmüştü. Ölüler Evinden Notlar kitabını yayımladı, kitapta hapisanede yaşadığı ve tanık olduğu acıları en gerçek haliyle anlattı. Kitap sadece Rusya'da değil tüm Avrupa'da ses getirdi. Takip eden yıllarda peş peşe eşini ve ağabeyini kaybetti. Yaşadığı bu kayıpların ardından edebiyatın ilk varoluşçu eserlerinden biri kabul edilen "Yer Altından Notlar" kitabını kaleme aldı. Dostoyevski kendi içindeki yalnızlığı ve toplumdan kopuşunu kaleme almıştı.

Dostoyevski yazmaya devam etti. Budala'da dürüst ve masum bir insan olarak yaşamının zorluklarını ve toplumun ikiyüzlülüğünü, Ecinniler'de ideolojik fikirler peşinde savrulan hayatları, Delikanlı'da hırsının peşinden sürüklenen bir gencin babasıyla çatışmalarını anlattı. Bu üç romanda anlattığı temalar sonraki büyük eseri Karamazov Kardeşler'de doruğa çıktı.

Bu kitabında anlattığı üç kardeş, insanın üç özelliğini temsil ediyordu: Büyük kardeş tutkuları, ortanca kardeş aklı ve şüpheliği, küçük kardeş ise inancı. Bu aynı zamanda Dostoyevski'nin hayatının da üç dönemi. Tutkularının peşinden gittiği ilk gençlik yılları, her şeyi inkâr ettiği yıllar ve sonrasında inancını tekrar bulduğu son dönemi. Romanda umudu ve masumiyeti temsil eden en küçük kardeşe, üç yaşında kaybettiği oğlu Alyoşa'nın adını vermesi ise çektiği evlat acısını ve özlemini gözler önüne seriyordu. 1881 yılında hayatını kaybeden Dostoyevski'nin cenaze törenine kalabalık bir halk kitlesi katıldı. İnsanlar, onun romanlarında kendi dünyalarını bulmuşlardı. Vefatının ardından eserleri tüm dünyada yayınlandı ve okundu. Pek çok ünlü yazar ve düşünür Dostoyevski'nin fikirlerinden etkilendiğini söylemiştir. Dünya edebiyatının en çok okunan yazarlarından biri olan Dostoyevski ardında evrensel bir düşünce ve sanat mirası bırakmıştır. Kitapları insan olmanın karmaşıklığını vurgulayan, insan doğasını ve toplumsal gerçekleri sorgulayan, zamana meydan okuyan eserler olarak günümüze ayna tutmaya devam etmektedir.

Kaynakça:

<https://www.iskulttur.com.tr/yazarlar/fyodor-mihailovic-dostoyevski>
https://tr.wikipedia.org/wiki/Fyodor_Dostoyevski
<https://www.oggusto.com/sanat/sanatci/dostoyevski-hayati-eserleri-ve-bilinmeyenleri>

SADECE NOSTALJİ OLMAYABİLİR

LEMİ YALÇIN
9/B

Büyüklerinizden illa ki duymuşsunuzdur: “Bizim zamanımızda daha iyiydi her şey!” Oysaki onlar da bunu kendi büyüklerinden de duymuştur. Onların da büyükleri onlara aynı şeyi söylemiştir. Bu şekilde böyle bir döngü ortaya çıkıyor. Fakat bu yargı gerçekten bir miktar da doğruluğa sahip olabilir mi? Cevap aslında evet, o dönemlerin her şeyi olmasa da bazı yanları bizim şu an içerisinde bulunduğumuz durumdan daha üstün özelliklere sahipti. Bunlar, o zamanlarda olup teknolojinin hayatlarımıza bu kadar kök salması ile birlikte bu döneme kadar yok olmuş birtakım gelenek, alışkanlıklardır. Bunlar geçiş, birleştirme ve fiziksellik olarak adlandırılabilir.

Günümüz öğrencisi ve 2000’li yılları ortaokul öğrencisi ile karşılaştıralım. Günümüz öğrencisi kalkar kalkmaz yataкта telefonuna bakmaya başlar, telefonuyla kendini meşgul eder, okuldan önce halletmesi gereken işleri de telefonuna bakarak yapar. 2000’li yılların öğrencisi ise kalkar, giyinir, belki masaya oturup ailesiyle kısa bir kahvaltı yapar ve okul yoluna koyulurdu. Bu iki sabah rutini arasındaki fark da tam bu problemin kaynağıdır: Geçiş.

Günümüz öğrencisi telefonuna sürekli baktığı için her şey birbirine karışarak amalgama dönüşür. 2000’li öğrenci, odasından çıkıp mutfağa girerse orada kendisini eğlendirmeye kalkmayacak. Odaların veya yapılması gereken işler arasında belli bir çizginin olması da o işi yapmayı kolaylaştırır, bu şekilde 2000 öğrencisine avantaj sağlanır.

Şimdi ise günümüz teknolojisini ve o dönemdeki teknolojiyi karşılaştıralım. Yeni model cep telefonları fotoğraf çekebilir, arama yapabilir, haber gösterebilir, internete erişebilir ve bunun dışında birçok şey yapabilir. Bunun 2000’li yıllardaki hali karşılığı bir kamera, sabit hat telefonu, gazete, masaüstü bilgisayar, oyun konsolu ve bir ansiklopedi setidir. Görebileceğiniz üzere bu eşi olmayan bir şekilde birçok şeyi bir araya sıkıştırılmış, aradaki tüm geçişleri de aynı zamanda yok etmişiz. Buna birleştirme denilir. Burada yine belirgin geçişler olmadığı için doğal bir araç olmaktan çıkıp bize zarar verebilecek bir araç haline geliyor.

Son olarak günümüzün medyası ve eski dönemlerin medyasının arasındaki fiziksellik farkını konuşmak isterim. Örneğin, günümüzde çekilen fotoğraflar telefonun iç belleğinde veya “bulut”ta, veya (eğer profesyonel fotoğrafçıysanız) bir MicroSD kartında saklanır. Eskiden ise albümlerde saklı olurdu. Bu da demek oluyor ki çektiğiniz fotoğrafları görüntüleyebilmek için bir cihaza gerek duymadan direkt göz hizasına getirerek görebilirdiniz. Aynı zamanda bir kamerayla sadece bir film rulosuyla en fazla 36 tane fotoğraf çekebilirsiniz, ardından yeni bir rulo almanız gerekirdi. Ayrıca tek hali somut bir hal olduğu için daha fazla değer taşır, kaybetmek istemezsiniz çünkü kayb olduğu zaman ne arkadaşlarınıza WhatsApp’tan gönderdiğiniz bir kopyası var ne de iCloud veya Google Drive’da kopyası vardır. Ancak günümüzde bu teknolojiler olduğu için fotoğraflar değerini kaybetmiştir ve boşlukta beklettiğimiz önemsiz bir belge haline gelmiştir. Tabii sadece fotoğraflarla değil, bu birçok medya biçiminde görülen bir değişikliktir. Bu medya çöplüğünün içinde kalmış gizli inciler gibi olan gerçekten önemli olan medya değerini kaybediyor.

HÂKİMİYETİN ÖTESİNDE

SELİN BAYKAN
11/B

Osmanlı Devleti 15, 16 ve 17. yüzyıllarda geniş toprakları, güçlü orduları, kültürel ve maddi zenginlikleriyle dünya çapında nam salmış muhteşem bir imparatorluk olmasıyla dikkatleri üzerine çeker. Peki, Akdeniz, Ege Denizi, Marmara Denizi, Kızıldeniz ve Karadeniz olmak üzere tam beş denize kıyısı olan ve üç kıtaya hükmetmiş olan bu devletlet okyanuslara da hükmedebilmiş midir?

Osmanlı birden fazla denize kıyası olan bir imparatorluk olmasına rağmen hiçbir okyanusu direkt olarak sınırları içinde barındırmamıştır. Fakat elindeki değerli deniz yollarını en verimli şekillerde değerlendirerek kendini rekabet ve tehlike dolu okyanuslarda var etmeye çalışmıştır. Kızıldeniz üzerinden Hint Okyanusu'na açılan stratejik deniz yollarını kontrol ederek okyanuslara dolaylı bir erişim sağlamıştır. Ancak bu imkân, Batı Avrupadaki Portekiz veya İngiltere gibi “okyanus imparatorluğu” olarak nam salmış devletler arasında onu okyanuslardaki rekabet arenasına taşımak için yeterli olmamıştır. Osmanlı, denizlere hükmetmiş kuvvetli bir güç olsa da stratejik, ekonomik ve kurumsal sınırlamalar; Osmanlı'nın okyanuslarda hâkimiyet kurma fırsatının önünde büyük engeller olmuştur. Bu sebepler Osmanlı ne kadar Barbaros Hayrettin Paşa, Piri Reis ve Seydi Ali Reis gibi müthiş ve donanımlı denizcilere sahip olsa da hiçbir zaman bir okyanuslar imparatorluğu olamazdı.

Okyanuslara hâkim olmanın yolu sömürgecilikten geçmekteydi. Özellikle İngiltere ve Portekiz'in başı çektiği bu alandaki stratejiler, Osmanlı'nın yüzyıllardan beri süregelen hoşgörü politikasına oldukça zıttı.

Batılı devletler her geçen gün yeni okyanusların uçuz bucaksız dünyasında yeni yerler keşfedip bu yerleri her şeyleriyle sömürürken, Osmanlı sınırları içine dâhil ettiği herhangi bir toplumun dinine dahi karışmayıp kendi hukuk sistemlerine ve kültürlerine saygı duyuyordu. Bu yargı, Osmanlı'nın denizlerde her ne kadar güçlü olsa da okyanuslarda kalıcı hâkimiyeti asla sağlayamayacağını en vurucu kanıtıdır. 15, 16 ve 17. yüzyıllarda okyanuslara hâkim olmak demek askeri, siyasi, stratejik ve en önemlisi de ticari hâkimiyete sahip olmak demektir. Dönemin okyanus hükümdarları olan Portekiz ve İngiltere ticaret yollarını kontrol ederek, sahip oldukları liman ve stratejik noktaların yardımıyla deniz üzerinden gelir sağlamak ve dünya ticaretine yön vermekteydiler. Bundaki başarılarının en büyük anahtarlarından biriye okyanusun sert ve acımasız koşullarına dayanıklı ve uyumlu gemileridir. Okyanus ve deniz şartları asla kıyaslanamayacağı için Osmanlı'nın gemilerinin okyanus artlarına uygun olmadığı gün gibi ortadadır. Osmanlı Preveze Deniz Zaferi'ye bölgesel hâkimiyetini güçlendirmiş olsa da Lepanto yenilgisiyle elindeki en sağlam ve güçlü gemilerinin de büyük çoğunluğunu kaybetmiştir.

Açıkça anlaşılabilirce üzere özellikle 16. yüzyılda ben parlak dönemlerini yaşayan Osmanlı'nın denizlere her ne kadar hükmetmiş olduğu açık bir gerçek olsa da ekonomik, ideolojik ve stratejik engeller sebebiyle okyanuslara hükmetmiş olabileceği yargısı doğru değildir. Osmanlı çok köklü ve denizlerle geçmişi olan bir devlet olmasına karşın sınırlı imkân, altyapı ve niyet sonucu okyanuslarda hâkimiyet kuramamıştır.

Kaynakça:

İnalcık Halil, Osmanlı İmparatorluğu: Klasik Çağ (1300–1600), Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
<https://evrimagaci.org/piri-reis-ve-gizemli-haritasi-tartismali-haritanin-bilimsel-analizi-1928>

YAPAY ZEKÂ VE GELECEK ALGISI

DENİZ TÜRK
9/A

Yapay zekâ, günümüz dünyasında yalnızca teknolojik bir yenilik değil; aynı zamanda insan hayatını, çalışma biçimlerini ve geleceğe dair beklentileri köklü biçimde dönüştüren güçlü bir unsurdur. Bu hızlı gelişim, beraberinde önemli bir soruyu da gündeme getirmektedir: Yapay zekâ gelecekte mesleklerin yerini alarak insana duyulan ihtiyacı ortadan kaldırabilir mi?

Son yıllarda yapılan araştırmalar, yapay zekânın özellikle veri analizi, otomasyon ve rutin işlerde insan gücüne olan ihtiyacı azalttığını ortaya koymaktadır. Dünya Ekonomik Forumu'nun (WEF) yayımladığı raporlara göre önümüzdeki yıllarda bazı meslekler önemini yitirken teknoloji temelli yeni meslek alanları ortaya çıkacaktır. Özellikle üretim, muhasebe, müşteri hizmetleri ve veri girişine dayalı işlerde yapay zekâ kullanımının hızla arttığı görülmektedir. Bu durum, yapay zekânın iş dünyasında etkin bir rol üstlendiğini açıkça göstermektedir.

Ancak araştırmalar, yapay zekânın her alanda insanın yerini almasının mümkün olmadığını da ortaya koymaktadır. Yapay zekâ, gelişmiş algoritmalar sayesinde düşünüyormuş gibi davranabilse de duygulara, vicdana ve ahlaki değerlere sahip değildir. Massachusetts Institute of Technology (MIT) tarafından yapılan çalışmalarda, yapay zekânın duygusal zekâ gerektiren durumlarda yüzeysel ve sınırlı tepkiler verdiği belirlenmiştir. Bu da onun insan ilişkilerinin merkezde olduğu mesleklerde yetersiz kalmasına neden olmaktadır.

Örneğin psikologluk mesleği, yalnızca bilgiye değil; empati kurma, karşıdaki kişinin duygularını anlama ve güven oluşturma becerisine dayanır. Yapılan bilimsel araştırmalar, bireylerin ruh sağlığı üzerinde gelecekte insan etkileşiminin iyileştirici bir etkiyi olduğunu göstermektedir. Yapay zekâ, danışanın söylediklerini analiz edebilir ancak yaşanan acıyı hissedemez ve insani bağ kuramaz. Bu nedenle psikolojik destek gibi alanlarda insan faktörü vazgeçilmezdir.

Benzer şekilde hâkimlik mesleği de yalnızca kanun maddelerine dayanan bir karar süreci değildir. Hukuk alanında yapılan çalışmalarda, adalet duygusunun yalnızca kurallarla değil; etik değerler, toplumsal vicdan ve insani değerlendirmelerle sağlandığı vurgulanmaktadır. Yapay zekâ, olayları sadece veriler üzerinden değerlendirdiği için katı ve tek yönlü kararlar verebilir. Oysa gerçek hâkimler, bireylerin içinde buldukları koşulları, korkularını ve niyetlerini de göz önünde bulundurarak daha adil sonuçlara ulaşabilir.

Tüm bu veriler ışığında yapay zekânın, özellikle vicdan, empati ve etik sorumluluk gerektiren mesleklerin yerini tamamen alması mümkün görünmemektedir. Araştırmalar, geleceğin meslek dünyasında “insan + yapay zekâ” iş birliğinin ön plana çıkacağını göstermektedir. Yapay zekâ, insanın yerine geçen değil; insanın kararlarını destekleyen bir yardımcı konumunda değerlendirildiğinde daha verimli sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

Yapay zekâ, doğru ve bilinçli kullanıldığında insan hayatını kolaylaştıran önemli bir araçtır. Ancak düşünme, sorgulama ve karar verme sorumluluğunu tamamen ona bırakmak bireyin zihinsel bağımsızlığını zayıflatabilir. Bu nedenle yapay zekâdan faydalanırken kendi aklımızı, duygularımızı ve etik değerlerimizi rehber edinmeliyiz. Yapay zekâyı insan aklıyla dengeli bir şekilde kullandığımız sürece, gelecekte mesleklerimizi ve toplumdaki yerimizi kaybetme korkusu yaşamamıza gerek kalmayacak aksine daha adil, verimli ve bilinçli bir toplum inşa etme fırsatı doğacaktır.

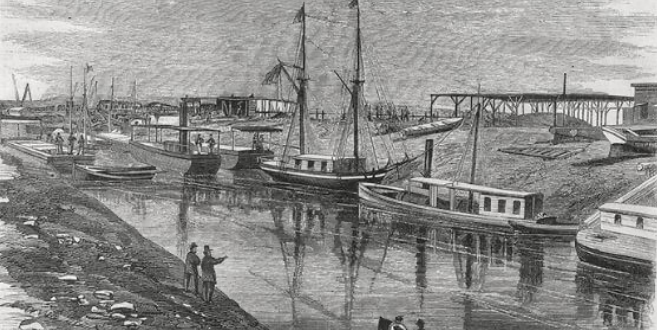

OSMANLI'DA 19. YÜZYILDA EKONOMİ VE KÜÇÜK İMALAT SEKTÖRÜ

MITRA ELMY
12/C

Osmanlı Devleti, Avrupa'nın sanayileşmesinde etkili olan gelişim basamaklarını yaşamamış, 16.yy'dan itibaren kapitülasyonlarla başlayan dışa bağlı ekonomik yapı, Osmanlı'nın geleneksel siyasi ve sosyal örgütlenme sistemleri, bilimsel ve teknolojik yapının geri kalmasına neden olmuştur. Osmanlı 16. yy'dan itibaren topraklarını yabancı pazarlara açmış, Fransa'dan sonra İngiltere, Hollanda ve Rusya gibi devletlere de kapitülasyon hakları vermiş, yabancı tüccarlar Osmanlı topraklarında ayrıcalıklı konuma gelmiştir. 1869'da İngiltere Fransa ortaklığıyla açılan Süveyş Kanalı'nın ticari yolları kısaltmasıyla Osmanlı toprakları ve Akdeniz ülkelerinin stratejik önemi artmıştır.

Resim 1 Süveyş kanalı minyatür

İngiltere'nin hammadde ve pazar aradığı bu süreçte Osmanlı'nın ekonomisi tarıma, küçük işletmecilere ve zanaatkârlara odaklıydı. Osmanlı dışa kapalı ekonomik sistem içinde Avrupa'nın gelişimine ayak uyduramamış genellikle ev içi atölyelerden fabrikalaşmaya geçememiştir. Osmanlı Avrupa'daki gibi sanayileşme için gereken kapital ekonomik düzene, alt yapıya, tarihsel süreçte gelişen ekonomik şartlara sahip değildi.

Osmanlı Devleti'nin egemen olduğu üretim mekanizması içinde aydınlanmada ve teknik konularda Batı'ya kapalı kalmış, dünyada gelişen ve değişen üretim araçları ve mekanizmalarını takip etmemiş, ekonomik bir devrim yaşamamıştır. Osmanlı, siyasi destek edinmek amacıyla Fransa gibi diğer Avrupa ülkelerine de çeşitli ekonomik imtiyazlar vermiş, ekonomik gücü giderek zayıflamıştır.

Avrupa, sömürge arayışı içerisinde gıda ve ham madde kaynakları ve pazarlar bulmaya çalışırken topraklarının konumu, stratejik önemi ve kaynaklarının bolluğuyla Osmanlı toprakları uluslararası rekabet alanı haline gelmiştir. Sonuçta, 1838'de İngiltere ile imzalanan Balta Limanı Sözleşmesi'yle İngiliz malların Osmanlı pazarına girişi kolay haline gelmiş, buna bağlı olarak vergi düzenlemeleri Osmanlı'nın aleyhine hazırlanmış ve Osmanlı'nın itaat etmesi dışında seçeneği kalmamıştır. Bu tarihten itibaren Osmanlı'nın ekonomik kontrolü içte ve dışta iyice zayıflamıştır. Özellikle Osmanlı'daki küçük işletmeler ve zanaatkârlar, sanayileşmiş Avrupa'nın üretim gücüyle rekabet edemez duruma gelmiştir. Osmanlı ekonomisinin öncelikle iç pazarda giderek zayıflamasıyla 1840'lı yıllarda, ilk borçlanma adımları Galata bankerleri aracılığıyla kısa vadeli olarak Fransız bankalarından sağlanmıştır.

Resim 2 Balta Limanı Sözleşmesi

Osmanlı, aldığı borçların bir kısmını donanma oluşturmaya bir kısmını saray yapımına harcamış, üretime ve ekonomik kalkınma yönünde bir değişim yaşamamıştır. Ayrıca aldığı kredilerin çoğunluğunu eski borçların faiz ve ana para ödemelerine ayırmış, Avrupa'dan sağlanan finansal kaynakları verimli ve etkin bir şekilde kullanmamıştır. 1854-1868 dönemine kıyasla devletin borçlanma miktarı beş kat artmış ve yıllık ortalama 19,8 milyon sterline ulaşmıştır. Borçlarını ödemekte zorlandığı için dış devletlerin baskısıyla 1881'de Duyunu Umumiye, yani Genel Borçlar İdaresi kurulmuş, Osmanlı'nın gelirlerine ve nakdine borçlarını ödemesi için el konulmuş, Osmanlı'nın iç işlerine ve ekonomisine doğrudan müdahale edilmiştir.

Aşağıdaki tablolarda görüldüğü gibi 19. yüzyılda bir yandan dünya pazarları için tarımsal meta üretimi yaygınlaşırken diğer yandan Osmanlı'da zanaatlara dayalı üretim faaliyetlerinin, ithal mallarının rekabeti karşısında gerilediği görülmüştür.

Tablo 4.3.
Bursa yöresinde ham ipek üretimi (1000 kg cinsinden), 1810-1908

Yıl	Ham ipek	Fabrika üretiminin oranı (%)	Ek bilgi
1810-1812	Bilinmiyor		
1817	52-77		73 İstanbul'a yollanmış
1840	463-618		65 İstanbul'a yollanmış
1841	482		
1846	815		
1846*	433	-1	
1847	598		
1847*	458	2	% 26'sı şehir içinde üretilmiş
1848*	382	4	
1849*	445	7	
1850	459	9	267 ihraç
1850*	407	11	
1852*	486	16	
1853*	382	22	
1854*	450	20	
1855*	216	48	
1855	509		
1856*	534	28	
1857*	366	50	
1858*	242	75	
1859*	178	80	
1860*	193	78	
1860	255		
1861*	299	79	
1861	312		
1862*	195	85	
1863*	280	65	
1864*	197	75	
1864	191		
1865*	127	100	
1866*	153	92	
1867*	165	92	
1868*	140	94	
1869*	131	93	
1870*	141	95	
1871*	153	92	
1874	100		
1876-80	85		
1881-85	140		
1886-90	186		
1891-95	264		
1896-1900	401		
1901-5	517		
1906-8	610		

Kaynaklar: 1864* - 1872* - FO (1873), J. Mallinç, Brussa, 5/10(1872, Çeşitli FO ve A & P, R. C., 31/10/1899, s. 934; 1876-1908 yıllık ortalamaları, Quataert (1984), tablo 3, s. 502. Libre biriminden kg'a çevrilmiştir.

Resim 3

Tablo 2.3.
1857 ve 1864'te Diyarbakır şehrindeki tekstil imalathaneleri ve işyerleri

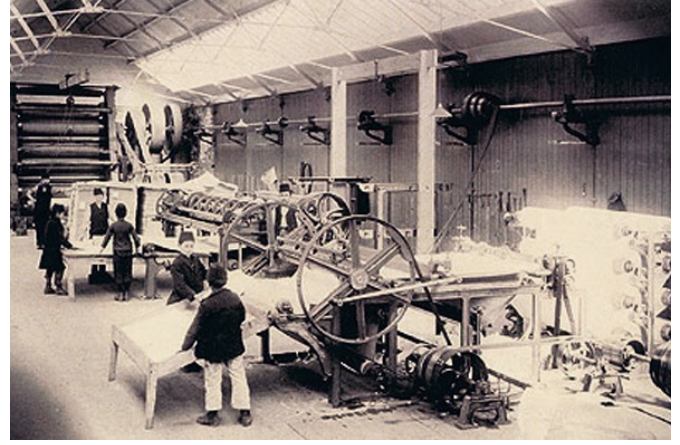
	1857	1864
Başörtü basmahaneleri	14	4
Kırmızı iplik imalathaneleri	7	6
Kırmızı iplik dükkânları		
Tezgâh imalathaneleri	9	
İpekli ve pamuklu imalathaneleri	150	
İpekli ve pamuklu dükkânları		180
Keçe imalathaneleri	14	15
Keten kumaş dükkânları	34	40
İpek saçak imalathaneleri	10	6
İpek büküm atölyeleri		7
İpek kumaşlara desen basan atölyeler		50
Terziler	9	
Keçi kılı ve kumaş atölyeleri	27	
Haşa imalathaneleri	8	10
Boyacı imalathaneleri	4	
Pamuklu dükkânları	55	
Pamuk tarama atölyeleri		14
İpekli, çintze ve bez dükkânları		26
Dokuma atölyeleri	311	320
Toplam	652	678

Kaynak: FO 195/459, Holmes, Diyarbakır, 31.3.1857; FO 195/799, Taylor, Diyarbakır, 31.3.1864.

Resim 4

Tablolarda Bursa, Diyarbakır gibi büyük şehirlerde küçük el sanayisinden fabrikalaşmaya geçildiğini, 1850'de 267 bin kg ham ipek ihraç edildiğini, Bursa'nın dış pazarlara açıldığını görmekteyiz. Fabrika üretiminin oransal olarak bu dönemde düşük olması, üretiminin büyük ölçüde geleneksel yöntemlerle yapıldığını anlatmaktadır.

Yine Quataert'in tablolarında Diyarbakır'da da 1873'te Osmanlı'nın resmi iflasına rağmen 1857'ye kıyasla 1864'de tekstil imalathaneleri ve iş yerlerinin sayısının arttığı gözlemlenmektedir. Kısacası yabancı malların iç piyasaya girmesiyle bazı geleneksel üretim alanları daralırken, dokuma atölyeleri gibi sektörlerde büyümeler yaşanmıştır. 1857'de toplam 652 olan tekstil imalathaneleri ve iş yerleri sayısının 1864'te 678'e yükseldiği görülmektedir.

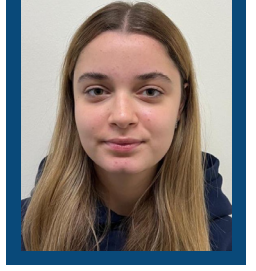
Resim 5 Osmanlı'da ilk atölyeler

Osmanlı'da ekonominin kalkınamamasının en önemli nedeni, yurt dışı mallarına göre el işçiliği üzerinden yapılan üretim sonucu oluşan ürünlerin son alıcıya ulaşma maliyetinin yüksek olmasıdır. Osmanlı kendi ham maddesini yurt dışına ucuza satmakta Avrupa'dan aynı ham maddeye dayalı mamul ürünü pahalıya almaktadır. Sonuçta değerlendirirsek 19. yüzyılda Osmanlı'da zanaat üretimi, sanayileşen Avrupa karşısında giderek zayıflamıştır. Bu dönemde yapılan serbest ticaret antlaşmaları, Osmanlı'nın uluslar arası bir pazar haline gelmesine sebep olmuş ve ekonomisinde gerileme görülmüştür. Avrupa'nın seri üretimine ayak uyduramayan zanaatkarlar iflas etmişlerdir. Müslüman halkın tarıma yönelik geleneksel ekonomik yapısı ve ticarete aktif rol almaması, Osmanlı ticaret hayatının azınlıklar tarafından yürütülmesi gibi etkenler, Osmanlı'da sanayinin dışa bağımlı küçük sektörler içinde devamını sağlamıştır.

Kaynakça:

- Şevket Pamuk, Osmanlı Ekonomisinde Bağımlılık ve Büyüme (1820-1913), İş Bankası Yayıncılık, 3. Baskı İstanbul, 2 <https://ders-tarih.com/suveys-kanali/023>
- Resim 1: <https://derstarih.com/suveys-kanali/>
- Resim 2: <https://hukukbook.com/baltalimani-antlasmasi-baltalimani-muahedenamesi-osmanli-ingiliz-ticaret-antlasmasi/>
- Resim 3-4: Donald Quataert, Sanayi Devrimi Çağında Osmanlı İmalat Sektörü, İletişim Yayıncılık A.Ş. 1. Basım 1999-2013, İstanbul
- Resim 5: <http://www.tarihhaber.net/osmanlida-sanayilesme-i/>

RADYUM KIZLARI

İPEK ÇAKIR
11/D

1924 yazı, Mae Keane için sıradan bir mevsim gibi başlamıştı. Kasabanın içinden ağır ağır geçen günler, saatlerin tik taklarıyla ölçülüyor; Waterbury Saat Fabrikası, genç kızlar için güvenli bir sığınak gibi duruyordu. Mae de çoğu arkadaşı gibi bu binanın içinde emeğin sessizce karşılık bulduğuna inanmıştı. Oysa fabrikanın duvarları, zamanla parlayan bir sessizliği saklıyordu.

Mae'nin görevi, saat kadranlarını gecenin karanlığında görünür kılan bir boyayla işlemektir. İncecik fırçalar, kusursuz bir çizgi isterdi; bu yüzden işçilere fırçanın ucunu dudaklarıyla sivirtmeleri öğretilirdi. Mae, her seferinde ağzına dolan boyanın metalik tadıyla irkilir, boğazında kalan pütürlü hissi bastırmaya çalışırdı. Diğerleri bu duruma alışmışken Mae için her dokunuş, bedenine yöneltilmiş küçük bir itiraz gibiydi.

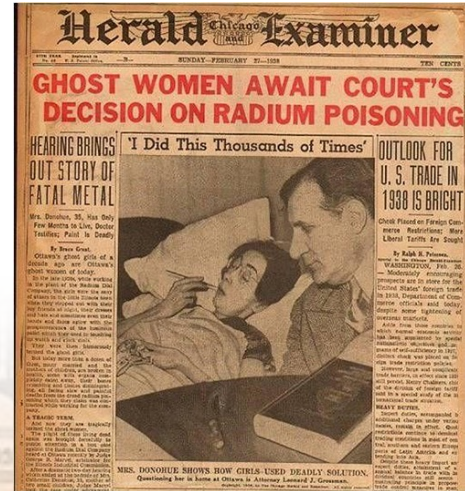
Mesai bittiğinde fabrika bambaşka bir çehreye bürünürdü. Kızlar, fırçalarında kalan boyayı saçlarına, tırnaklarına, dişlerine sürer; karanlık çöktüğünde yüzlerinde masalsı bir parlaklık belirirdi. Gündüz sıradan görünen bu madde, geceleri yıldız tozu gibi ışıltılar, onlara geçici bir güzellik ve sahte bir umut bahşederdi. Kimse, bu ışıltının bedenden sessizce zaman çaldığını fark etmiyordu.

Mae, günler geçtikçe bu işe daha da yabancılaştı. Elinin titremesi, midesindeki huzursuzluk ve içini kemiren bir kaçma isteği artıyordu. Ustabaşı onu yanına çağırdığında, sözleri yargıdan çok bir gerçeğin ifadesiydi: Bu masa ona göre değildi. Başka bir iş önerildiğinde Mae, bunu tereddütsüz kabul etti. İdari ofise geçmek, onun için yalnızca bir görev değişimi değil, sezgilerinin sesini dinlemektir.

Mae masasını değiştirdikten sonra, kadran boyama salonunda kalan kızların kaderi ağır ağır yazılmaya başladı. Önce dişler sızladı, çeneler yoruldu. Ardından kemikler, içten içe eriyen mumlar gibi zayıfladı. Kimi yüzlerde kapanmayan yaralar açıldı, kimi bedenlerde kan sessizce bozuldu. Doktorlar, bu çöküşe bir ad koymakta gecikti hastalık, adını koymadan ilerliyordu.

Beş yıldır aynı masada çalışan Frances Spletstocher, diş ağrısına çare ararken gerçeğin soğuk yüzüyle karşılaştı. Çene kemiği artık ona ait değildi; parçalanmış, yüzünde kapanmayan bir boşluğa dönüşmüştü. Tedaviler sonuçsuz kaldı çünkü düşman görünmezdi. O parlayan boya, bedenlere yerleşmişti bir kez kemiklere tutunuyor, zamanı tersine çevirir gibi insanı içten içe tüketiyordu.

Radyum... Bir çağın mucizesi sanılan, şişelere umut diye doldurulan bu madde, Waterbury'de genç kadınların kaderine gömülmüştü. Saatler geceleri parlamaya devam etti ama o ışık, karanlığı değil, sessiz ölümleri aydınlatıyordu. Mae Keane ise sezgilerinin fısıltısını dinleyerek bu parlaktan erken uzaklaşan nadir kişilerden biri olmuştu. Zaman, onu esir almadan önce yolunu değiştirmişti.

GHOST WOMEN AWAIT COURT'S DECISION ON RADYUM POISONING

HEARING BRINGS
OUT STORY OF

'I Did This Thousands of Times'

OUTLOOK FOR

BEYZA ALKOÇ VE OKUMA ALİŞKANLIĞIMA ETKİSİ

ALYA POYRAZ
5/A

15 Şubat 1996 tarihinde dünyaya gelen Beyza Alkoç, İngilizce Mütercim Tercümanlık eğitimi almış, genç yaşına rağmen edebiyat dünyasında önemli bir yer edinmiş bir yazardır. Küçük yaşlardan itibaren yazmaya ilgi duyan Alkoç; roman, senaryo ve tiyatro oyunu türlerinde eserler vermiştir. İlk kitabı 2015 yılında yayımlanmış, günümüze kadar toplam 41 eser kaleme almıştır. Asansör, Karantina serisi, 3391 Kilometre, 0000 Kilometre, Bul Beni, Enkaz Altındakiler serisi, Kar Tanesi ve Kar Küresi yazarın en bilinen eserleri arasındadır.

Beyza Alkoç benim en sevdiğim yazarlardan biridir. Onun kitaplarıyla tanışmam, okuma alışkanlığı kazanmamda önemli bir dönüm noktası olmuştur. Daha önce kitap okumayı pek sevmezken ablama 3391 Kilometre kitabını sorduğum bir gün her şey değişti. Filmini izlediğim için kitabı merak etmiştim. Ancak ablam bana önce Karantina serisini okumamı önerdi.

Bu öneri üzerine Karantina'yı okumaya başladım. Kitap beni o kadar etkiledi ki okurken kalbimin hızla attığını hissettim. İlk kez bir kitap bana bu kadar yoğun duygular yaşatmıştı. Bu deneyim, kitaplara bakış açımı tamamen değiştirdi ve okumayı sevmemi sağladı.

Şu ana kadar Karantina serisini, Kar Tanesi, Kar Küresi, Enkaz Altındakiler 1 ve Bul Beni kitaplarını okudum. Şu anda ise Enkaz Altındakiler 2 adlı eseri okumaktayım. Özellikle Kar Tanesi kitabı beni çok duygulandırmış ve uzun süre etkisinden çıkamamama neden olmuştur.

Beyza Alkoç günümüzde kendi internet sitesi olan bezaalkoc.com üzerinden Misafir adlı kitabını bölüm bölüm yayımlamaktadır. Her cumartesi yeni bir bölüm paylaşması, okurların heyecanını canlı tutmaktadır. Ayrıca Bul Beni kitabının devamını yazmaya başladığını duyurması beni oldukça mutlu etmiştir.

Bazı eserleri sinemaya uyarlanmıştır. 3391 Kilometre, 0000 Kilometre ve Karantina 1 filmleri izleyiciyle buluşmuştur. Kar Küresi ve Karantina 2 filmleri ise şu an için askıya alınmıştır. İnternet sitesinde yayımlanan Misafir kitabının daha ilk bölümlerindeyken dizi ya da film teklifi alması, yazarın başarısını bir kez daha göstermiştir.

Beyza Alkoç, yalnızca yazdığı kitaplarla değil, gençlere okuma alışkanlığı kazandırmasıyla da önemli bir yazardır. Onun eserleri sayesinde kitaplara kurduğum bağ güçlenmiş ve okuma benim için bir alışkanlık hâline gelmiştir.

TÜRKÇESİ VARKEN

EMİRHAN UĞURLUOĞLU
9/A

Günlük yaşamda ve özellikle sanal dünyada, Türkçesi varken pek çok yabancı kelimeyi farkında olmadan kullanır hâle geldik. Parmaklarımız klavyede hızla ilerlerken, kelimelerin kökenini düşünmeden yazıyor, kendi dilimizin sesini çoğu zaman bastırıyoruz. Yabancı kelimelerin tercih edilmesinin en önemli nedenleri, sanal ortamda yaygın kullanılması, daha kısa ve pratik olması ve özellikle gençler tarafından “daha havalı” bulunmasıdır. Bugün birçok genç, “havalı” kelimesi yerine hiç düşünmeden “cool” yazmayı tercih ediyor.

Bu tercihlerin temelinde sosyal medyanın güçlü etkisi de var tabii. Sosyal medyada ortaya çıkan bir akım, bir söz ya da bir kullanım biçimi, gençlerin dil alışkanlıklarını çok kısa sürede değiştirebilmektedir. Bir kelime, bir anda binlerce paylaşımda yer almakta ardından günlük konuşmalarımıza sessizce sızmaktadır. Örneğin, mesajlaşma uygulamalarında “tamam” demek yerine “OK” yazmak artık sıradan bir davranış hâline gelmiştir. İnsanlara bu kullanım daha kolay geliyor, çevresindekiler de aynı şekilde davrandığı için bu alışkanlık giderek normalleşiyor. Ancak bu durum, Türkçenin zengin kelime hazinesinin yavaş yavaş gölgede kalmasına sebep oluyor.

Yabancı kelimelerin yaygınlaşmasının bir diğer nedeni de küreselleşme ve Batı kültürüne duyulan özendirilidir. Batı’ya ait kelimeleri kullanan bazı insanlar, kendilerini daha çağdaş ve modern hissettiklerini düşünmektedir. Oysa bu düşünce, dilimize karşı yapılan sessiz bir haksızlık. Çünkü bir milletin dili, onun hafızasıdır; kelimeler kayboldukça o hafızadan da parçalar eksilir. Küreselleşmenin dilimiz üzerindeki etkisini sinema ve dizilerde de açıkça görmek mümkündür. Çok izlenen bir dizide geçen bir replik, zamanla bir espri hâline gelir ve fark edilmeden günlük konuşmalarımıza yerleşir.

Müzik dünyası da dilimizi şekillendiren önemli alanlardan biridir. Özellikle popüler şarkılar, insanların dillerine dolanır ve şarkılarda geçen yabancı kelimeler kısa sürede günlük hayatın bir parçası olur. Bazı sanatçılar, daha geniş kitlelere ulaşmak ve küresel çapta tanınmak amacıyla şarkılarında yabancı kelimelere yer veriyor. Ancak bu durum, müziğin etkisiyle yabancı kelimelerin daha hızlı yayılmasına neden oluyor.

Reklamlar da bu sürecin güçlü bir parçasıdır. Reklam panoları ve sosyal medyada karşımıza çıkan içerikler, dikkat çekici ve akılda kalıcı olmak zorundadır. Günümüzde insanların her şeye çabuk sıkılması, reklamların kısa ve çarpıcı olmasını gerekli kılmaktadır. Bu yüzden “indirim” yerine “sale” gibi yabancı kelimeler tercih edilmektedir. Zamanla insanlar bu kelimelere alışmakta ve farkında olmadan günlük hayatta da kullanmaya başlamaktadır.

Türkçesi varken yabancı kelimelerin tercih edilmesi, zamanla dilimizin sade ve anlaşılır yapısına zarar verebilir. İlk bakışta küçük bir alışkanlık gibi görünen bu durum uzun vadede kültürel değerlerimizin aşınmasına yol açabilir. Bu süreci tamamen durdurmak mümkün olmasa da, birey olarak sorumluluk alabiliriz. Günlük hayatımızda Türkçe kelimeleri tercih ederek dilimize sahip çıkmalı, çevremizdekileri de bu konuda bilinçlendirmeliyiz. Çünkü diline sahip çıkan bir toplum, geleceğine de sahip çıkmış olur.

KENDİNİ ANLATMA BİÇİMİ "MODA"

ÖZGE GÜNAYDIN
9/C

İnsanın kıyafeti, onun kelimelere dökmediği yönlerini anlatan sessiz bir aynadır. Yeni biriyle karşılaştığımızda ya da kalabalık bir sokakta yanımızdan geçen birine göz ucuyla baktığımızda, zihnimizde beliren ilk düşünceler çoğu zaman sözlerden önce gelir. Giyilen bir ceket, seçilen bir renk ya da ayakkabının duruşu; kişinin zevkini, yaşam tarzını ve dünyayla kurduğu bağı ele verir. Bu yüzden moda yalnızca geçici bir beğeni alanı değil; insanın iç dünyasından süzülen görünmez bir hikâyenin dışı yansımasıdır.

Kıyafetle birlikte saçın biçimi, duruşun sadeliği ve genel görünüm de bu hikâyeyi tamamlayan ayrıntılardır. Kendine ve dış görünüşüne özen gösteren insan, kalabalıklar içinde bile fark edilir. Bu özen, başkaları üzerinde güven ve saygı uyandırır. Elbette şıklık, herkes için aynı anlamı taşımaz. Herkesin güzellik anlayışı farklıdır çünkü zevkler, insanların yaşam deneyimleriyle şekillenir. Burada asıl belirleyici olan, gösterişten çok temizlik ve bakımlı olmanın verdiği doğallıktır. İnsanların tercihlerini yargılamak yerine anlamaya çalışmak gerekir zira hiçbir insan bir başkasının birebir yansıması değildir.

Kıyafetler aynı zamanda bireyin ait olduğu çevreyi ve hissettiği sorumluluğu da simgeler. Okul uniformaları bunun en belirgin örneklerinden biridir. Aynı üniformayı giymek, bireye bir topluluğun parçası olduğunu hissettirir; ortak bir kimlik kazandırır. Ancak bu birliktelik, zaman zaman bireysel tarzın geri planda kalmasına da neden olabilir. Herkesin aynı şekilde giyindiği ortamlarda kişisel ifade, küçük detaylara sığmaz. Saçın düzeni, temizliğin titizliği ve ayakkabının seçimi, bireyin kendine özgü yanlarını ele veren ince ipuçları hâline gelir.

Kimi insan giyimine tutkuyla bağlıdır kıyafetler onun için bir ifade biçimidir. Kimisi ise rahatlığı ön planda tutar ve sade seçimlerle kendini daha iyi hisseder. Kimi insan özenle seçilmiş parçalarla şıklığı ararken kimi insan gündelik ve doğal bir tarzla huzur bulur. Bu farklılıklar, insanları birbirinden ayıran değil, zenginleştiren unsurlardır. Önemli olan, modanın peşinden sorgusuzca gitmek değil modayı kendi ruh süzgecimizden geçirerek yeniden yorumlayabilmektir.

Renkler ise bu anlatının en güçlü duygusal öğelerindedir. Tercih edilen her renk, insanın ruh hâlinde bir iz taşır. Kimi zaman koyu tonlar içe dönüklüğü ve düşünceli bir hâli yansıtırken kimi zaman canlı renkler yaşama sevincini ve enerjiyi ele verir. Bununla birlikte herkesin tenine, saçına ve göz rengine daha çok yakışan renkler vardır. Doğru renk seçimi, yalnızca görünümü değil, insanın kendine duyduğu güveni de güçlendirir.

Giyilen kıyafetler, seçilen renkler ve hatta kullanılan parfüm, insanlarda oluşan ilk izlenimin temel taşlarını oluşturur. Ancak bu izlenimlerin, her zaman gerçeğin tamamını yansıtmadığını unutmamak gerekir. Görünüş, çoğu zaman iç dünyanın yalnızca bir yansımasıdır fakat her yansıma, bakan gözün yorumuna göre şekillenir. Bu nedenle bir insanı yalnızca kıyafetiyle değerlendirmek eksik bir bakış açısıdır.

GEOMETRY IN BALLET

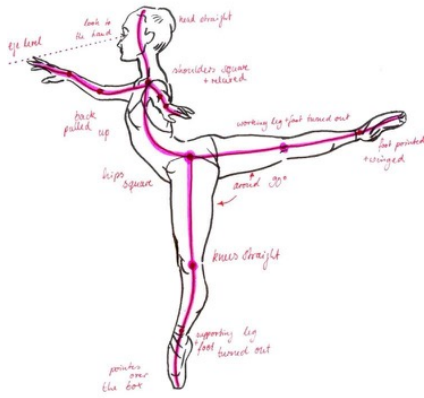
CEYLİN  K
11/C

Ballet is an art form which is known for its aesthetics and elegance. This certain type of dance is known as one of the hardest forms because of its immutable rules and requirements. "Ballet is like writing poetry with your body." Elif Shafak stated. Because of ballets certain requirements, like it should be neat and soft in face and arms however, the person will be battling with itself inside, there are a lot of rules in every step. Poetry is also a very aesthetic and dramatic form of art. A poet could express every feeling of her by writing, however, in order for it to be a real poetry it should be written in a certain format. For example, it should have meter, stanzas, rhyme, symbolism, imagery, form, connotation, and implication, as well as in ballet a person should be in synch and following the rules of every single movement. It can be said that poetry uses maths in itself for its requirements in syllables or verses while ballet uses maths in the precise angles of the body and in timing and rhythm. In every movement there is maths. Geometry is used in shape; ratios, fractions, periodicity is used in music, Proportions are used commonly also.

Talking about applying geometry in ballet, every part of the body has to have certain line alignment. Your legs and arms should be in a certain angle for certain positions. Looking at the foundation of steps there are positions to be in. 1st position for example: the feet should be in a line open which is 180 degrees. If the angle is lower the position is wrong. The arms should be at the point of your belly button. If they are upper it is wrong. Because there is angles and lines involved it is said that ballet doesn't have a middle: there is wrong or there is right in applying the steps.

Most of the steps which involve lifting the leg has geometry in it. Arabesque which is to lift the leg to back has a lot of rules in it. Firstly while lifting your leg the hip must not move at all. What we call the rectangle of the body which starts from the shoulders and goes until the horizontally widest part of the hip is the shape that should be maintained in every single step or position. Also there is the square of the hip. This term can be explained in an example. When lifting the leg back or front or to any position, naturally hip opens. However in ballet the hip should be closed even when lifting the leg. So when a person opens their hip the square deforms.

There is a step named Rond de jambe en l'air which is when a person lifts their leg to the front and then the leg goes to the back without dropping. This movement requires wrapping your leg when going to the side. The hardest part about is wrapping your leg while going to the side. When wrapping I mean that the leg should be turned in order to close the hip. Rotating your leg needs to happen without opening your hip and keeping your square. While lifting up your leg the upper body must stay in shape too. It needs to stay in a line not drop to any side. In every step, the person should imagine that they have stick in the middle of their body. That stick should always be kept long. Also they should feel like they are in between two walls. The leg always needs to be at the side which is the perfect 90 degrees or above. Same with the back and front. Even when standing still the position of the feet should be 180 feeling like being squeezed between walls.

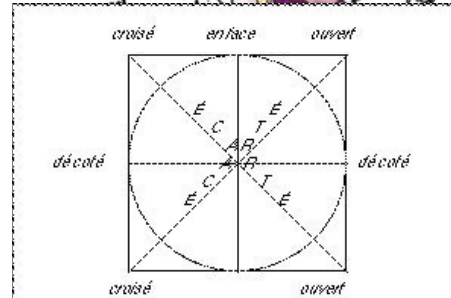

Figure IVA-16. "Personal square" for orientation of bodyfacing (adapted from Royal Academy, 1991, p. 1)

There is a term called Personal square. This square surrounds the person who stays in the middle. Every step happens in the sides and corners of the square. If the leg or arms are in between those triangles then the step is wrong. When doing ronds de jambe we use the circle as our guide. The leg should go through the borders of the half circle. If the movement ends before hitting the half so the 180 degree line, it happens to be wrong. The triangles are used mostly with leg movements. If the leg goes out of the line it is not truly doing the step.

There is also shapes that occur when the edge points of the dancer gets connected. This step is called attitude and it needs a lot of back flexibility like all of the back lifts. The arms of the dancer is also very important. The position should be in between a circle and putting your arms up. It can be called an oval. For this step this should be the shape that decoché in order for the step to be true.

In conclusion, ballet is a type of dance which requires a lot of specific rules. In order to do the step right, all of the shapes, angles should be applied. Every part of the body should be squeezed and lifted while doing the move. Mainly, every step has geometry inside of its requirements. If all of these rules are applied and angles are up to the standards a dancer can hear the sentence "You are doing the step correctly."

CITING:

<https://i.pinimg.com/736x/f4/81/da/f481da5242a75b7eed4a29c93c38ca3b.jpg>
<https://i.pinimg.com/736x/43/e1/64/43e164905e7012194f40ecbacf8fe642.jpg>
<https://i.pinimg.com/1200x/86/59/b9/8659b956a2b7dfe3596e66cd282b4ebc.jpg>
<https://i.pinimg.com/1200x/46/44/3f/46443f650a0478c13ca6a19845369bfd.jpg>
<https://i.pinimg.com/736x/54/f3/03/54f3038ef7c4f3674c3d49dc2d3996dd.jpg>

The foundation of every step is plie. Which is a step where you bend your knees. It can be done in every position, before jumps, turns... This movement should feel like someone is pulling you from your head to the opposite direction of the movement in between two walls. So you should keep your body's rectangle long and your hip should be tucked in. The knees should be over your feet not at the front or back. The person should not be able to see their feet when looking down. So the step occurs in a horizontal line as shown in the figure.

“GECE” ŞİİRİNE BAKIŞ

YAĞIZ ALİ ERCAN
10/B

GECE

Ay ne kadar güzel parlıyor bu gece, değil mi?
Sanki bir asker havaya ateş etmiş de bir ışık deliği açmış
Sanki bu gece tanrı sinirini gökyüzünden çıkarmış
Sanki bir çocuk yanlışlıkla gökyüzüne taş düşürmüştü

Ay ne kadar güzel ışığını bize bahşediyor, değil mi sevgilim?
Sence de bu gece yıldızlar bile ayı takdir etmiyor mudur?
Sence de ay ve yıldızlar bizim için süslenmiş midir?
Sence de ay yıldızlarla güneşin arkasından konuşmuş mudur?

Yıldızlar hep birlikte bize ne kadar güzel bakıyor değil mi çiçeğim?
Belki de bizden utanıyorlar ve uzaktan izliyorlar
Belki de kendilerini üstün görüp uzak duruyorlar
Belki de hepsi güneşi kıskanıyor, ay gibi

Fakat hiçbiri yıldızları senin kadar kıskandıramaz sevgilim.
Sen gökyüzündeki kıskanç aydan, milyonlarca yıldızdan
Hatta o kendini yücelterek büyümüş güneşten bile parlaksın!
Bu gece ne kadar güzel değil mi sevgilim?

Yağız Ali Ercan

ŞİİRE BAKIŞ

“Gece” adlı şiir, romantik bir aşk şiiri olarak değerlendirilebilir. Şiirde serbest ölçü kullanılmış, sade ve anlaşılır bir dil tercih edilmiştir. Duygular, betimleme ve benzetmeler aracılığıyla okuyucuya aktarılır. Şiirin merkezinde, gece vakti sevgilisiyle birlikte gökyüzünü izleyen bir anlatıcının iç dünyası ve sevgilisine yönelttiği duygusal söylemler yer alır.

Anlatıcı, sevgilisine “sevgilim” ve “çiçeğim” gibi hitaplarla seslenerek şiirin samimi ve içten atmosferini güçlendirir. Şiirde ay, alışılmışın dışında benzetmelerle ele alınır. Ayın parlaklığı; bir askerin havaya ateş ederek açtığı ışık deliğine, tanrısal bir öfkenin gökyüzüne yansımaya ve bir çocuğun masumca gökyüzüne taş atmasına benzetilir. Bu benzetmeler, ayın hem görkemli hem de masum bir doğaya sahip olduğunu düşündürür.

Şiir boyunca anlatıcı, ay ve yıldızlara çeşitli anlamlar yükler. Ayın yıldızlar tarafından takdir edildiği, gökyüzünün yalnızca anlatıcı ve sevgilisi için süslenmiş, ayın ise kıskanç bir tavırla güneşin arkasından konuştuğu ima edilir. Ancak bu düşünceler kesin yargılarla değil “sanki”, “belki” ve “sence de” gibi ifadelerle dile getirilir. Bu durum, şiire hayal gücüne dayalı bir belirsizlik ve düşsel bir hava katar.

Yıldızlar da şiirde insanî özelliklerle betimlenir. Onların utangaç, mesafeli ya da kendilerini üstün gören varlıklar olabilecekleri ihtimalleri üzerinde durulur. Aynı zamanda yıldızların, ay gibi güneşi kıskandıkları düşüncesi de okuyucuya sunulur. Bu kişileştirmeler, gökyüzünü canlı ve duygusal bir mekâna dönüştürür.

Şiirin son bölümünde anlatıcı, tüm bu göksel varlıkları geride bırakarak sevgilisini merkeze alır. Sevgilisinin; ay, yıldızlar ve hatta güneşten bile daha parlak olduğu vurgulanır. Buradaki “parlaklık”, fiziksel bir ışık değil, sevgilinin güzelliğinin ve anlatıcının ona duyduğu aşkın sembolüdür. Şiir, gecenin güzelliğinin yeniden vurgulanmasıyla sona erer. Böylece anlatıcının gözünde geceyi anlamlı ve özel kılan asıl unsurun sevgilisi olduğu açıkça ortaya konur.

FENERBAHÇE'NİN TARİHİ

ÖMER DEMİR ÖZTÜRK
11/A

Fenerbahçe Spor Kulübü, 1907 yılında Saint Joseph Lisesi Türkçe öğretmeni Enver (Bey) Yetiker ile okulun eski mezunlarından Nurizade Ziya (Songülen) Bey, Ayetullah Bey, Necip Bey, Asaf Bey ve arkadaşları tarafından aynı yılın bahar aylarında kurulmuştur. Kulübün futbol takımına ait bugün bilinen en erken tarihli fotoğraf, 31 Aralık 1908 tarihinde Musavver Muhit dergisinde yayımlanmış olup karede Nurizade Ziya Songülen, Tevfik Haccar Taşçı ve Galip Kulaksızoğlu gibi dönemin önemli isimleri yer almaktadır. Fenerbahçe, 1909 yılında ilk kez İstanbul Ligi'ne dâhil olmuş, takip eden süreçte ise kulüp tarihinin ilk İstanbul Şampiyonluğu'nu elde etmiştir. Bu başarının ardından, 28 Eylül 1912 tarihli Şehbal dergisinde “Şampiyon Fenerbahçe” başlığıyla şampiyon kadronun fotoğrafı yayımlanmıştır.

1913 yılında Fenerbahçe, Elkatıpzade Mustafa Bey'in öncülüğünde ikinci, üçüncü ve dördüncü takımlarını oluşturarak Türkiye'de kurumsal anlamda bir altyapı sistemi meydana getiren ilk kulüp ünvanını kazanmıştır. Seferberlik yıllarının zorlu koşullarında, 11 Kasım 1915 tarihli Donanma dergisinde “Fenerbahçe Spor Kulübünün Elyevm Şehit Yahut Silah Altında Bulunan Âzası” başlığıyla kulüp mensuplarının cephedeki durumunu kayıt altına alan bir liste yayımlanmış, bu süreçte Türk sporcular çeşitli cephelerde aktif görev almışlardır.

Mustafa Kemal Paşa ise 3 Mayıs 1918'de Fenerbahçe Stadı'nda düzenlenen İdman Bayramı'na katılımının ardından kulübü ziyaret etmiş ve Fenerbahçe'nin hatıra defterini imzalayarak bu ziyareti tarihsel olarak kayıt altına almıştır.

26 Ekim 1923 tarihinde, temelleri 1913 yılında atılan Türk millî futbol takımı, Cumhuriyet'in ilanından üç gün önce Taksim Stadyumu'nda Romanya millî takımı ile ilk karşılaşmasını gerçekleştirmiştir. 2-2 sonuçlanan bu maçta, yedi Fenerbahçeli futbolcu forma giymiş; Hasan Kamil Sporel kaptan olarak sahada yer alırken Zeki Rıza Sporel Türkiye millî takımının ilk gollerini kaydetmiştir.

1926 yılında, 12 Şubat'ta Türkiye'deki ilk kadınlar arası atletizm yarışları Fenerbahçe Stadyumu'nda düzenlenmiş, 300 metrelik mukavemet yarışını Fenerbahçeli Mübeccel (Argun) Hanım kazanmıştır. Fenerbahçe, tarihsel olarak diğer Fransız kökenli spor kulüplerinden farklı olarak kökeni itibarıyla tamamen Türk kimliğine sahip bir kuruluş olup zaman içinde güçlenen bir birlik ve dayanışma kültürüyle Türkiye'nin önde gelen spor camialarından biri olmayı sürdürmektedir.

Kaynakça:

Tuncay, Bülent, and Turgay Biçer. “Spor Medyası ve Dijitalleşme: Türkiye’de İnternet Haber Sitelerinin Dönüşümü Üzerine Bir İnceleme.” *Turkish Studies-Social Sciences* 16.5 (2021).

<https://www.fenerbahce.org/>

<https://www.tff.org/>

THE EVOLUTION OF THE FILM INDUSTRY THROUGH TECHNOLOGY

MERT EĞEN
10/B

Films and series are long videos created with certain scenarios and mainly aim to entertain people and help them enjoy their free time. Over the years, they have created their own industry and culture. However, the film sector has changed greatly due to developments in technology. If we were able to watch the very first movies today, we might think they are simply videos rather than what we now consider real films.

We cannot point to one exact time when the first movie was shown, but there are some well-known examples that help explain its beginnings. In 1894 in Berlin, a man named Ottomar Anschütz showed a series of moving images to an audience. One year later, films that were more similar to today's movies began to appear, although they still lacked many features. At that time, cinema was in an experimental stage and had great potential for improvement. These early films were usually about one minute long and had no sound. I do not even mention that they were black and white, since color films are a much newer technology, and black-and-white movies can still easily be found and watched today.

Technology is constantly advancing and has a strong impact on our daily lives. The film industry depends on many technologies that people can easily guess, such as cameras, televisions, filming techniques, microphones, montage, editing, and computers. However, CGI is a technology that is mainly used specifically for the film industry.

CGI stands for computer-generated imagery, and nowadays it is almost impossible to imagine a film without it. Some of the first impressive examples of CGI appeared in the 1980s and 1990s. However, when I think of CGI technology, the first film that comes to my mind is *Fast & Furious 7*. During the production of the movie, one of the main characters, Brian O'Conner, played by Paul Walker, died in a tragic car accident. When this happened, the beginning of the film had already been recorded, but around 280 scenes were still unfinished. At first, the movie was going to be cancelled, but the producers later decided to use CGI to create an emotional ending and say goodbye to Paul Walker, who is remembered as one of the most important actors in the history of the *Fast & Furious* series.

The filmmakers decided to use CGI technology, and Paul Walker's brothers, Caleb and Cody, acted as body doubles for him. They performed the scenes in place of their brother, and during the editing process, CGI was used to recreate Paul Walker's face by using digital data collected from earlier footage in the film. His voice was also recreated by professionals. As a result, audiences were able to watch the completed movie after Paul Walker's death and experience an emotional ending that moved many people to tears. Thanks to CGI technology, the film was finished in a respectful way. R.I.P. Paul Walker.

Sources:

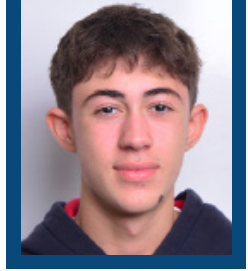
Wikimedia Foundation. (2025, September 25).

Ottomar Anschütz. Wikipedia.

https://en.wikipedia.org/wiki/Ottomar_Ansch%C3%BCtz

GUINNESS WORLD RECORDS

KUZEY BABAÖĞLU
10/C

Is there anyone that hasn't heard about Guinness World Records? It's the famous record book that thousands of people around the world compete to join it every year. Interesting attempts to break the records are also a hot topic just as the records themselves. Have you ever wondered how the idea for this book came out?

In the early 1950s, Sir Hugh Beaver, Manager Director of the Guinness Brewery, attended a hunting party. There, the guests debated which game bird was the fastest bird in Europe, but they couldn't find the answer in any book.

Sir Hugh Beaver remembered that debate in 1954 and came up with the idea of a book to solve bar disagreements. It would be a "fact book," and it would stop disagreements before they turned into fights. They would distribute the book to bars as a promotion for Guinness Beer. Fact finding researchers, twin brothers Norris and Ross McWhirter got hired to prepare the book. The book would consist of facts and figures. A company called Guinness Superlatives was founded, and the team began work. After 13.5 weeks of work, the book was finally written. The book, which began in a two room office converted from a gymnasium in London, eventually became one of the most recognized and trusted brands of all time.

The book has been published annually since its first publication in 1955 and has sold over 155 million copies in 100 countries and in 40 languages. Today, it's available not only as a book but also as a website. Now they don't publish only natural records, such as the world's fastest game bird, they also publish the records set by humans. They consider themselves the global authority on all things about record-breaking. Hundered of employees and eighty-one adjudicators in offices around the world document the new records and update the book annually. They define their purpose as making the world a more interesting, entertaining and positive place.

With its interesting origin story this book continues to attract attention with its interesting record-breaking content. You can find the records that you are curious about in this book.

Resource:

<https://www.guinnessworldrecords.com/>

https://en.wikipedia.org/wiki/Guinness_World_Records

OSMANLI DEVLETİ BİR OKYANUS İMPARATORLUĞU OLABİLİR MİYDİ?

DURU KAYIRA
11/B

15, 16 ve 17. yüzyıllar dünya tarihinde deniz aşırı keşiflerin hız kazandığı bir dönem olmuştur. İspanya, Portekiz gibi devletler okyanuslarda genişleme politikaları ile hareket ederken Osmanlı kara merkezli bir siyasi yapı benimsemiştir. Osmanlı'nın benimsediği siyasi görüş ve öncelikleri, ekonomik yapısı, teknolojik olarak geri kalmışlığı Osmanlı Devleti'nin bir okyanus imparatorluğu olmasını engellemiştir.

15. yüzyılda yükselme dönemini yaşamış olan Osmanlı İmparatorluğu, Barbaros Hayrettin Paşa komutasında denizlerde ve bu şekilde de Akdeniz ticaretinde bir üstünlük sağlamıştır. Fakat Barbaros Hayrettin Paşa'nın da göreve getirildiği gibi daha sonraki kaptanıderyalar da korsanlardan atanmış ve görevlerini korsanlık stratejisi ile yapmışlardır. Bu nedenle de Avrupa'nın genelinde yaşandığı gibi hızlı değişimler geçiren devletleri Osmanlı yakalamakta zorlanmıştır. Osmanlı Devleti'nin siyasi önceliklerini Balkanlar, Anadolu ve Orta Doğu gibi kara hakimiyetleri oluşturmuştur. Okyanuslarda egemenlik ikinci planda kalmıştır. Denizlere verilen önem okyanuslara verilmemiş, stratejik bir hedef olarak görülmemiştir. Bu nedenle okyanuslara yönelik girişimlerin içi boş kalmış, süreklilik kazanamamışlardır. Osmanlı Devleti'nin denizcilik faaliyetleri Avrupa devletlerinde olduğu gibi sistematik bir devlet politası haline gelmediğinden, okyanuslarda kalıcı bir egemenliğe sahip olma hedefi hiç bir zaman somutlaşmamıştır. Osmanlı Devleti'nin gelir sistemi fetih ganimetlerine, vergilendirmelere ve tımara dayalı olarak oluşturulmuştur. Amaç kıtalar arası koloniler kurmak değil, var olan toprağı karadan fetihler ile elde tutmak ve sürdürebilmek olmuştur. Avrupa devletleri Coğrafi Keşifler ile zenginleşmiş, koloniler oluşturmuş ve ticaretlerini geliştirmişlerdir. Osmanlı, Avrupa gibi merkantalist yani altının ve gümüşün gücüne dayanan ekonomik bir düzen benimsemediği için bir sermaye birikimi oluşturamamıştır. Osmanlı Devleti'nin bir okyanuslar imparatorluğu olmamasının bir başka nedeni de teknolojik olarak geri kalmış olmalarıdır. Osmanlı donanması okyanuslara elverişli olmayan kadirgalardan oluşmaktadır. Kadirga tipi gemiler okyanusun sert dalgalarına, yapılacak sık ve uzun seferlere elverişli değildir.

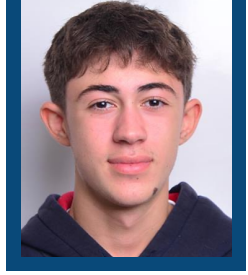
O sırada Avrupada Portekiz ve İspanya gibi kolonilere sahip devletler kalyon ve karavel adı verilen okyanusların zor şartlarına dayanıklı gemi teknolojisinde yıllarca uzmanlaşmışlardır. Geri kalmış teknolojiden dolayı Osmanlı, Avrupalı devletlere okyanus hakimiyetinde bir rakip olarak ortaya çıkamamıştır.

Kaynakça:

Osmanlı Neden Bir Okyanus Devleti Olamadı?. 21. Yüzyıl Türkiye Enstitüsü. (n.d.). <https://21yyte.org/milli-guvenlik-ve-dis-politika-arastirmalari-merkezi/osmanli-neden-bir-okyanus-devleti-olamadi/7421>

THE SHORT HISTORY OF NUMBERS

KUZEY BABAÖĞLU
10/C

Have you ever imagined a world without numbers what would be like? Simply put, we don't know what year it is, what time it is, how old we are or how much money we have. So how were these numbers that are the foundation of mathematics and our lives discovered?

In ancient times, people used their fingers, stones or notches on walls to count. Besides, there weren't many objects around them that required counting. Around 3200 BC, the Sumerians began using the first numbers to count animals and foods. Considering that writing was invented around 3500 BC, the history of numbers is three hundred years older than the history of writing. The Sumerian number system was based on a sexagesimal system (base of sixty). Today, this system is still used in time zones (1 hour 60 minutes and 1 minute 60 seconds), geometry (a full angle is 360 degrees) and astronomy. In ancient Egypt, the decimal number system was used. Hieroglyphs show that the number 1 was symbolized with a rod, the number ten symbolized with a curve like an upside down U and the number one hundred symbolized with a spiral. However, writing a large number in this system required numerous symbols and was troublesome. Roman numerals used in ancient Rome, were continued to use in Europe until the late Middle Ages. This system, familiar to many of us because it is still used today for numbering clocks, pages or articles. It is a decimal based system. Various letters are used to symbolize numbers and the value of the number is found by adding from left to right. However, the absence of the number zero was a disadvantage of this system.

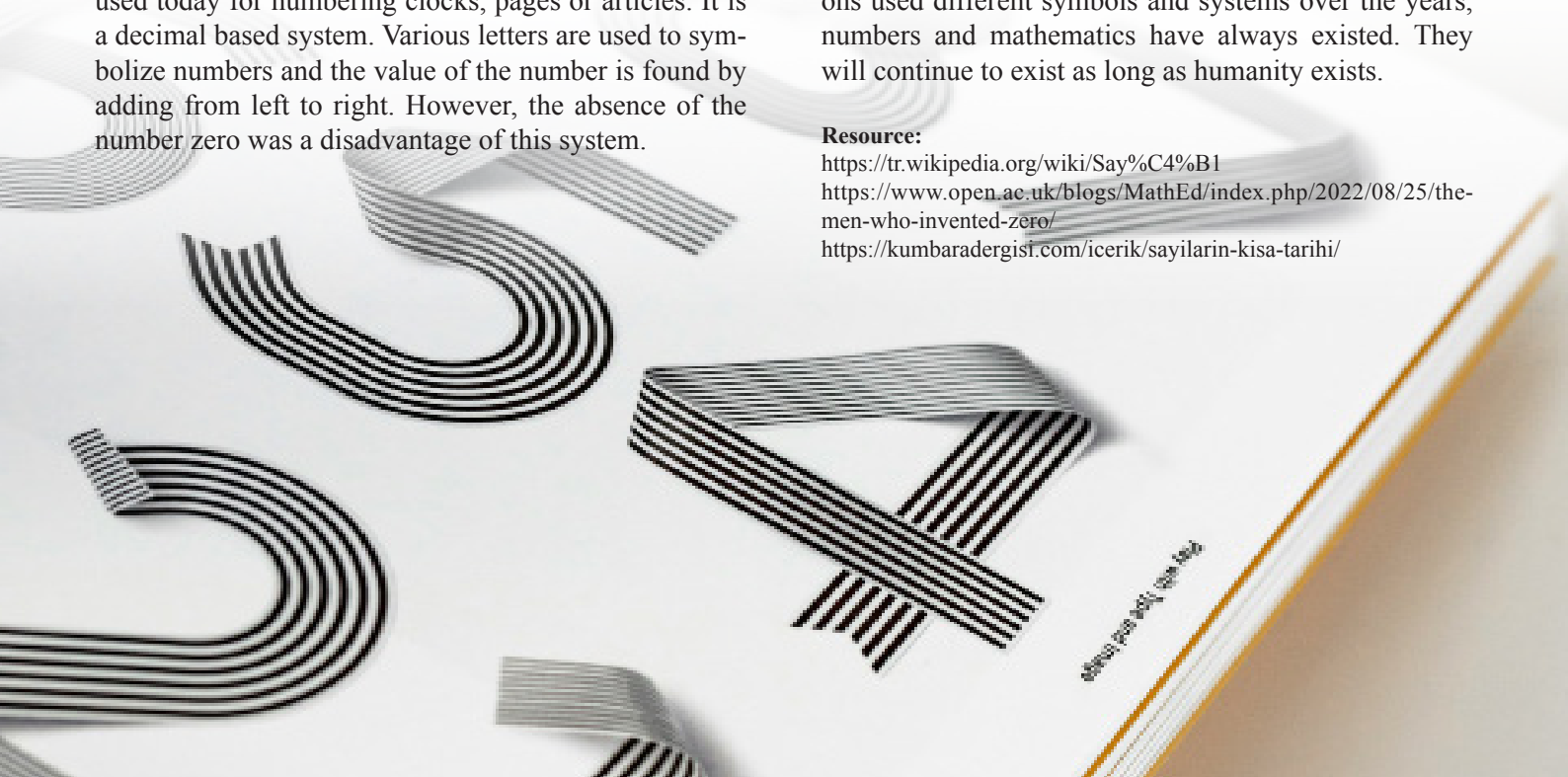
In the 5th century AD, the Indian mathematician Aryabhata brought number zero to mathematics by incorporating it into the decimal number system. The Indian mathematician Brahmagupta used zero in algebraic operations in 628 AD. Until then, various symbols had been used to represent null or nonexistent things but Brahmagupta was the first person who treated zero as a number. And he established the rules for its use in various algebraic operations. Initially number zero was represented as a dot, in time it was evolved into the empty circle that we use today.

This system was capable of writing even large numbers using just 10 symbols. That was developed by Indian mathematicians and it was adopted by the Arabians. In 830 AD, Al-Khwarizmi used number zero in arithmetic operations. He wrote a book about rules of its use. In the 13th century AD, Italian mathematician Fibonacci introduced number zero to Europe. Fibonacci also demonstrated that using Hindu-Arabic numerals in mathematical operations was easier than using Roman numerals. He introduced this number system to all of Europe with his book Liber Abaci.

We can say that numbers and therefore mathematics are as old as human history. Eventhough different civilizations used different symbols and systems over the years, numbers and mathematics have always existed. They will continue to exist as long as humanity exists.

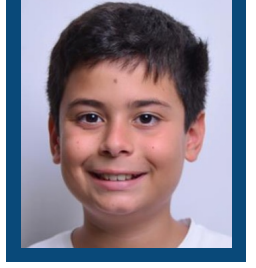
Resource:

- <https://tr.wikipedia.org/wiki/Say%C4%B1>
- <https://www.open.ac.uk/blogs/MathEd/index.php/2022/08/25/the-men-who-invented-zero/>
- <https://kumbaradergisi.com/icerik/sayilarin-kisa-tarihi/>

BENİM CUMHURİYETİM

DENİZ ŞÜKRÜ ELDEK
6/B

Mudanya Belediyesi
Şiir ve Kompozisyon Yarışması – 2.liği

BENİM CUMHURİYETİM

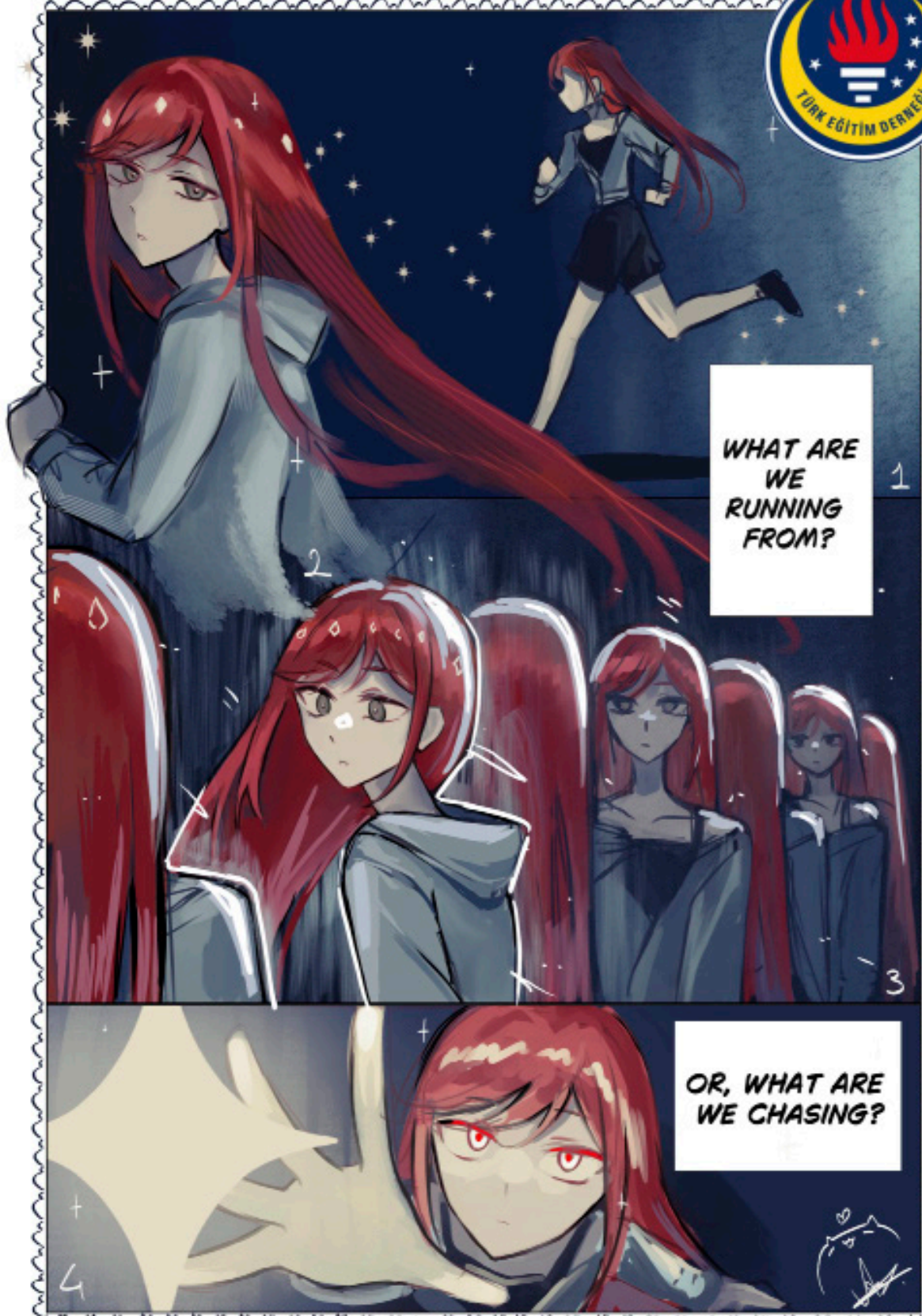
Benim cumhuriyetim güneştir,
Işıyla bize yol gösterir.
Güneş, sistemin merkezi;
Cumhuriyet, halkın sesi.

Benim cumhuriyetim çiçektir,
Varlığıyla bizi şenlendirir.
Çiçek, toprak zeminin rengidir,
Cumhuriyet ise hayatımızı renklendirir.

Benim için cumhuriyetim kuştur,
Adeta uçar göklerde, herkes onu konuşur.
Kuşlar göklerde şarkı söyler,
Cumhuriyet uğruna feda olur her bir er.

Ancak asıl cumhuriyet biziz,
“İstiklal Marşı” mızı ezbere biliriz.
Vatan uğruna canımız feda,
Cumhuriyet sanki bir rüya.

WHAT ARE WE RUNNING FROM?

OR, WHAT ARE WE CHASING?

Aslı Suwindik 101A

despite everything, it's still you.

VOYNICH EL YAZMASI: SESSİZLİĞİN İÇİNDEKİ KİTAP

DENİZ ÖZZENGİN
9/A

Bazı kitaplar vardır okunmak için değil, sabırla seyredilmek için yazılmış gibidir. Sayfaları çevrildikçe bilgi sunmaz aksine zihinde boşluklar açar. Voynich El Yazması da böyledir. Altı yüzyılı aşkın bir süredir okunur, incelenir, tartışılır fakat hâlâ konuşmayı reddeder. O, insanın bilme arzusuna karşı sessizliğiyle direnen nadir metinlerden biridir.

15.yüzyılın başlarında yazıldığı düşünülen bu el yazması, Orta Çağ'ın karanlıkla aydınlık arasında salınan dünyasından günümüze ulaşmıştır. Bilginin açıkça paylaşılmadığı, saklanarak korunduğu bir dönemin ürünüdür. 1912 yılında Wilfrid Voynich tarafından gün yüzüne çıkarıldığında, sıradan bir tarihî eser olmaktan çok daha fazlası olduğu kısa sürede anlaşılmıştır. Çünkü bu kitap, insanlığın bildiği hiçbir dile ait değildir.

Parşömen yapraklar üzerine işlenmiş harfler, ilk bakışta tanıdık bir düzen sunar. Satırlar belirli bir akış izler, kelimeler tekrar eder hatta metin "okunabilir" hissi verir. Ancak bu hissın ardında derin bir boşluk vardır. Araştırmacıların "Voynichese" adını verdiği bu dil, anlamı sürekli erteleyen bir yapıya sahiptir. Dil vardır, düzen vardır, fakat anlam sanki bilinçli olarak saklanmıştır. Metin, kendisini çözmeye çalışan herkese aynı mesafede durur.

Voynich El Yazması'nı benzersiz kılan unsurlardan biri de içindeki çizimlerdir. Bu çizimler, kitabın belirli bölümlere ayrıldığını düşündürür ancak bu bölümler, açıklamak yerine soruları çoğaltır.

Botanik Bölüm: Tanınmayan Doğanın Haritası

El yazmasının en geniş bölümünü botanik çizimler oluşturur. Ancak bu bitkiler, yeryüzünde bilinen hiçbir türe benzemez. Kökleri gerçeklikten kopuk biçimde uzanır, yaprakları alışılmadık formlar alır, çiçekleri doğaya ait değilmiş gibi durur. Sanki bu bitkiler, başka bir dünyanın toprağında filizlenmiştir.

Bu bölüm, eserin bir şifa kitabı olabileceği ihtimalini doğurur. Ancak bitkilerin hayalî oluşu, bu ihtimali aynı anda boşa çıkarır. Belki de burada anlatılan doğa, fiziksel değil simgesel bir doğadır. İnsan bedenine, ruha ya da bilinmeyen bir bilgi alanına ait olabilir.

Astronomi Bölümü: Gökyüzünün Yorumlanması

Astronomi bölümünde yıldızlar, gezegenler ve burçlara benzeyen semboller yer alır. Dairesel diyagramlar, iç içe geçmiş çemberler ve ritmik düzenler, gökyüzünün farklı bir haritasını sunar. Ancak bu harita, bilinen astronomi bilgisini takip etmez. Buradaki gökyüzü ölçülen değil, sezilen bir alandır. Yıldızlar hesaplanmaz, yorumlanır. Belki de bu bölüm, insanın gökyüzüne bakarken aradığı anlamı temsil eder. Bilimden çok inançla, matematikten çok sezgiyle kurulan bir evren tasavvuru sunar.

Biyoloji Bölümü: Bedenin İçsel Yolculuğu

Voynich El Yazması'nın en dikkat çekici ve rahatsız edici bölümlerinden biri biyoloji bölümüdür. İnsan bedenini andıran, çoğunlukla kadın figürlerinden oluşan çizimler; tüpler, havuzlar ve akışkanlar arasında yer alır. Bu bedenler ne tamamen canlıdır ne de cansız. Bu bölüm, insan bedeninin yalnızca fiziksel değil, simgesel bir anlatımını sunuyor olabilir. Yaşamın kaynağı, doğurganlık, dönüşüm ve içsel süreçler bu figürler aracılığıyla anlatılıyor gibidir. Ancak hiçbir şey açık değildir her şey sezgiye bırakılmıştır.

Kozmoloji Bölümü: Evrenin Düşünsel Tasviri

Kozmoloji bölümünde büyük, karmaşık ve dairesel diyagramlar yer alır. Yollar, merkezler ve spiraller, evrenin düzenine dair soyut bir anlatım sunar. Bu evren, fiziksel yasalarla değil düşünsel bağlarla kurulmuştur. Bu sayfalar, insanın evrene dair anlam arayışını temsil ediyor olabilir. Merkezde bir hakikat varmış hissi uyandırır; fakat o merkeze giden yollar hiçbir zaman tam olarak gösterilmez.

Farmakoloji Bölümü: Şifanın Gizlenişi

Bu bölümde bitki kökleri, yapraklar ve kavanozlar daha sistemli bir biçimde çizilmiştir. İlk bakışta, kitabın en "mantıklı" ve düzenli kısmı burası gibi görünür. Bu da eserin tıbbi bir metin olabileceği düşüncesini güçlendirir. Ancak dil yine suskundur. Tarifler açık değildir, ölçüler bilinmez. Bilgi vardır ama erişim yoktur. Sanki bu bölümde, bilginin paylaşılmasından çok korunması amaçlanmıştır.

Tarifler Bölümü: Suskunluğun Yoğunlaştığı Yer

Kitabın son bölümü, kısa ve maddeler hâlinde yazılmış notlardan oluşur. Bu bölüm, bir sonuç ya da açıklama sunmak yerine metni daha da kapalı hâle getirir. Belki de kitap, tam bu noktada bilinçli olarak susar. Bu kısa notlar, okuru tamamlanmamışlık hissiyle baş başa bırakır. Sanki metin yarıda kesilmiş değil, bilerek durdurulmuştur.

Çözilemeyen Dil, Bitmeyen Arayış

Voynich El Yazması, yüzyıllar boyunca kriptologlar, dil bilimciler ve modern çağda yapay zekâ sistemleri tarafından incelenmiştir. Metnin düzenli yapısı, onun anlamsız olmadığını düşündürür ancak bugüne kadar hiçbir çözüm kesinlik kazanamamıştır. Bu başarısızlık, kitabı değersiz kılmaz aksine onu benzersiz kılar. Çünkü bu eser, insan bilgisinin sınırlarını açıkça gösterir.

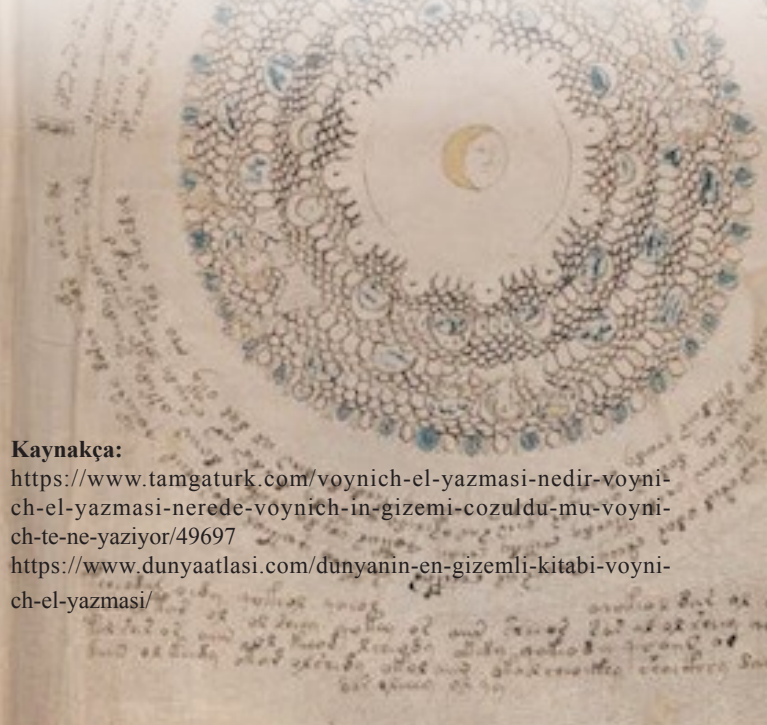
Susarak Yaşayan Bir Metin

Voynich El Yazması bugün Yale Üniversitesinde sessizce korunmaktadır. Camın ardında durur fakat insan zihninde hareket hâlinindedir. O, yalnızca çözilemeyen bir kitap değil insanın anlam arayışının, merakının ve sabrının simgesidir. Belki de bu kitap hiçbir zaman çözülmemelidir. Çünkü bazı metinler, cevap vermek için değil; soruları canlı tutmak için vardır. Voynich El Yazması, susarak anlatmayı seçmiş bir metindir ve belki de bu yüzden, hâlâ yaşamaktadır.

Kaynakça:

<https://www.tamgaturk.com/voynich-el-yazmasi-nedir-voynich-el-yazmasi-nerede-voynich-in-gizemi-cozuldu-mu-voynich-te-ne-yaziyor/49697>

<https://www.dunyaatlasi.com/dunyanin-en-gizemli-kitabi-voynich-el-yazmasi/>

ZEIT DER HOFFNUNG UND DES NEUANFANGS

ELİF NİSA ŞENER
7/C

Weihnachten ist eine besondere Zeit, in der neue Hoffnungen und Neuanfänge mit Spannung begrüßt werden. In Deutschland duftet es überall nach Plätzchen, Glühwein und gebrannten Mandeln. Weihnachtsmärkte füllen die Städte, und Kinder freuen sich auf den Besuch des Nikolaus. Die Straßen sind hell erleuchtet. Familien und Freunde kommen zusammen, teilen Erinnerungen an das vergangene Jahr und wünschen sich alles Gute für das neue Jahr. Wenn die Uhren am Ende der Nacht 00:00 Uhr zeigen, beginnen überall bunte Feuerwerke und viele Menschen wünschen sich „Frohes neues Jahr!“. Überall hört man das Knallen der Böller und das Lachen der Menschen. Dieser besondere Moment ist eine Quelle der Erneuerung und Hoffnung für alle. Die letzten Tage des Jahres rücken näher, die Straßen erstrahlen im hellen Licht, die Schaufenster strahlen Hoffnung aus... Überall sieht man ein Lächeln, in jedem Herzen die Vorfreude auf einen Neuanfang. Viele Menschen schmücken ihre Wohnungen mit Lichtern und Tannenzweigen, andere bereiten sich auf das Silvesterfest mit Freunden oder Familie vor. Neujahr ist mehr als nur ein Tag im Kalender; es ist eine Zeit, um über die Vergangenheit nachzudenken, von der Zukunft zu träumen und die Gegenwart zu genießen. Ein Abend mit der Familie, Lachen mit Freunden, das Leuchten in Kinderaugen... Vielleicht bei einer Tasse heißer Schokolade, vielleicht beim stillen Tanz der Schneeflocken... Jeder hat sein eigenes Ritual, seinen eigenen Wunsch für diesen Abend. Viele nehmen sich gute Vorsätze vor – mehr Sport, gesündere Ernährung oder einfach mehr Zeit für sich selbst. Ein neues Jahr bedeutet neue Hoffnungen. Vielleicht eine Reise, vielleicht ein Erfolg, vielleicht einfach nur mehr Lachen... Was auch immer kommt, jedes neue Jahr ist eine Chance – für ein besseres Ich, für ein schöneres Wir. Höre in diesem Jahr auf dein Herz. Genieße die kleinen Freuden, umarme deine Lieben öfter und komme deinen Träumen einen Schritt näher. Denn inmitten von Lärm und Alltag ist es wichtig, sich auf das zu besinnen, was wirklich zählt: Familie, Freundschaft und das eigene Glück. Denn jedes neue Jahr beginnt mit dir.

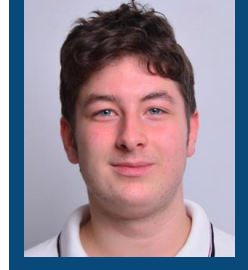
Quelle:

https://entdecke-deutschland.de/wp-content/uploads/2023/11/AdobeStock_465041466-1500x869.jpg

<https://www.nuernberger-sprachschule.de/blog/wp-content/uploads/2020/11/pexels-humphrey-muleba-1662350-768x512.jpg>

DIE KURZGESCHICHTE DES WIENER SCHNITZELS

ARDA MEHMET YILMAZ
11/C

Wiener Schnitzel ist eines der bekanntesten Gerichte der österreichischen Küche und gilt weltweit als Symbol der Wiener kulinarischen Tradition. Der Name „Wiener Schnitzel“ bedeutet wörtlich „Wiener Kotelett“ und bezieht sich auf seinen Ursprung in Wien, Österreich.

Das Gericht besteht aus einer dünnen Scheibe Kalbfleisch, die paniert und goldbraun und knusprig gebraten wird. Traditionell wird es mit Zitronenschnitzen und Beilagen wie Kartoffelsalat oder Preiselbeerkonfitüre serviert. Die genaue Herkunft des Wiener Schnitzels ist umstritten, aber seine Wurzeln lassen sich im Allgemeinen bis ins 19. Jahrhundert zurückverfolgen.

Eine beliebte Theorie schreibt die Inspiration für das Wiener Schnitzel dem italienischen Gericht „cotoletta alla milanese“ zu, einem panierten Kalbsschnitzel aus Mailand. Der kulturelle und kulinarische Austausch zwischen Italien und dem Österreichisch-Ungarischen Reich in dieser Zeit hat wahrscheinlich die Wiener Köche dazu inspiriert, das Rezept zu übernehmen und abzuändern, wodurch eine eigene Version entstand, die als Wiener Schnitzel bekannt wurde. Es ist jedoch wichtig zu beachten, dass panierte und gebratene Fleischkoteletts bereits vor dieser Zeit in verschiedenen europäischen Küchen existierten, sodass das Wiener Schnitzel Teil einer breiteren Tradition paniertes frittiertes Speisen ist.

Das erste dokumentierte Rezept für Wiener Schnitzel erschien im 19. Jahrhundert in Wiener Kochbüchern, wobei sich die ersten Erwähnungen auf das Jahr 1831 zurückdatieren lassen. Das Gericht wurde schnell zu einem festen Bestandteil der österreichischen Küche und wurde wegen seiner Einfachheit, seines Geschmacks und seiner zarten Textur geschätzt. Es wird zubereitet, indem das Kalbfleisch sorgfältig zu einer gleichmäßigen Dicke geklopft, leicht gewürzt und dann mit Mehl, verquirltem Ei und Semmelbröseln paniert wird, bevor es in geklärter Butter oder Öl gebraten wird.

Im Laufe der Zeit hat sich das Wiener Schnitzel zu einem kulinarischen Wahrzeichen Österreichs entwickelt und wird oft als Nationalgericht angesehen. Der Begriff „Wiener Schnitzel“ ist in Österreich und Deutschland gesetzlich geschützt, was bedeutet, dass nur Schnitzel aus Kalbfleisch unter diesem Namen verkauft werden dürfen. Variationen aus Schweinefleisch oder Hühnerfleisch werden in der Regel anders bezeichnet, beispielsweise als „Schnitzel Wiener Art“.

Heute wird Wiener Schnitzel nicht nur in Österreich, sondern auch international geschätzt und für seine knusprige Hülle und sein zartes, saftiges Fleisch gefeiert. Es ist zu einem beliebten Komfortessen und einem Symbol für Wiener Gastfreundschaft und Tradition geworden.

Quellen:
wikipedia.de
<https://www.wiener-schnitzel.at/>

BİR SİNEMA DEHASI CHRISTOPHER NOLAN'DAN RÜYA ZİNDANI: BAŞLANGIÇ

ELFİN AKPINAR
9/A

Christopher Nolan'ın her filmi gibi zihinlere damga vurmuş olan "Başlangıç" (Inception) adlı film, 2010'lu yılların başyapıtı olarak öne çıkmıştır. Film, izleyicileri arafta bırakan, yazarın zekâsına hayran bırakan ve zekâ oyunları ile dolu bir bilim kurgu filmidir. Christopher Nolan, filmlerinde gerçekçiliği vurgulamayı kendi disiplini hâline getirmiş bir yönetmen olarak filmdeki yer çekimsiz sahneleri dijital efekt kullanmadan, onun yerine 360 derece dönen ve boyu 30 metreden uzun, şekli silindire benzeyen devasa bir dönen set inşa etmiştir. Filme böylelikle inceliklerin işlenmiş olması izlenmesini daha zevkli kılıyor.

Ana karakter Cobb karısının ölümünden sorumlu tutulduğu için iki çocuğunu dedeleriyle bırakarak farklı bir ülkeye kaçar. Cobb'un işi rüya hırsızlığı yapmaktır. Rüya hırsızları, insanların rüyalarına bilinçli olarak girerek onların en derin sırlarını açığa çıkartmaktır. Bu sayede Cobb ve iş ortağı geçimlerini sağlar. Film, Cobb ve iş ortağı Arthur'un, ünlü iş adamı Saito'nun rüyasına girip onun sırrını çalmaya çalışmalarıyla başlar. Cobb ve Arthur başarısız olurlar çünkü Cobb'un bilinçaltına yerleşmiş olan karısı Mal, rüyalarda belirir ve engel olur. Mal'ın rüyalarda belirmesi tamamen Cobb'un pişmanlık ve suçluluk hissine bağlıdır.

Saito, güçlü bir potansiyel gördüğü bu iki adama reddedilemeyecek bir teklif sunar. "Başlangıç" olarak adlandırılan bu görev bir insanın zihnine fikir yerleştirip bu fikri kendisinin oluşturduğu düşüncesine ulaşmasını sağlamaktır. Neredeyse imkânsız olarak görünen bu görev eğer başarılı olunursa Cobb'un hasret kaldığı çocuklarına sorunsuz bir şekilde kavuşmasını sağlayacaktır. Cobb bu teklifi kabul eder ve rüya hırsızlığının temel yapı taşlarının oluşturulması için bir ekip kurar. Bu ekipte, rüyaları dizayn etmesi için bir mimar, rüyasına girilecek kişinin geçmişini öğrenmesi için bir araştırmacı ve koruma olarak kullanılan bir kalkan bulunur. Bu ekibin görevi, büyük şirket sahibinin varisi Fischer'ın zihnine girip kendisine kalan şirketi dağıtması fikrini sanki o üretmiş gibi zihnine yerleştirmektir. Fischer önceden rüya hırsızlarına karşı eğitim almış birisi olmasına rağmen Cobb'un zekâsı ve ekibin mükemmel uyumu sayesinde, tüm zorluklara rağmen bu fikri başarıyla yerleştirmişlerdir.

Filmin izleyicileri şoka sokan ters köşesi, Cobb'un "Başlangıç" adı verilen görevi daha öncesinde karısına uyguladığının öğrenildiği sahnedir. Cobb ve Mal, iki rüya hırsızı olarak insan zihninin derinliklerine inilmesi ile ilgili araştırma yapar.

Rüya içerisinde rüya kavramını birlikte denemeye karar verirler. Cobb ve Mal buldukları rüyada yıllarını geçirirler hatta yaşlanırlar. Evleri olur, arkadaşları olur hatta çocukları bile olur. Çift her ne kadar buldukları rüyaya alışsalar da gerçeğe dönmeleri gerektiğini kavrarlar. Zamanı gelince içerisinde bulunulan rüyadan çıkmak için ölmeleri gerekir. Mal, içinde olduğu rüyanın rüya olduğunu kavramak istemez ve rüyadan çıkmayı reddeder. Cobb karısını ikna etmek için "Başlangıç" amacıyla Mal'ın bilinçaltına yaşadıkları dünyanın rüya olduğu fikrini koyar. Fikirler, bilinçaltında virüs gibi yayılan ve karşı koyulamaz şeyler olduğu için Mal rüyasından uyandığında da tekrar bir rüya içinde olduğunu düşünür. Gerçek çocuklarını kabullenemez ve Cobb ile birlikte intihar edip rüyadan çıkması gerektiği düşüncesini benimser ve intihar eder. Tüm bunların yaşanmasının sebebi filmin ana sembolü olan totemlerden kaynaklıdır. Totem, rüya hırsızlarının bulundurduğu rüyada olup olmadıklarını anlamak için kullanılan eşyalardır. Film boyunca Cobb'un rüyada olup olmadığı konusunda endişelendiği sahnelerde gerçekliği sorgulamak adına çevirdiği topacı görürüz. Görev başarıyla gerçekleştirildikten sonra son sahnede Cobb'un çocuklarına kavuştuğu sahneyi görürüz. Cobb için bu sahne o kadar büyüdür ki rüyada olup olmadığını anlamak adına topacı tekrar çevirir ve düşmesini bekler. Eğer topaç dönmeye devam ederse bu Cobb'un yaşadığı her şeyin rüya olduğu anlamına gelir. Cobb topacı döndürür ve bekler fakat çocuklarına kavuşmanın heyecanı ile topacı geride bırakıp çocuklarına yönelir. Kamera son sahnede topacın döndüğünü gösterir ve film biter. Bu iki düşünceyi doğurur: Bazı insanlar Cobb'un yaşadıklarının rüya olduğunu çünkü topacın hala dönmeye devam ettiğini düşünür fakat diğer kesim aslında Cobb'un toteminin topaç olduğunu değil evlilik yüzüğü olduğunu ve eğer Cobb rüyada ise evlilik yüzüğünün elinde olması gerektiğini, aslında Cobb'un yaşadığı her şeyin gerçek olduğunu söylerler. Christopher Nolan bu tartışmalara "Asıl önemli olan şeyin Cobb'un rüyada olup olmaması değil, Cobb'un artık gerçekliği ve bilinçaltını önemsemeyip çocuklarına kavuşmasının sevincini yaşaması." diyerek yanıt verir.

Filmin sonu benim için mükemmel bir noktada bitirilmişti. Bazen kendimizi mutlu etmek için gerçeklikten kaçmayı düşünür, hayallere dalarız. O hayaller o kadar tatlı gelir ki bize, kendimizi sorgulama sınırına geliriz. Cobb'un artık rüyada mı yoksa gerçek hayatta mı olduğunu kavraması gerekmez. Çocuklarının yanı sıra onun gerçekliğidir. Christopher Nolan bize bu duyguları hissettirmeyi başarıp aynı zamanda gözler önüne seren hayran kalınası bir yönetmendir.

Kaynak:

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Ba%C5%9Fflang%C4%B1%C3%A7#/media/Dosya:Ba%C5%9Fflang%C4%B1%C3%A7.jpg>

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/95/Christopher_Nolan_Cannes_2018.jpg/500px-Chrisopher_Nolan_Cannes_2018.jpg

MATHS IN NATURE

ELİF ENDA KAYA
10/D

I'd first like to start off by explaining the Fibonacci sequence for context. The Fibonacci sequence is a series of numbers that start with 0 and 1. From there, you add the previous two numbers together and get the next number.

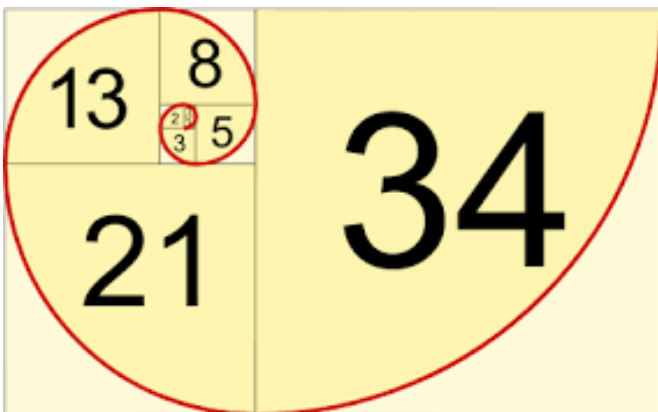
Example:

1 plus 2 is 3,

2 plus 3 is 5,

3 plus 5 is 8 and so on.

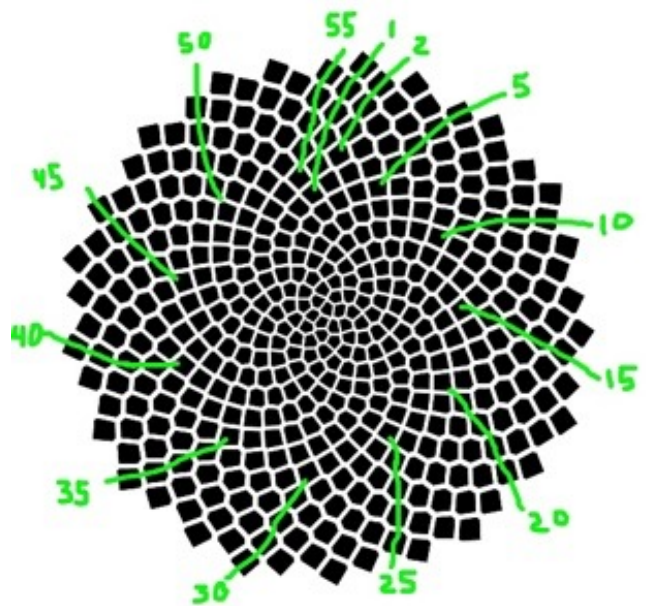
You might be familiar with this image also known as the golden ratio:

So how is this related with our topic, nature?

The Fibonacci sequence can be found in a variety of plants such as sunflowers, oak trees, flower petals and even in galaxies. If you look very closely to a sunflower's seeds, you will find that they follow this number sequence. In a mature sunflower head, you will almost always get 34 in one direction and 55 in the opposing direction. In some cases this might even be 55 in one direction and 89 in the other or even 89 and 144. This helps them optimise space and get maximum exposure to sunlight. These plants have grown and evolved to do exactly this, meaning whether its petals or the spikes in a pinecone you count, it is common to get numbers in nature such as 21, 34, 55, 89, 144 etc.

The mathematical reasoning for this is when the plant's bud creates a new petal or something of sorts, it gets rotated by the other one by the golden ratio. Imagine the centre of a sunflower head. Each new seed grows at the r angle by the golden ratio. As it is irrational, it grows with a uniform growth type. Meanwhile as the head fills up with the ingrown seeds the clockwise and counter-clockwise lines become more clear and it creates the Fibonacci number sequence.

a picture of a sunflower head:

Source:

<https://alexandertutoring.com/math-physics-resources/fibonacci-sequence-in-nature/>

<https://letstalkscience.ca/educational-resources/backgrounders/fibonacci-and-golden-ratio>

<https://blog.iaac.net/exploring-the-golden-ratio-in-sunflower-seed-distribution/>

[https://math.libretexts.org/Bookshelves/Applied_Mathematics/Mathematical_Biology_\(Chasnov\)/02%3A_Age-structured_Populations/2.03%3A_The_Fibonacci_Numbers_in_a_Sunflower#:~:text=These%20spirals%20appear%20to%20rotate,numbers%20in%20the%20Fibonacci%20sequence.](https://math.libretexts.org/Bookshelves/Applied_Mathematics/Mathematical_Biology_(Chasnov)/02%3A_Age-structured_Populations/2.03%3A_The_Fibonacci_Numbers_in_a_Sunflower#:~:text=These%20spirals%20appear%20to%20rotate,numbers%20in%20the%20Fibonacci%20sequence.)

<https://momath.org/home/fibonacci-numbers-of-sunflower-seed-spirals/>

1960-70 DÖNEMİ ALMANYA'YA TÜRK İŞÇİ GÖÇÜ

NAZ DURU BUDAK
12/C

Almanya, İkinci Dünya Savaşı sonrası sanayisini yeniden inşa ederken iş gücü ihtiyacını karşılamak için Türkiye'den işçi desteği talep etmiştir. 1962'de "Türk-Alman İş gücü Anlaşması" imzalanarak artan işsizlik ve ekonomik sorunlara çözüm bulmak amacıyla Türk işçileri geçici süreyle Almanya'ya çalışmaya gönderilmiştir. 1960'larda Türkiye'de hızla artan nüfus, kırsal bölgelerde yaşanan işsizlik ve ekonomik istikrarsızlıklar sonucu iş gücü fazlası doğmuştur. Tarım sektöründeki verimliliğin düşük olması, kırsaldan kente göçün artması, sanayileşmenin gelişmemesi işsizlik sorununu derinleştirmiştir. Bu nedenlerle 1961'de ilk kez yurt dışına iş gücü göndermek önemli bir fırsat olarak görülmüştür.

İkinci Dünya Savaşı'nda Almanya iş gücü nüfusunun önemli kısmını kaybetmesine rağmen gelişen silah teknolojisinin sanayi üretimini hızlandırmasıyla, ülkede kalkınma hareketi başlamıştır.

Hızlı büyümeyle birlikte ağır sanayi, madencilik, inşaat sektörlerinde çalışacak insan sayısı yetersiz kalınca Almanya, çözüm olarak yabancı ülkelerle iş gücü anlaşmaları yapmıştır. 30 Ekim 1961'de Türkiye ile de "Türk-Alman İş Gücü Anlaşması" imzalanmıştır.

Sonuçta, Türkiye'den Almanya'ya giden işçilerin geçici olarak çalışması planlanmış ancak işçiler, yoğun çalışma koşulları, ödeneklerin azlığına rağmen Türkiye'deki kırsal hayatlarına dönmek istememişlerdir. 1960-70 yıllarında Almanya'daki Türk işçiler yoğun çalışma saatleri, ağır çalışma koşulları ve uyum sorunları gibi sebeplerle sosyal hayatlarında içe dönük yaşamışlardır. 1973'ten 80'li yılların ortasına kadar süren aile birleşimi döneminde Almanya'daki Türk nüfusu hızla artmış, Türk işçiler daha iyi bir gelecek amacıyla yüksek ücret ödenekleri ve tasarruf beklentisi içinde kendi ebeveynlerini ve eşlerini getirmeye başlamıştır.

Almanya'daki Türk nüfusunun 1960-1970 yılları arasında %17370.37 artmasıyla göç süreci kalıcı olmuş ve Almanya'daki Türk toplumu giderek daha önemli görevlerde bulunmuşlardır. İşçiler; Almanya'daki fabrikalarda, maden ocaklarında, inşaatlarda ve demir yollarında yoğun şekilde çalışarak ülkenin sanayi gücüne katkı sağlamıştır. Ayrıca Almanya'ya giden Türk işçiler ailelerine gönderdikleri dövizlerle Türkiye'nin döviz rezervlerinin artmasına katkıda bulunmuşlardır. Ancak Almanya'ya giden göçmenler Türkiye'de üretime katkıda bulunmak yerine kendi kırsal bölgelerinde ev, arsa gibi yanlış yatırımlar sermayelerini eritmişlerdir. Türkiye, Almanya'ya iş gücü sağlayarak iki ülke arasındaki ilişkileri güçlendirirken Türkiye bu ilişkide ekonomik bağımlılık, diplomatik yetersizlik gibi nedenlerden dolayı pasif kalmıştır.

İş gücü sağlayan Türkiye olmasına rağmen kuralları koyan Almanya olmuş, süreçte işçilere birçok hukuki zorluk yaşatmıştır. Türkiye Almanya'daki vatandaşlarının haklarını yeterince koruyamamış, etkili politikalar üretememiş, Almanya'nın koyduğu kurallar çerçevesinde hareket etmiştir. Türkiye'nin işin ilk günden itibaren bağımsız değişken olmadığı belirtilebilir. Bu iş birliği ekonomik bağları güçlendirdiği gibi kültürel ve sosyal etkileşimleri de arttırmıştır. Türk işçileri Almanya'da Türk restoranları, marketleri ve camiler açmış, kendi kültürel yapıları içinde kurumlar ve cemiyetler kurmuşlardır. 1980 sonrası Almanya'daki Türk toplumu büyüdükçe eğitim, siyaset, ticaret gibi alanlarda önemli rol oynamaya başlamışlardır. Almanya'da Türkiye çıkışlı girişimcilerin kurduğu işletme sayısı 72 bindir. İşletme başına 458 bin avro ciro düşüyor. İşletmelerin toplam cirosu 35 milyar avro'dur. Bu şirketlerin büyümesi, Almanya'da iş imkânlarını artırarak ekonomik refaha katkı sağlamış, tüketici pazarını çeşitlendirip rekabeti güçlendirmiştir. Zamanla Almanya'da doğup büyüyen Türk kökenli nesiller ortaya çıkmış, bu nesiller Almanya'nın sosyal yapısının ayrılmaz parçası haline gelmiştir.

Kaynakça:

Ertekin Özcan - Almanya'daki Türkiye: Göçün 60. Yılında Türkiye Kökenli Toplumun ve Örgütlerinin Gelişimi, Tekin Yayınevi, Şubat 2024, Üsküdar-İstanbul

Kenan Mortan Ve Monelle Sarfati - Vatan Olan Gurbet Almanya'ya İşçi Göçünün 50.

Yılı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ekim 2011, Topkapı-İstanbul

Hakan Yıldırımoğlu - Uluslararası Emek Göçü "Almanya'ya Türk Emek Göçü"

Resim 1: <https://medyaveiletisim.kulup.tau.edu.tr/almanya-ya-isci-gocu-1961-tarihi://tr.euronews.com/2021/11/01>

Resim 2: <https://www.yenisafak.com/hayat/61-yillik-gocun-hikayesi-3892332>

ANA VATANA DÖNÜŞ: BULGAR TÜRKLERİNİN UMUT YOLCULUĞU

SELİN YILDIRIM
9/A

1989 Bulgaristan göçü, Türkiye ve Bulgaristan'ı derinden sarsan büyük bir göçtür. Yaklaşık 350.000 Türk kısa bir süre içerisinde Türkiye'ye ana vatanına geri dönmüş tür böylesine büyük bir göç haliyle pek çok olumsuz sonucu da beraberinde getirmiştir. Türkler çok çok eski zamanlarda Osmanlı'dan iskan politikası sebebiyle pek çok ülkeye göç ettirilmişlerdir. Burada amaç düzeni sağlamak, tarımı canlandırmak ve ticareti büyütmektir. Türkler uzun zaman göç ettikleri bölgelerde düzenli bir şekilde hayatlarını sürdürürken Bulgaristan'da Türklere karşı yapılan ilk asimilasyon hamlesi, 1944'te komünist yönetimin başlamasıyla atılmıştır. Türk okulların çoğu kapatıldı, Türk basını kısıtlandı, bazı dini faaliyetler yasaklandı ve Türklerin ekonomik gücü azaltılmaya çalışıldı. Ardından (1950-1951) Türkiye'ye zorunlu göç gerçekleştirildi. Bu yıllarda Bulgaristan yaklaşık 150.000 Türk'ü göç etmeye zorlamıştır. Bu, nüfusu azaltma politikası olarak değerlendirilirse de asimilasyon politikasının bir parçasıydı.

Bulgaristan 1960-1970 yılları arasında baskıyı arttırmaya başlamıştı. Türkçe konuşmayı birçok yerde yasaklamış, Türk isimli yerleşim adlarını da Bulgarlaştırmıştı yani bu dönemde kimlik baskıları belirgin hale gelmeye başlamıştı.

1984-1989 Dönemi ise en sert ve resmi asimilasyon dönemidir, bu nedenle tarihte "Yeniden Doğuş Süreci" olarak geçer. Bu politika artık Bulgaristan'daki Türkleri kültürel kimliğinden tamamen koparmaya çalışıyordu. Bu sürecin ilk ve en dayanılmaz adımı oradaki Türklerin adını zorla Bulgarca isimlere çevrilmesi oldu yani tamamen onları Türk kimliklerinden koparıp Bulgar kimliğine adapte etmeye çalışıyorlardı.

1984'de Kırcaali bölgesinde başlayan uygulama kısa sürede Şumnu, Razgrad, Mestanlı, Hasköy, Tırgovişte ve diğer Türk nüfusunun yoğun olduğu bölgelere de yayılmıştı. Binlerce asker ve polis köylere zorla giriş yaparak bebek, yaşlı fark etmeden herkesin kimlik kartlarını topladılar ve herkesin adı zorla değiştirdiler. İnsanlar bir anda kendi isimleriyle çağrılmaktan men edildi, mezar taşları bile kırıldı, tahrip edildi. Türklerin yalnızca isimleri değil inancını ve kültürel varlığını da yok etmeye çalışıyorlardı. Türkler artık direniş amacıyla büyük protesto yürüyüşlerine başlamıştı fakat yönetim bu protestolara sert müdahalede bulundu.

Bu olaylar o dönemin milli haltercisi Naim Süleymanoğlu sayesinde dünya kamuoyuna yayıldı. Naim Süleymanoğlu, Kırcaali’de doğup büyüyen bir çocuktur. Bir gün arkadaşlarıyla havuz başında vakit geçirirken Mastanlı’da görev yapan bir halter antrenörü tesadüfen Naim’in bu spora yakın olduğunu keşfetti ve üstüyle görüşerek Naim’i Mastanlı’ya müsabakalara götürmek için izin aldı. Ardından Naim, bu sporda ilerlerken kendisi de Türklere yapılan zulümlere şahit oldu hatta yönetim Naim’in de adını değiştirerek ona zorla Bulgarca röportajlar verirdi. Bu durumdan rahatsız olan Naim, bir müsabaka kampında Türklere iletişim kurdu ve kendisinin Türkiye’ye kaçırılmasını istedi. Türkiye’ye geldiğindeyse basına, Bulgaristan’da Türklere gördüğü zulümleri anlattı. Bu sayede bu durum uluslararası bir önem kazandı ve Bulgaristan 1989 yılında Türkiye sınırını açtığını duyurdu.

Bu açıklama aslında gitmek isteyen gidebilir gibi görünse de aslında zorunlu bir göç hareketinin başlangıcıydı çünkü baskılar o kadar şiddetli ve ağırdı ki orada bulunan her Türk, artık oradan ayrılmanın bir zorunluluk haline geldiğini farkındaydı. Kısa süre içerisinde binlerce insan yola çıktı. Evlerinden, tarlalarından, anılarından ayrılan insanlar her şeyi bir bavula sığdırmak zorunda kalarak Türkiye’ye doğru yola çıktı. Yaz ayları boyunca yaklaşık 350.000 Türk, Bulgaristan’ı terk ederek Türkiye’ye sığındı. Bulgaristan Türkleri sınırı geçtikleri andan itibaren kendilerini yalnızca yeni bir coğrafyada değil aynı zamanda belirsiz, zorlu bir o kadarda umut dolu bir serüvenin içinde buldular.

Tabii pek çok çocuk oradaki arkadaşlarından evinden okulundan da olmuştu, herkes elbette biraz yarım kalmışlık hissediyordu fakat Türkiye’nin kendilerine yeni güzel bir yuva olacağına da umut ediyorlardı. Göçmenlerin önemli bir kısmı Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli gibi sınır illerine yerleşirken diğer kısmı da çoğunlukla akrabalarının yanına sığındı. Göç eden insanların büyük çoğunluğu Bulgaristan’da tarımla uğraşıyor, fabrikalarda çalışıyordu dolayısıyla her biri Türkiye’ye geldikten sonra kendine yeni bir iş bulma mecburiyetindeydi. Bulgaristan Türkleri çok çalışkan bireyler olduğu için kendilerine iş bulmakta pek de zorlanmamışlardır. Çocuklar için uyum süreci biraz daha hızlı gerçekleşmişti okullara kaydedilen çocuklar kısa süre içerisinde Türkçe eğitim sistemine alışmışlardı. Göçmenlerin Türkiye’nin ekonomisine etkisi de kısa süre içerisinde gözle görülüyordu. Çalışkanlıkları sayesinde çoğu vatandaş kendi işini kurmuştu bile. Tüm zorluklara rağmen Türkiye’ye gelen 1989 göçmenleri için yeniden buldukları en önemli değerleri kimliklerini ve özgürlüklerini kazanmış olmalarıydı.

Kaynakça:

<https://www.rumelide.com/file/download/1470085125/2019-16-28-demirhan-h-sozlu-anlatimlarla-1984-1989-yillari-arasinda-bulgaristan-da-turklere-uygulan-an-asimilasyon-politikalari-assimilasyon-policies-applied-to-turks-in-bulgaria-between-1984-1989-with-verbal-lectures.pdf>

<https://tuicakademi.org/emine-vatansever-ile-roportaj-1989-bulgaristan-gocmeni/>

WHEN CARS LEARNED TO DESIGN

KAYRA ERAY MERMER
10/C

The Unfolding of Car Design :A Journey Through the Evolution of Car Design

The automobile, more than just a means of transport, not a bunch of wires or a hunk of metal, it has always been a rolling canvas reflecting the aesthetics, art, and societal values of its era. From humble beginnings as carriages to today's clean, beautiful and elegant designs, the evolution of car design is a fascinating move of innovation, expression and the relentless pursuit of form meeting function.

The Dawn of the Automobile: Form Follows Function (Late 19th - Early 20th Century)

The very first automobiles were essentially horse carriages sans horse, fitted with internal combustion engines. Design was secondary to the miracle of self-propulsion. Exposed engines, spoked wheels, and basic bodywork dominated. Early pioneers like Karl Benz and Henry Ford prioritized mechanical reliability and mass production. The iconic Ford Model T, while revolutionary in its accessibility, embodied this as a more practical approach, its design determined by manufacturing efficiency rather than artistic looks.

The Roaring Twenties and Thirties: Elegance and Aerodynamics Emerge

As cars became more common, a sense of style began to find its way in. The "Roaring Twenties" saw a rise in a more rich and diverse design pool. Longer bonnets, separate fenders, and flowing lines started to appear. Wealthy clients commissioned custom builders to create unique, luxurious vehicles. The want of speed also introduced the developmental concept of aerodynamics, with designers like those at Bugatti beginning to experiment with more streamlined forms, although subtly. Cars began to symbolize style, status and adventure.

Post-War America: Fins, Chrome, and the Jet Age Dream (1940s - 1950s)

The post-World War II boom opened an era of never seen automotive clearance, particularly in the United States. Inspired by jet aircraft and the space race, car designs became bolder, flashier, and often overdone. Towering tailfins, acres of chrome, panoramic windshields, and two-tone paint jobs defined this era. Brands like Cadillac, Chevrolet, and Chrysler eagerly looked for attention with increasingly flashy designs, embodying American optimism and success.

The Sixties and Seventies: Muscle, Minimalism, and the Oil Crisis

The 1960s brought a diversification of design. American muscle cars like the Ford Mustang and Chevrolet Camaro emphasized raw power with aggressive, sculpted lines. Meanwhile, European designers often favored more understated elegance and compact efficiency. Iconic designs like the original Mini and Porsche 911 proved that smaller cars could be equally stylish and desirable. The 1970s, however, introduced new challenges. The oil crisis led to a greater focus on fuel efficiency, resulting in smaller, boxier designs and a push towards more aerodynamic, less decorative design. Safety regulations also began to heavily influence design, with the introduction of larger bumpers and standardized lighting.

The Eighties and Nineties: Aerodynamics Perfected and the Digital Revolution

The 1980s were characterized by a return to smoother, more aerodynamic shapes, driven by the need for better fuel economy and performance. Flush headlights, integrated bumpers, and minimalist interiors became standard. Brands like Audi spearheaded this “aero look.” The 1990s saw the increasing implementation of technology into car design. While exterior styling continued to evolve with more rounded, organic shapes, the interior began its digital transformation, with the introduction of more sophisticated infotainment systems and ergonomic controls.

The 21st Century: Connectivity, Sustainability, and Autonomy

Today’s automotive design is a complex interplay of aesthetics, technology, and rapidly changing societal demands. Connectivity is supreme, with touchscreens dominating dashboards and seamless smartphone integration. Sustainability drives the push for electric vehicles, leading to new opportunities and distinctive EV aesthetics, often characterized by closed grilles and futuristic lighting signatures like spaceships from sci-fi movies. The rise of autonomous driving promises to revolutionize interior design, transforming the cabin from a cockpit into a “lounge on wheels.”

The future of car design is undoubtedly exciting, with new materials, manufacturing processes like 3D printing, and artificial intelligence poised to unlock never seen possibilities. From the functional simplicity of the Model T to the intelligent, self-driving concepts of tomorrow, the car remains a powerful symbol of human intelligence and our ever-evolving relationship with technology and mobility.

Resource:

<https://unsplash.com/photos/a-car-is-on-display-in-a-museum-ykKHGSojo10>

<https://unsplash.com/photos/car-design-sketches-displayed-above-wooden-car-frame-sni5HCfs1RM>

DIE KURZGESCHICHTE DER BREZEL

SARP YILMAZ
11/C

Die Brezel ist ein sehr bekanntes und beliebtes Gebäck in Deutschland. Viele Menschen essen sie gern zum Frühstück oder als Snack. Man kann Brezeln in fast jeder Bäckerei kaufen. Es gibt sie mit Salz, mit Butter oder sogar mit Käse.

Der Ursprung der Brezel reicht bis in das frühe Mittelalter zurück, etwa ins 6. oder 7. Jahrhundert. Die Form der Brezel soll die betenden Arme eines Mönchs darstellen. Ein christlicher Mönch hat die erste Brezel gemacht, um Kinder zu belohnen, die brav waren.

Der Name Brezel kommt vom lateinischen Wort *bracellus*. Dieses Wort bedeutet „kleine Arme“. Für Christen ist die Brezel ein Symbol für Glauben, Hoffnung und Liebe.

Während der Fastenzeit aßen Christen oft Brezeln. In dieser Zeit durften sie kein Fleisch essen. Brezeln bestehen nur aus Mehl, Wasser und Salz. Diese Zutaten sind einfach, aber machen gut satt.

Im Mittelalter wurde die Brezel besonders in Süddeutschland sehr beliebt, vor allem in Bayern. Viele Bäcker stellten Brezeln her und verkauften sie auf Märkten. Sie nutzten das Bild einer Brezel auch als Zeichen ihres Berufs an den Bäckereien.

Im 18. und 19. Jahrhundert brachten deutsche Auswanderer die Brezel nach Amerika und in andere Länder. In Amerika entstand eine neue Variante, die „Pretzel“ heißt. Diese Brezeln sind oft kleiner und knuspriger.

Heute ist die Brezel ein wichtiger Teil der deutschen Esskultur. Viele Menschen essen sie auf Festen, in Biergärten oder einfach unterwegs. In vielen Ländern gibt es inzwischen ähnliche Gebäcke, die von der deutschen Brezel inspiriert sind. So ist die Brezel heute ein Symbol für Tradition, Gemeinschaft und guten Geschmack.

ORTA ÇAĞ ŞATOLARINDA YAŞAM: GÜÇ, KORKU VE YALNIZLIĞIN MİMARİSİ

MUSTAFA ÜNAL
11/A

Orta Çağ şatoları, dışarıdan bakıldığında görkem ve kudretin birer simgesi olarak görülse de iç yaşamları çoğu zaman disiplin, güvensizlik ve hayatta kalma mücadelesiyle örülüdür. Taş duvarlar arasında sürdürülen gündelik hayat, hem feodal gücün somutlaşmış hâlini hem de insanın kırılğan doğasını aynı anda yansıtır. Bu yönüyle şatolar, yalnızca askerî birer yapı değil, aynı zamanda Orta Çağ toplumunun sosyal, politik ve kültürel dinamiklerinin merkezî mekânlarıdır.

İlk şatoların 9. yüzyılda çoğunlukla ahşaptan inşa edildiği ancak 11. yüzyıldan itibaren kalıcı savunma ihtiyacının artmasıyla taş yapılara dönüştüğü bilinmektedir. Taş, hem dayanıklılığı hem de kalıcılığı temsil ettiği için iktidarın sürekliliğini sembolik olarak ifade eden bir malzeme hâline gelmiştir. Şatolar, feodal beylerin otoritesinin mekânsal karşılığı olarak yalnızca konut değil savunma merkezi, idari birim ve sosyal yaşam alanı işlevlerini birlikte üstlenmiştir (Friar, 2003).

Feodal düzen içinde lordların yaşamı görkemli şöenlerle çevrilmiş olsa da bu lüks, dönemin toplumsal eşitsizliklerinin en görünür yüzlerinden birini oluşturur. Köylüler tarlalarda açlık ve yoksullukla mücadele ederken şato salonlarında ziyafetler düzenlenir, şaraplar servis edilir ve av etleri sofraları süslerdi. Bu şöenler, yalnızca zenginliğin değil, aynı zamanda otoritenin sahnelendiği törensel etkinliklerdi. Buna rağmen, çatal gibi bugün sıradan kabul edilen sofraya araçları henüz yaygınlaşmamış, yemekler çoğu zaman elle tüketilmiştir (Woolgar, 2016). Müzisyenler ve jonglörler şöene eşlik etse de lordun sofrası hiyerarşik düzenin en belirgin sembollerinden biri olarak ayrıcalıklı bir konumda bulunurdu.

Şatolardaki gündelik yaşam sıkı bir düzene dayanırdı. Gün doğumuyla çalan çanlar, hem dini hem de toplumsal ritmin başlangıcını simgelerdi. Soylular sabah dualarını ederken hizmetkârlar odun taşıyor, şöalyeler talim alanında eğitim görürdü. Şato hanımları dokuma tezgâhlarında üretim yapar, mektuplaşır ya da bahçede vakit geçirirdi. Taş duvarlar soğuk, pencereler çoğu zaman camsızdı; iç mekânlar is, tütsü ve mum kokusuyla doluydu. Tüm görkemine rağmen şato yaşamı modern anlamda bir konfor sunmaz, sahip olunan zenginlik dahi yalnızlığı bütünüyle gideremezdi.

Chambord Şatosu

Fransa

Şövalyelik ideali, cesaret, sadakat, merhamet ve onur gibi kavramlarla tanımlansa da dönemin savaş pratikleri çoğu kez bu ideallerle çelişiyordu. Yine de “şövalyelik ruhu”, Orta Çağ’ın romantik anlatılarına ilham verirken gizli mektuplar ve yasak aşklar da edebî geleneğin önemli bir parçasını oluşturmuştur (Barber, 2000). Şövalyelik kültürü, askeri bir kimlikten çok, bir değerler sistemi hâline gelerek toplumsal hafızada idealize edilmiş bir yer edinmiştir.

Şatoların temel işlevlerinden biri güvenlikti. Kuleler gözetleme noktası, dar merdivenler savunma stratejisinin bir parçası, mazgallar ise okçular için saldırı hattı niteliği taşırdı. Saldırı anlarında kadınlar ve çocuklar iç bölümlere alınır, dışarıda süren çatışmanın uğultusu taş duvarlar arasında yankılanırdı. Bu duvarlar, yalnızca fiziksel saldırıya değil, toplumun derin korkularına karşı da bir tür sığınak işlevi görürdü.

Ashford Kalesi

İrlanda

Neuschwanstein Şatosu

Almanya

Bugün Avrupa’da ayakta kalan Orta Çağ şatoları, yalnızca mimari kalıntılar değil, geçmiş bir çağın donmuş hikâyeleridir. Her taş, bir kahkahanın yankısını, bir duanın fısıltısını ya da bir ihanetin gölgesini saklar. Orta Çağ şatosu, insanoğlunun hem güç arayışını hem de bu gücün beraberinde getirdiği yalnızlığı hatırlatan bir yapı olarak tarihin sessiz tanıklığını sürdürmektedir.

Kaynakça:

- Barber, R. (2000). *The Knight and Chivalry*. Woodbridge: Boydell Press.
- Friar, S. (2003). *The Sutton Companion to Castles*. Stroud: Sutton Publishing.
- Gies, F., & Gies, J. (1994). *Life in a Medieval Castle*. New York: HarperCollins.
- Woolgar, C. M. (2016). *The Culture of Food in England, 1200–1500*. New Haven: Yale University Press.
- Cantor, N. (1993). *The Civilization of the Middle Ages*. New York: Harper Perennial.
- Görseller: <https://kulturveyasam.com/avrupanin-gorkemli-satolari-vekaletleri/>

MALAZAN YİTİKLER KİTABI AY BAHÇELERİ

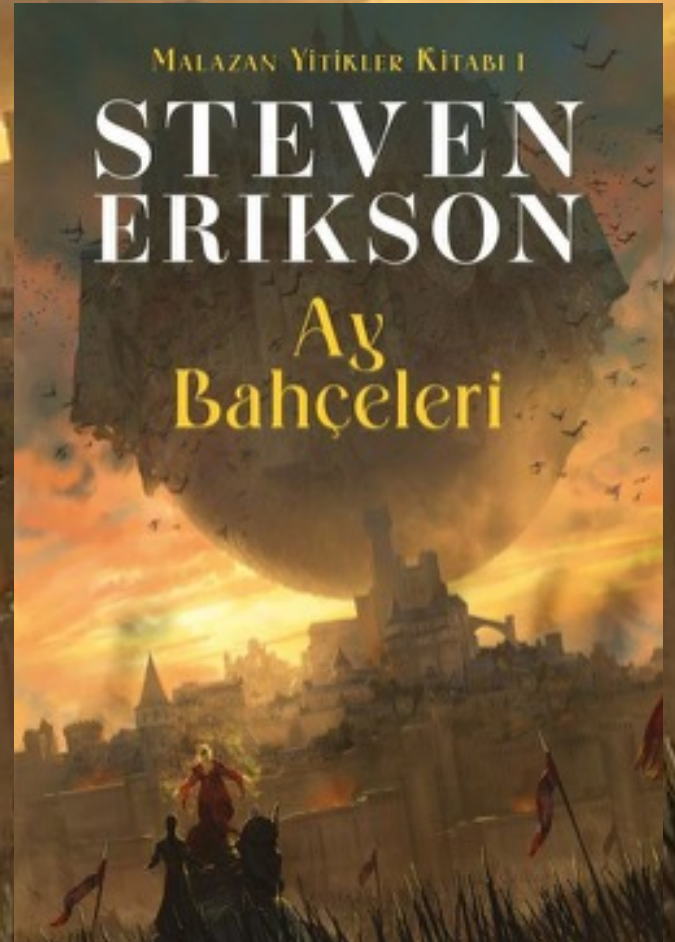

YAVUZ EMİN BAYKAN
8/B

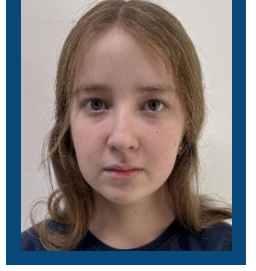
Steven Erickson adlı yazar tarafından birkaç yıl boyunca yazılan ardından 1 Nisan 1999 tarihinde yayımlanan fantastik roman olan Ay Bahçeleri, 10 serilik kitabın birincisi.

Yoğun ve detaylı anlatımı nedeniyle yeni okurlara pek önerilmesede türün en güçlü eserlerinden biri olarak kabul ediliyor. Erickson; evren, büyü sistemi ve dünya kuralları hakkında açıklamalar yapmadan kuralları bildiğimizi varsayarak yazmış. Anlatım şekli nedeniyle öne çıkan kitap yaklaşık 700 sayfa. Kendine özgü kültürlerle sahip, daha çok distopik denilebilecek bir evreni konu alıyor. Şehir kuşatmaları, ihanetler, klan savaşları gibi birçok sürükleyici ve etkileyici olaylar var. Fantastik bir kitap olmanın yanında kuşatmaların anlamı gibi konularda gerçekçi bir anlatımı var.

Game of Thrones dizisinden uyarlanmış olan A Song of Ice and Fire” adlı fantastik roman serisi gibi birçok karakter bulunduran ve karakterler arasında sık sık geçiş yapan kitap, kafa karıştırıcı olabiliyor. Ancak sürükleyici bir anlatımı olduğundan bu, sorun edilmeyecek bir ayrıntıya dönüşüyor. Ay Bahçeleri, yetişkin ve sabırlı okurlar için birebir. Konusuna gelecek olursak güç, savaşın bedeli ve ahlakın gri alanları gibi başlıklar seçilebilir. Karanlık atmosferi ile birçok insanı etkileyen kitap kesinlikle okunması gereken bir roman.

AÇLIK OYUNLARI

SENAY ŞENYILDIZ
8/C

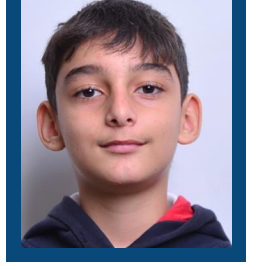
Hiç on iki mıntıkaaya bölünmüş bir dünyada yaşamak ister miydiniz? Kahramanımız Katniss, tam da böyle bir dünyada yaşamaktadır. Karanlık Günler'den sonra ülke, Kapitol ve ona bağlı on iki mıntıkaaya ayrılmıştır. Ülkenin başkanı Snow ise halk üzerinde korku ve baskı kurarak adeta terör estirmektedir. Bunu nasıl mı yapıyor? Elbette Açlık Oyunları ile.

Her bahar, her mıntıkadandan 12–20 yaşları arasında bir kız ve bir erkek seçilir. Bu gençler, bir arenada ölümüne mücadele etmek zorunda bırakılır. Seçilen bu çocuklara “haraç” adı verilir. Bu acımasız düzenin tam ortasında kalan Katniss, küçük kardeşinin seçilmesi üzerine onu kurtarmak için gönüllü olur.

Peki, Katniss'i bundan sonra neler beklemektedir? Ölümle yüz yüze geldiği bu arenada hayatta kalmayı başarabilecek mi? En önemlisi de kardeşini kurtarabilecek midir?

SATRAŇ KULÜBÜ

ERAY TEZEL
6/B

Herkes hayatında en az bir kez satranç oynamış ya da bu oyun hakkında bir şeyler duymuştur. Satranç, strateji ve düşünmeye dayalı bir oyundur. İşte, tam da bu oyunu merkezine alan bir kitap önerisiyle karşınızdayım: “Satranç Kulübü.” Son zamanlarda okuyup severek bitirdiğim bu kitap, satranç aracılığıyla önemli hayat dersleri veriyor.

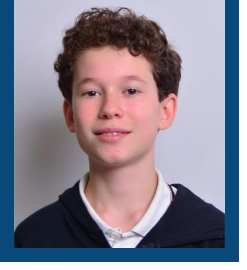
Kitabı daha iyi anlayabilmek için önce karakterlerden bahsetmek faydalı olacaktır. Efe, kitabın ana karakteridir. Yaptığı her hatadan ders çıkaran, iyi niyetli ve anlayışlı bir öğrencidir. Bora ise okulun en iyi satranç oyuncusudur, oldukça hırslı ve bir o kadar da kibirlidir. Takımın diğer üyeleri Çağla, Kemal, Arda ve Güney. Ayrıca takımın antrenörü olan Özge Öğretmen’den söz etmeden geçmek olmaz. Özge Öğretmen, öğrencilerine yalnızca satranç değil, aynı zamanda takım olmayı da öğreten gerçek bir liderdir.

Kitap ilk bakışta Efe ile Bora arasındaki rekabeti anlatıyor gibi görünse de aslında dostluk, inanç, azim ve başarı gibi önemli değerler üzerinde durmaktadır. Hikâye, okuyucuyu mutlu eden bir sonla tamamlanır. Satrançla çok ilgilenmeyenlerin bile ilgisini çekebilecek şekilde, turnuvalar ve izlenmesi gereken stratejiler hakkında küçük ama öğretici bilgilere de yer verilmiştir.

Daha fazla ayrıntıya girmeden söyleyebilirim ki hem keyifli hem de öğretici bir kitap arıyorsanız “Satranç Kulübü”nü mutlaka okumalısınız.

ÖLÜM VADİSİ

ARAS DENİZ
9/A

Dünya üzerinde aşırı soğuk ve aşırı sıcak bölgeler bulunmaktadır. Bu sıcaklık farkları, bölgelerin coğrafi konumuna ve iklim özelliklerine bağlı olarak değişir. Çöl ülkeleri yüksek sıcaklıklara maruz kalırken, Antarktika gibi kutup bölgelerinde ise son derece düşük sıcaklıklar görülür. Antarktika'da kalıcı insan yerleşimi yoktur ancak zorlu iklim koşullarına rağmen bilim insanları araştırma istasyonlarında geçici olarak yaşamaktadır. Bugün ise insanları hava koşulları açısından en çok zorlayan bölgelerden biri olan Ölüm Vadisi'nden bahsedeceğiz.

Ölüm Vadisi, Dünya Meteoroloji Örgütü tarafından kabul edilen ölçümlere göre kaydedilmiş en yüksek hava sıcaklığının görüldüğü yer olarak bilinir. Kasvetli görünümü ve dayanılmaz sıcakları, burada çok az canlılığın yaşayabilmesinin en önemli nedenlerindedir. Ölüm Vadisi, Amerika Birleşik Devletleri'nin Doğu Kaliforniya Bölgesi'nde, Büyük Havza Çölü'nün sınırında ve Mojave Çölü'nün kuzeyinde yer alan bir çöl vadisisidir. İsmi, 1849-1850 yılları arasında vadede kaybolan ve bir daha geri dönemeyen bir gruptan almıştır. Aynı zamanda Ölüm Vadisi, Kuzey Amerika'nın deniz seviyesinden yaklaşık 86 metre aşağıda bulunan en alçak noktasıdır.

10 Temmuz 1913 tarihinde ölçülen 56,7 derece sıcaklık, bugüne kadar Dünya’da ölçülmüş en yüksek hava sıcaklığı olarak kayıtlara geçmiştir. Hava sıcaklığından farklı olarak, yer yüzeyinde yapılan ölçümlerde ise sıcaklık 93,9 dereceye kadar ulaşmıştır. Yaz ayları son derece sıcak ve kurak geçerken, kışlar kısa ve az yağışlıdır. Bu aşırı sıcakların oluşmasında vadinin coğrafi ve topografik özellikleri büyük rol oynar. Vadinin deniz seviyesinin altında bulunması, çevresinin dağlarla çevrili olması ve sıcak havanın vadide hapsolmesi sıcaklığın artmasına neden olur. Ayrıca açık, kuru hava ve koyu renkli, seyrek bitki örtüsüne sahip zemin güneş ışınlarını daha fazla emerek yüzeyin aşırı derecede ısınmasına yol açar.

Ölüm Vadisi’ni ilginç kılan unsurlardan biri de “yürüyen taşlar” olarak bilinen doğa olayıdır. Yelkenli Taşlar, Kayan Kayalar veya Hareket Eden Taşlar olarak da adlandırılan bu taşlar, hayvan ya da insan müdahalesi olmadan düz bir zemin üzerinde hareket ederek uzun izler bırakır. Yapılan araştırmalar, bu hareketin kış aylarında oluşan ince buz tabakalarının rüzgâr etkisiyle kayaları sürüklemesi sonucu meydana geldiğini ortaya koymuştur. Bu olay en net şekilde Ölüm Vadisi Milli Parkı içerisindeki Racetrack Playa’da gözlemlenmektedir.

Güneş altında kalan koyu renkli bazı taşların yüzey sıcaklığı oldukça yüksek değerlere ulaşabilmektedir. Bu nedenle uzun süre temas etmek tehlikeli olabilir. Vadide esen sıcak rüzgârlar da hissedilen sıcaklığı artırmaktadır. Bölge zemini bu taşlarla kaplıdır ve aşırı sıcak nedeniyle burada yürümek dahi zorlayıcıdır. Hatta zaman zaman, aşırı sıcakların ne derece etkili olduğunu göstermek amacıyla yüzey üzerinde yemek pişirmeyi deneyen insanlar olmuştur.

İşte, tüm bu özellikleriyle Ölüm Vadisi, Dünya’nın en ekstrem doğal ortamlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kaynakça:

Death Valley National Park – Weather and Climate, National Park Service. Ölüm Vadisi’nin iklimi, coğrafyası ve iklim özellikleri üzerine resmi bilgiler.

Highest temperature recorded on Earth, Wikipedia. Dünya Meteoroloji Örgütü verilerine göre Dünya’da ölçülen en yüksek hava sıcaklığı ile ilgili bilgiler.

Dünyanın en sıcak noktası: Ölüm Vadisi, TÜBİTAK Bilim Genç. Ölüm Vadisi’nin konumu, rekor sıcaklık ve neden olduğu coğrafi özellikler.

Fotoğraf: https://tr.wikipedia.org/wiki/Death_Valley

YAPAY ZEKA VE MATEMATİK

MELİS HERA KAHVECİ
7/B

BERİL EDA KILIÇARSLAN
7/A

Yapay zekâ, çağımızın ve hatta günümüzün şüphesiz en önemli buluşlarından biridir. Yapay zekâ sayesinde iş süreçleri daha hızlı ve verimli bir şekilde gerçekleştirilebilir. Bu hızlı gelişimde matematiğin rolü büyüktür. Matematik, yapay zekânın temel yapı taşlarını oluşturur; algoritmaların geliştirilmesi, veri analizi ve modelleme gibi birçok aşamada matematiksel kavramlar kullanılır. Yapay zekânın başarısı, büyük ölçüde matematiksel hesaplamaların doğruluğuna ve etkinliğine bağlıdır. Bu nedenle, yapay zekâ ve matematik arasındaki ilişki, birbiriyle iç içe geçmiş durumdadır.

Bu sistemlerin bazen çok basit hatalar yapabildiğini görebiliyoruz.2025 yazında gerçekleşen liseye geçiş sınavına(LGS) milyonlarca öğrenci girdi. Peki, LGS sınavının matematik bölümünü yapay zekâ aracı ChatGPT internet kullanmadan kendi ilgisiyle nasıl cevapladı? ChatGPT bu sınavda 90 soruda 32,67 net yaptı ve ortalama 280 puan alabildi. Sınavda Türkçe bölümü dışında en çok hatayı matematik bölümünde yaptı. Matematik bölümünde 20 soruda 8 doğru 12 yanlış yaptı.

Ona neden bu kadar yanlış yaptığını sorduğumuzda şöyle açıkladı; kendisinin bir hesap makinesi olmadığını, soruların küçük detaylarına karşı hassas olmadığını ve son olarak işlem hatası yapabileceğini söyledi.

Başka bir örnek ise yapay zekâya sorulan bir soruyu araştırdık “Sadece tek basamaklı rakamları ve sadece 4 temel işlemi kullanarak 6437’yi mümkün olduğunca az karakterle oluşturabilir misin?” diye sorulmuş ve “ $(6437=9*7*102)+5$ ” veya “ $6437=8*8(9*1+1)-3$ ” gibi alakasız cevaplar alınmış ki bu da tamamen yanlış. Yani yapay zekâ da insanlar gibi hata yapıyor.

Yapay zekânın matematiğe katkısı nedir?

Yapay zekânın matematiğe katkısı, karmaşık hesaplamaları çok hızlı yapabilmesi, hataları tespit edebilmesi ve yeni çözüm yolları önermesidir. Bu sayede matematikçiler ve öğrenciler işlemlerle zaman kaybetmeden problemlerin mantığını daha iyi anlayabilirler. Ayrıca yapay zekâ, büyük veri gruplarındaki matematiksel düzenleri bulur ve hava durumu, ekonomi gibi alanlarda kullanılan matematiksel modellerin daha doğru olmasını sağlar.

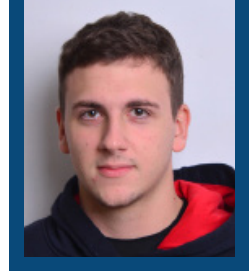
Yapay zekânın matematik üzerine geliştirilmesi için neler yapılabilir? Yapay zekânın geliştirilmesi için birçok çözüm üretilebilir. Örneğin, daha fazla matematik sorusu, çözümü ve açıklaması ile eğitilirse hata oranı azalır. Matematik odaklı yapay zekâlar geliştirilebilir. Genel amaçlı yapay zekâ modelleri her şeyi yapmaya çalıştığı için matematikte hata yapılabilir. Adım adım düşünme algoritmaları yapılabilir. Yapay zekâ genelde adımları atlayarak ilerlediği için adım adım mantık yürütme yöntemleri geliştirilebilir. Bunun dışında verdiği cevabı birden fazla kez kontrol ederek doğru cevaba ulaşma ihtimali artırılabilir. Sembolik ve sayısal matematiği birleştirilebilir. Son olarak modelin soru anlama yeteneği güçlendirilebilir. Sonuçta yapay zekânın matematikte hata yapmasını tamamen önlemek zor olsa da hata yapma payı düşürülebilir.

Kaynakça:

- <http://https://jshsr.org/index.php/pub/article/view/2618>
- <http://https://prezi.com/p/uyuifp5ftspw/matematik-ve-yapay-zeka-iliskisi/>
- <http://https://evrimagaci.org/blog/yapay-zeka-ve-matematik-14425>

PHOTOSYNTHESIS: THE FOUNDATION OF LIFE ON EARTH

ALİ EGE SAĞLIK
11/A

Being a very silent and uninterrupted process, photosynthesis generally goes unnoticed. It is in fact the most important biological phenomenon on Earth that keeps life going. Not only do plants, through photosynthesis, provide energy for all land and water ecosystems, but they even give direct support to non-photosynthetic life forms through the organic compounds and oxygen thereby generated.

Photosynthesis takes place in the chloroplasts which are the specialized organelles primarily located in the plant cells. These organelles have chlorophyll, a pigment capable of absorbing light energy most effectively in the red and blue regions of the visible spectrum. When chlorophyll is exposed to light, electrons are raised to a higher level and these excited electrons initiate a series of chemical reactions that result in the transformation of light energy into chemical energy.

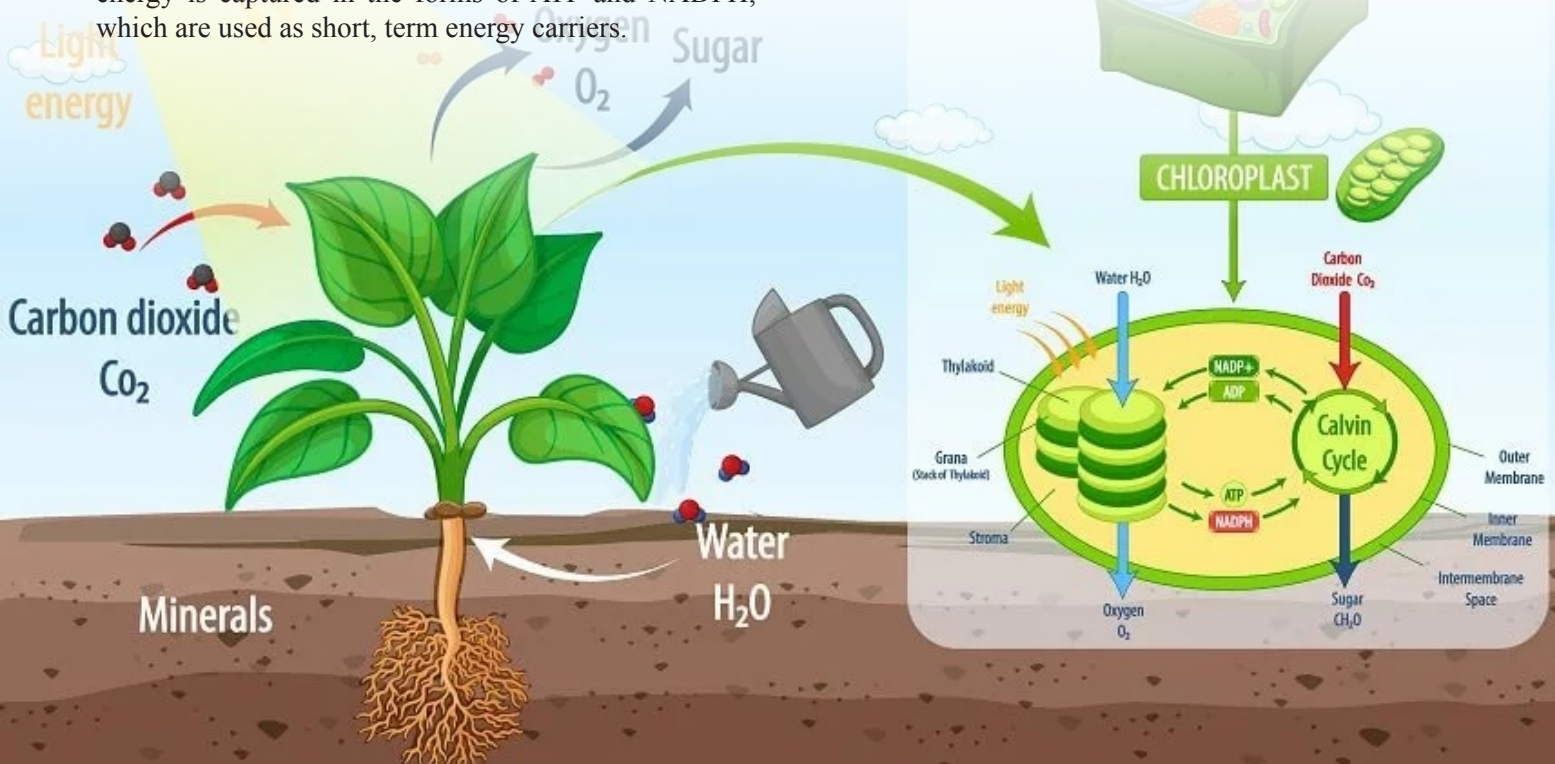
The process is divided into two parts. The first part, the light-dependent reactions, occurs in the thylakoid membranes. In this part, energy from light is used to break down water molecules, resulting in oxygen being released into the atmosphere. This step is vital as it is the major source of oxygen in the atmosphere. Meanwhile, energy is captured in the forms of ATP and NADPH, which are used as short-term energy carriers.

The second step or stage usually called the Calvin cycle takes place in the chloroplast stroma. Here carbon dioxide is fixed and changed into glucose utilizing the energy from ATP and NADPH.

Besides providing energy to the plants, glucose can also be used as the basic material for the synthesis of more complex carbohydrates like starch and cellulose.

Besides that, the process of photosynthesis has a very significant function in the regulation of the Earth's climate. That is the way it contributes to the control of the greenhouse effect by taking carbon dioxide out of the atmosphere.

The over-cutting of forests and pollution of the environment pose a threat to this equilibrium, which results in a rise in the level of carbon dioxide and, consequently, global warming. Therefore, an understanding of the process of photosynthesis is not only important for those who study biology but also for anyone who is concerned about the survival of life on Earth.

ASLI SEVİNDİK
10/A

Asli Sevindik